LETO XVI. ŠT. 4 (727) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 3. FEBRUARJA 2011

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

David Bandelj

Kultura ali ustvarjalnost?

Že po bežnem pregledu čez običajne kulturne prireditve, srečanja in dogodke, ki se v našem prostoru vrstijo teden za tednom, bi lahko upravičeno sklepali, da je živahnost kulturne ponudbe pri nas na višku kot že dolgo ne. Toda že malce bolj podroben, da ne rečem v obisti kulturnim prireditvam segajoč pogled, bo v njihovi načelni zasičenosti ugotovil, da so namenjene (ne po lastni krivdi, ampak po danosti razmer) le peščici obrazov, ki se iz srečanja v srečanje in iz prireditve v prireditev le malo izmenjujejo.

Ali se je potemtakem kultura prelevila iz namembnosti čim širšemu človeškemu svodu v privilegij oligarhije? Pa kljub vsestranski višji povprečni človeški izobrazbi v 20. in 21. stoletju?

Taka vprašanja se porajajo sama od sebe, ker so logična posledica ob razmišljanju, komu je vse kulturno udejstvovanje (in tu ne ločim med ljubiteljskim in profesionalnim) namenjeno in kateri je njegov smisel in cilj.

Dejstvo, da se v izmenjavo kulturnih dobrin vključuje vedno manj mladih, govori o neki tihi, a dovolj jasni gerontizaciji kulture, ki ni več vabljiva, temveč postaja muzejska produkcija, antikvariat in mrtva, suha veja na sicer živem in limfno bogatem deblu kulturnega potenciala.

Omenjene posledice so prav gotovo alarmni zvonec, ki opozarja na vse preveč razvito kulturno samoumevnost, v nasprotju z ustvarjalnostjo, ki edina lahko zagotavlja živo prihodnost.

Vedno bolj se ob opazovanju kulturne ponudbe pri nas vsiljuje misel, da je kar nekaj slednje brezvprašajsko vstavljene v tok družbenega dogajanja, ker pač to "mora biti", ne pa zato, ker bi imelo širši smisel, ustvarjalni naboj ali kulturni razvoj.

Zaspanost stvarnosti, ki ne vzbuja nobenega kulturnega zanimanja, se kaže tudi v vedno manjšem pritoku mlade ustvarjalnosti, pa naj si bo to glasbena, literarna, gledališka, filmska ipd.

Zajeziti fenomen "mrtvega estetstva", če parafraziram našega največjega pesnika (ne, ni Prešeren, temveč Kosovel), pa je žal (ali pa ne) titanski podvig, ki terja od celotne družbe tehten razmislek o pravi vrednosti kulture, ki ne sme postati banalna vsakdanjost, temveč osredotočena na razvoj in prihodnost.

Takoj, ko bo sistematično omogočeno ustvarjalcem s svojo držo in umetnostjo priti na površje, bo jasno izmerjena kolektivna podoba družbe in bo imela kultura smisel, ker bo uvajala njeno prihodnost. Če tega družba ne bo hotela dovoliti, se bodo prizadevanja ustvarjalcev vrnila v skrivnostne izvore njihovega truda in ostala brezpredmetna ter ne samo onemogočila družbenokulturni razvoj, ampak tudi pospešila razkroj.

In postali bomo kulturna srenja "mrtvih estetov, muzejskih moljev".

Dan slovenske kulture, ki ga vsako leto bolj ali manj zavedno praznujemo v vseh logih in špranjah, kjer se pojavlja slovenska beseda (srca ali uma...), je lahko odlična priložnost, da ponovno razmislimo, ali bomo ostali na okopih kulturne tradicije in "profesorske" dogmatike ali bo naš prispevek k razvoju nov, živ in bogat. Ustvarjalen, pravzaprav.

Mali komelovci na PedenjMuski

Foto DPD

Ob Dnevu za življenje 2011

To ni čas za malodušje, temveč za nov humanizem!

"Vzgoja za polnost življenja" je naslov letošnjega Dneva za življenje, ki ga bo italijanska Cerkev praznovala v nedeljo, 6. februarja, in tako pokazala, da se krščanski svet ne namerava vdati pod težo udarcev in ponižanj človeškega življenja. Vsak dan smo priče nasilnim dogodkom, ki imajo vse manj opraviti z zdravo družbo in človekovim dostojanstvom. Stojimo pred krizo zaupanja v življenje, ki je povezana, kot je povedal Benedikt XVI., s krizo vzgoje. Zato si Cerkev prizadeva za vzgojo mladih v polnosti življenja, da bi iz njih zrasli ljudje, ki bi znali življenje sprejemati in čuvati od spočetja do naravne smrti, tudi takrat, ko je to še tako šibko, nebogljeno in pomoči potrebno.

Škofje opozarjajo na posebno zaskrbljujoče dejstvo: privajeni smo na vse, tudi na najhujše, zaradi česar se več ne zgražamo. Vse se nam zdi "normalno". Kot bi bili povsem neobčutljivi in gluhi ter bi več ne slišali klica tistega, ki se sam ne more braniti. Človek je izgubil smisel za Boga in izgubil se je tudi sam, bi lahko parafrazirali misel iz pastoralne konstitucije Gaudium et spes. Potreben je kulturni preobrat, ki naj ga spodbudijo znamenja upanja pristne omike ljubezni, ki so prisotna v italijanski Cerkvi in družbi, trdijo škofje v letošnjem sporočilu. Še so možje in žene dobre volje, mladi, laiki, duhovniki in redovniki, ki branijo in spodbujajo življenje; z njihovo pomočjo bo tudi letos veliko deklet in žena, pa čeprav v težkih razmerah, lahko sprejelo nastajajoče življenje. Še so družine, župnije, verske skupnosti, posvetovalnice in združenja, ki ponujajo roko tistim, ki sami ne zmorejo nositi bremen. Za varovanje teptanega življenja so naposled potrebni tudi primerni družbeni in zakonodajni ukrepi. "Treba je širiti nov humanizem", vzgajati ljudi dobre volje - še zlasti mlade - in jih navajati, da gledajo na življenje kot na največji Božji dar človeštvu.

Kristjani, ki živimo v Italiji, te in podobne misli v tem trenutku doživljamo z nelagodjem in nemalo grenkobe v duši. Država namreč preživlja hudo demokratično krizo, pravo "noč republike". Iz dneva v dan narašča vznemirjenost državljanov, ki bi radi živeli v "normalni" državi. Namesto da bi se politika ukvarjala z resničnimi družbenimi težavami, kakršne so reforma davčnega sistema, preprečevanje vse večjih davčnih utaj, zaposlenost in družina, ima njen vrh že preveč časa opraviti skoraj izključno z domnevnimi "vročimi nočmi" in drugimi zablodami ministrskega predsednika, ki mu pa niti na kraj pameti ne pade, da bi se umaknil. Na najrazličnejše načine preusmerja pozornost s preiskav, tako da je resnično težko uvideti, kako se bo končala "zgodba", ki paralizira državo. Najmočnejša opozicijska stranka sicer trdi, da je njegov čas potekel, sama pa nima dovolj moči in kredibilnosti, da bi zasnovala primerno alternativo. Mera in zdrava pamet sta bled spomin, vprašanja javne etike pa nihče več niti ne odpira.

Kakšen kulturni preobrat ali novi humanizem lahko pričakujemo v takem okolju in času, ko sta tv in internet množicam ljudi edina življenjska sogovornika, če že ne malika, nepomembne čančе v toku splošne zmede pa vsakdanja hrana? Ko kristjani sami ne dajemo dobrega zgleda, ko nismo sposobni jasne besede brez zadržkov in kompromisov, ko preveč poudarjamo nauk, premalo pa življenje? V tej temni noči si ne moremo privoščiti ne plehkosti ne malodušja. Prižgimo svetilke svoje vere! Če Kristusov evangelij in lepoto "novega življenja" jemljemo zares, bodo ljudje v nas to videli. Samo v srečanju s človekom in njegovim izkustvom odrešenosti se lahko začne prava vzgoja za človeka vredno in polno življenje. / DD

Prva številka priloge "Bodi človek!"

V tej številki boste, drage bralke in bralci, prvič našli prilogo, s katero želimo v teh časih, ko je težko biti človek, kaj šele kristjan, s pomočjo štirih slovenskih duhovnikov iz našega širšega goriškega prostora nagovoriti seveda najprej vas, predvsem pa vse mlade po srcu, ki danes še iščemo globlji smisel življenja. Jasna, prozorna krščanska misel, predvsem pa sodobni jezik, življenjske tematike, ki so v prilogi ključnega pomena, govorijo o tem, da imamo kristjani v našem prostoru še veliko povedati! Veseli bomo vaših odzivov, pripomb, mnenj, zapisov, predvsem pa: naj vam bo priloga v oporo pri vsakdanjem življenju, ko moramo najprej biti ljudje, da smo šele potem lahko kristjani!

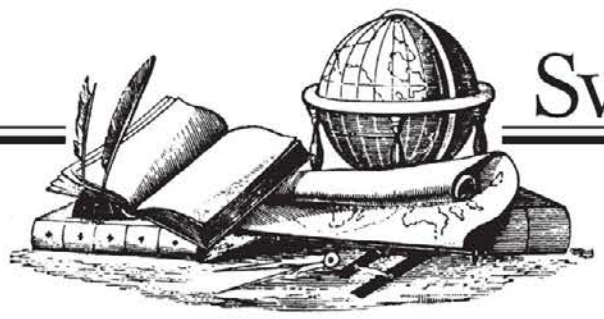

Deželni svet SSO v Kulturnem centru Lojze Bratuž

SSO vstopa v 35. leto delovanja

V sredo, 26. januarja, je zasedal deželni svet Sveta slovenskih organizacij. Poleg finančnih zadev, ki so v pristojnosti sveta, predstavlja zasedanje neposredno soočenje krovne organizacije s članicami.

Letošnje zasedanje deželnega sveta je vodil Walter Bandelj, ki je na začetku zaželel predsednici sveta prof. Lojzki Bratuž čimprejšnje okrevanje. Nato je predal besedo deželnemu predsedniku SSO Dragu Štoki.

Predsednik Štoka je podčrtal pomembnejše zadeve in vlogo krovne organizacije pri obravnavi le teh. Poudaril je, da je bil cilj SSO zagotovitev uveljavljenih pravic slovenske narodne skupnosti v FJk, ob spoštovanju statutarnih načel organizacije, ki letos obhaja 35-letnico ustanovitve.

Cilje bo SSO udejanjal tudi v novem letu, v katerem praznujemo 10-letnico izglasovanja zaščitnega zakona 38/01. Ta pomembna obletnica nas ne more navdajati z zadoščenjem, saj je večji del določil zaščitnega zakona samo napisanih, primanjkuje pa konkretno izvajanje.

Temeljnega pomena je odnos in enakovredno sodelovanje z drugo krovno organizacijo, Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo. Pri tem bo prvi konkreten cilj oblikovanje skupnega programskega dokumenta.

Druga pomembna točka zasedanja so bili odnosi med Italijo in Slovenijo, od katerih si veliko obetata slovenska in italijanska narodna skupnost v Italiji in Sloveniji. Boljše razmere so se pokazale na državniškem obisku predsednika Republike Slovenije dr. Danila Türka v Rimu. V podobnem vzdušju je potekalo tudi srečanje s šolsko ministrico Mario Stello Gelmini.

Štoka se je zaustavil tudi pri Slomaku in obžaloval, da se je vprašanje predsedstva zopet zataknilo. Poudaril je važno vlogo Slomaka v preteklih letih, obenem pa podčrtal spoštovanje pravil.

Slovensko stalno gledališče bo v kratkem imelo občni zbor, na katerem bo izvoljen nov upravni odbor, in tako se bo komisarska uprava končala. Štoka je podčrtal, kako je pri tem SSO odigral pomembno vlogo in zagovarjal, da mora SSG ostati produkcijska hiša. Svoj delež je SSO prispeval tudi k pisanju novega statuta SSG.

Predsednik Štoka je nato v svojem poročilu spregovoril o članicah. Odnos krovne organizacije do njih je vreden stalne pozornosti in dopolnjevanja. V teh letih je bil narejen kakovosten korak naprej. Pomembno vlogo so odigrale notranje komisije, ki so v pomoč Izvršnemu odboru. Žal je bilo občutiti pomanjkanje prisotnosti skupnih članic, od katerih so bile prisotne le Kmečka zveza, ZSŠDI in društvo Emigrant.

Na koncu se je Štoka spomnil duhovnika g. Bogimila Breclja, ki nosi ogromne zasluge za posredovanje krščanske vere in za ohranjanje slovenske narodne identitete. Sadovi njegovega delovanja so vidni tako na Tržaškem kot na Goriškem.

Sledila so poročila pokrajinskih predsednikov. Za Goriško je spregovoril Walter Bandelj, ki je naštel vidne dosežke goriških članic SSO na kulturnem in športnem področju, pri tem je podčrtal prostovoljno delo, ki je velika vrednota. Igor Švab je za Tržaško orisal delo DSI, Slovenske prosvete, poletnega seminarja ZCPZ in študijskih dnevov Draga. Za Videmsko je Giorgio Banchig povedal, da je največja novost vrnitev novinarja Ezia Gosgnacha v uredništvo Doma. Združenje Blanchin združuje več majhnih skupin, ki so sicer nevidne, a sodelujejo pri vseh prireditvah. Vedno bolj se uveljavlja čezmejno sodelovanje.

V nadaljevanju se je razvila razprava, v katero so posegli predstavniki članic; med temi gre omeniti poseg Julijana Ožbota za društvo slovenskih emigrantov in poročilo o delovanju v letu 2010.

JČ

Pismo italijanskemu zunanjemu ministru Francu Frattiniju

Srbska skupnost v Trstu bi rada državno šolo

Obče znano je, da v Trstu živi in deluje Srbska pravoslavna skupnost že od začetka 18. stoletja, ko je sem prispela prva skupina bogatih srbskih trgovcev in drugih poslovnežev in se skupno z grškimi vključila v takratni razvoj mesta in pristanišča, ki ga je avstrijski cesar Karel VI. leta 1719 razglasil za svobodno luko, kar je omogočilo razne finančne in druge ugodnosti za gospodarske naložbe. Prva uradna listina, ki omenja prisotnost srbskih podjetnikov v Trstu, je iz leta 1736, to se pravi iz časa, ko se je začel razvijati novi del mesta na področju nekdanjih solin med današnjim Korzom in železniško postajo, namenjen predvsem potrebam razvijajoče se trgovine na osnovi prostega pretoka blaga prek pristanišča. Zasipanje se je končalo v času vladanja cesarice Marije Terezije (1740-1780), ko se je uspešno razvil omenjeni del mesta po sodobno zasnovanem urbanističnem načrtu. Nekdanji morski kanal sredi solin so razširili, da so po njem ladje lahko dovažale blago, ki so ga nato raztovorili v skladišča v novih zgradbah ob njem. Ta mestni predel še danes imenujemo terezijanska četrt. Naj tu omenimo najbolj znane zgradbe oz. palače, ki so jih ob kanalu zgradili grški in srbski poslovneži: palače Carciotti, Gopčević in Kurtović. Leta 1861 je srbska pravoslavna skupnost (občina) dogradila današnjo pravoslavno cerkev v vzhodnem slogu. Na istem prostoru je prej stala druga cerkev, ki so jo skupaj zgradili Srbi in Grki. Zaradi stalnih sporov pa so se Grki ločili od srbskih pravoslavcev in leta 1782 zgradili lastno cerkev nekoliko nižje ob morju. Srbska občina pa je ob svoji novi cerkvi sv. Spiridiona nato zgradila še skupino poslopij, vključno s klasično palačo, v pritličju katere je še danes kavarna Stella Polare. Skratka, številni pripadniki srbske skupnosti so se uspešno uveljavili na raznih področjih in tako pomembno prispevali k vsestranskemu razvoju tržaškega mesta.

Palača Gopčević

V Srbski pravoslavni skupnosti je do pred nekaj leti delovala srbska zasebna osnovna šola, ki sedaj deluje le še kot večerna šola. Po razpadu Jugoslavije in osamosvojitvi Srbije ter normalizaciji razmer in odprtju meja so se zlasti v zadnjem desetletju priselili v Trst številni Srbi in se tu uspešno zaposlili v gradbeništvu in tudi kot obrtniki. Z novimi priseljenci se je srbska skupnost v Trstu številčno znatno okrepila. Obenem se mora soočati z vprašanjem družbene integracije ob sočasni ohranitvi jezika, kulture in tradicije.

S tem vprašanjem se že nekaj časa ukvarjajo predstavniki srbskih priseljencev. Porodila se je tako zamisel, da bi za srbsko skupnost od italijanskih oblasti dosegli priznanje kot zgodovinska oz. avtohtona jezikovna manjšina. To svojo željo so utemeljili v posebnem pismu, ki so ga minulega 10. decembra 2010 osebno izročili itlaijanskemu zunanjemu ministru Frattiniju na letališču v Ronkah pred njegovim odhodom v Rim po krajšem obisku v naši deželi. V omenjenem pismu so poudarili predvsem pričakovanje, da bi se ustanovila državna osnovna šola s srbskim učnim jezikom.

Zastopnike srbske skupnosti so ob srečanju v Ronkah spremljali tržaški župan Roberto Dipiazza, deželni koordinator Ljudstva svobode Isidoro Gottardo in Sergio Dressi (predsednik ronškega letališča in pripadnik Ljudstva svobode). Ob tem je potrebno poveda-ti, da se desnosredinska stranka Ljudstvo svobode, po poročanju krajevnega tiska, dogovarja s Srbsko pravoslavno občino o najemu prostorov za svoj sedež v stavbi ob Kanalu, v pritličju katere je kavarna Stella Polare. Ta okoliščina je verjetno pripomogla k bežnemu srečanju z ministrom Frattinijem na letališču v Ronkah.

Zamisel o ustanovitvi državne osnovne šole s srbskim učnim jezikom za otroke številnih srbskih priseljencev je vsekakor upoštevanja vredna. Njena uresničitev bi med drugim pomenila kulturno obogatitev za Trst in potrdila deklarirano zavzetost za tvorno sožitje z vsemi narodnimi, jezikovnimi in verskimi komponentami. Sedaj so na potezi italijanske oblasti, da se izrečejo o navedeni želji srbske skupnosti.

V osvetlitev obravnavanega vprašanja navajamo zadnje podatke o številčnosti raznih narodnostnih skupin tujih priseljencev na območju tržaške občine. Vseh prebivalcev v tržaški občini je 208.793, od teh je 18.257 tujih priseljencev raznih narodnosti oz. iz raznih držav. Med temi je najštevilnejša srbska skupnost, ki šteje 5.610 registriranih pripadnikov. Sledijo Romuni (1.905), Hrvati (1372), Kitajci (1.040), Albanci (943), Kosovci (642), Bošnjaki (622), Ukrajinci (484) in v mnogo manjšem številu pripadniki drugih narodnosti.

Največ tujih priseljencev v Trstu živi na območju Stare mitnice Sv. Jakob; predstavljajo 16% vseh tamkajšnjih prebivalcev. Kot rečeno, najštevilnejša je srbska skupnost s 30%. Sledijo Kitajci s 5,7%.

Po zaslugi tujih priseljencev je tržaška Občina v letu 2010 zabeležila 12 prebivalcev več kot v letu 2009. Tuji priseljenci imajo sorazmerno tudi več otrok kot družine domačega prebivalstva.

Alojz Tul

Trst / Dialog Slovencev v politiki

SSk sklicala enotno predstavništvo

Foto Kroma

V ponedeljek, 31. januarja, je stranka Slovenska skupnost na deželnem sedežu v Trstu sklicala srečanje enotnega predstavništva. Glavni namen zasedanja je bila obravnava kriterijev njegove sestave in vloga le te. To še posebno zaradi tega, da se ne bi ponovili neljubi dogodki, do katerih je prišlo pred nedavnim na slovenskem konzulatu v Trstu.

Srečanja so se udeležili deželni tajnik SSk Damijan Terpin, deželni svetnik SSk Igor Gabrovec, senatorka Demokratske stranke Tamara Blažina, deželni koordinator slovenske komponente v Demokratski stranki Andrej Gergolet, deželni svetnik Igor Kocijančič, ki je predstavljal Komunistično prenovo in SiIK, ter Drago Štoka in Rudi Pavšič, predsednika krovnih organizacij SSO in SKGZ.

Deželni tajnik SSk Damijan Terpin in deželni svetnik SSk Igor Gabrovec sta podčrtala problematičnost predstavništva, ki je slonelo na izvoljenih predstavnikih. Sicer je to tudi izčrpno obrazložil dr. Dimitrij Rupel v odprtem pismu. Predstavnika SSk sta poudarila, da je veljavno tisto predstavništvo, ki se je sestajalo ob vprašanju sedeža dvojezične šole v Špetru. Gre pa pri tem za upoštevanje kriterijev konsistence in temeljnega poslanstva.

V razpravi so obravnavali tudi vprašanje prisotnosti Slovencev v drugih političnih strankah, tako na levi kot na desni. Na koncu so sprejeli stališče, da bo obveljala ponedeljkova sestava ob sprotnem upoštevanju političnega stanja.

Povejmo na glas

Kultura je še vedno naša moč

Bliža se praznik slovenske kulture in to je ponovno priložnost, da obudimo zavest in samozavest o tem, kako Slovenci in s tem tudi naša narodna skupnost v Italiji ter drugje kulturo pojmujemo in cenimo. Dejstvo, da ima za nas kultura posebno in kar izbrano mesto, so opazili marsikje v Evropi in že s tem smo upravičeno opaženi kot vsekakor izviren narod. In v tej luči ne more biti nobenega dvoma, da je tudi kultura naše tukajšnje narodne skupnosti pomenljiva in bogata in da ne zavzema v našem življenju nič manjšega mesta kot tista v matični državi. Nekoč in še desetletja nazaj je bila kultura naše narodne skupnosti izrazito narodnoobrambnega značaja, danes je odprta ter prodorna in daje svoj nepogrešljivi delež nekdaj obmejnemu prostoru, ki ga soustvarja skupaj z drugimi kulturami. Mirno lahko rečemo, da nam predstavlja kultura nadpovprečno velik del vsega tistega, čemur pravimo prepoznavnost naše življenjske izkušnje in pogleda na svet. Ne manjka nam vrhunskih kulturnih ustvarjalcev, ki žlahtnijo umetniško izpoved s prvinami naše duševnosti, in ne manjka nam nadvse razvejene ter osupljivo izbrušene ljubiteljske kulture, ki je s svojo kvaliteto naša dodatna posebnost. Vrhunska kultura je s svojo besedo, likovnim izrazom, glasbeno izvirnostjo, gledališkimi stvaritvami svetilnik, ki sveti daleč naokrog, raven ljubiteljske kulture, ki je verjetno še bolj razvita kot kje drugje, pa dosega kvaliteto in odzive, ki odsevajo morje naše razširjenosti od mesta do mesta, od pokrajine do pokrajine, od vasi do vasi. K vsemu temu velja v naših posebnih pogojih prišteti še tiste družbene delavce, ki so s svojimi zaslugami izrazito utrdili in potrdili našo identiteto, ni pa mogoče niti mimo vseh tistih posameznikov, ki kulturo na tak ali drugačen način posredujejo javnosti in skrbijo za njeno vzgojo. Seveda pri vsem tem ne gre le za lokalno razsežnost, ampak za resnično udejanjanje Prešernovega duha, po katerem kultura ni samo pahljača različnih umetniških zvrsti, pač pa globlje pričevanje vsaj o dveh stvareh: pričevanje o enkratnosti naše narodove duše kakor tudi pričevanje o iskanju poti do vse globljega sožitja z drugimi kulturami oziroma narodi. Resnična kultura je namreč vedno tudi nagovor drugim, iskren in prijazen nagovor, da bi se povsod zmanjšale medčloveške razdalje, če še obstajajo. In da bi v kar največji meri vsi prepoznali resnico, kako smo v globini svoje usode vsi drug drugemu podobni in sorodni in da velja zato zavreči vse, kar nas prepričuje o nasprotnem. Velja torej izkoreniniti občutke večvrednosti in nagibe, da bi drugega ali druge poniževali, žalili, jim prizadevali krivice, jih odrivali na rob ali celo izločali, ali da bi zaostrovali dnevne in zgodovinsko pogojene spore z vztrajanjem na njih oziroma z zakrknjenim sklicevanjem na nekakšne večje pravice. In naša kultura deluje prav v tej smeri, na kar smo lahko upravičeno ponosni.

Janez Povše

POGOVOR Goriška pokrajinska odbornica Mara Černic

Hitra železnica: "Zaščititi moramo naše ljudi in naše ozemlje"

Začetek novega leta je že poskrbel za novo kočljivo zadevo za slovensko narodno skupnost in območje, na katerem živi v goriški in tržaški pokrajini. Gre za izgradnjo trase hitre železnice, s katero bosta povezani mesti Trst in Benetke. Trasa je tudi del t. i. V. koridorja, ki povezuje portugalsko glavno mesto Lizbono z ukrajinskim glavnim mestom Kijev. Prav odsek Tržič-Trst je za Slovence najbolj kočljiv, saj zadeva kraško področje, kateremu vsi priznavajo poseben naravni status, po drugi strani zadeva Slovence, ki so na Krasu avtohtona narodna skupnost. Izgradnja omenjene hitre železnice sicer ni nobena novost, saj se o tem govori že več let. Za določitev trase, po kateri naj bi vozili hitri vlaki za prevoz oseb in blaga, je bilo narejenih več študij in hipotez. Prav v prejšnjih dneh pa so italijanske železnice izročile deželni upravi študijo o načrtu hitre železnice, dežela jo je posredovala zainteresiranim občinam, da jo prikažejo javnosti. Javne uprave in posamezniki imajo sedaj čas do okvirno 20. februarja, da predstavijo opombe k preliminarni študiji, ki bo nato nadaljevala pot po predvidenem upravnem postopku.

Župani in domačini v vseh občinah goriške in tržaške pokrajine so z veliko zaskrbljenostjo sprejeli v pogled načrt trase hitre železnice. Še posebno so zaskrbljeni v slovenskih občinah Doberdob, Devin-Nabrežina in Zgonik. Zaradi tega so takoj sklicali javne sestanke, da bi javnost čim bolj jasno seznanili s temi načrti in izoblikovali protestne akcije proti temu posegu. Razne stranke in okoljevarstvene organizacije so začele oblikovati stališča in alternativne predloge. Z osveščanjem občanov so prišli na dan tudi predlogi za alternativne rešitve, ki bi bile ljudem in okolju bolj prijazne. Na dan so seveda prišle tudi šibke točke, ki naj bi jih vsebovala omenjena preliminarna študija.

Občina Doberdob je bila med prvimi, ki se je po prejetju preliminarne študije odzvala in priredila 18. januarja javno informativno zborovanje; udeležilo se ga je veliko število občanov. Podobna srečanja so potekala tudi v občini Devin-Nabrežina in drugod. Posebno pomembno je bilo srečanje 22. januarja v tržaški deželni palači, na katerem je deželni odbornik za infrastrukture Riccardo Riccardi s sodelavci in predstavniki državnih železnic predstavil načrt hitre železnice županom občin, po območju katerih naj bi ta potekala. Na srečanju je bilo zaznati odločnost za nadaljevanje upravnega poteka za uresničitev načrta, pa tudi iskanje čim boljšega sodelovanja z občinami in območjem, da bi celoten postopek izpeljali ob upoštevanju različnih specifik. Pri tem pa so izrazili tudi zahtevo, naj bodo javne uprave, z deželo na čelu, na razpolago občanom in jim nudijo primerno pomoč, da bodo lahko sodelovali pri nadaljnjem poteku postopka, tako da bodo lahko zaščitili kakovost svojega življenjskega standarda in osebna premoženja.

Nova železniška infrastruktura, ki začenja oz. nadaljuje svoj dolgi upravni postopek, je dokaj zapleten načrt in seveda zadeva vprašanja, ki se tičejo prihodnjega gospodarskega in družbenega razvoja. Pojavljajo se številna vprašanja o varovanju okolja, ohranjanju življenjskega standarda in tudi o zavarovanju narodne skupnosti in njenega ozemlja, t. j. Slovencev, ki živijo na Krasu. Zaradi tega smo Mari Černic, odbornici za okolje na goriški pokrajini, postavili nekaj vprašanj.

Odbornica Mara Černic, kaj je v bistvu ta načrt oz. v kakšno fazo celotnega upravnega postopka spada?

Države članice EU so se leta 1994 v Essnu dogovorile za štirinajst evropskih prometnic, ki bi olajšale pretok blaga, ljudi, kapitala in informacij v dobi skupnega evropskega trga. Gre torej za pomembno komunikacijsko povezavo med Vzhodom in Zahodom ter med Severom in Jugom Evrope, v katero naj bi bili vključeni avtoceste, železnice, letalski in vodni promet, energetske povezave, pa tudi telekomunikacijska in spletna mreža. V zvezi z gradnjo novih prometnic so tedaj določili deset koridorjev, ki naj bi povezovali države članice EU z državami kandidatkami. V ta projekt spada tudi peti koridor, ki vključuje železniško in avtocestno povezavo Lizbona - Barcelona - Lion - Turin - Trst - Ljubljana - Maribor - Budimpešta - Lvov - Kijev. Projekt predvideva posodobitev sedanje avtocestne in železniške infrastrukture in gradnjo nove.

Italijanski del proge je zaobjet v dekretu št. 190 z dne 20.8.2002, ki predvideva ojačenje avtocestne povezave med Turinom in Trstom in izgradnjo nove hitre železniške proge iz Piemonta do Trsta.

Načrt hitre železnice iz Benetk do Trsta in iz Trsta do Divače je zelo kompleksen z vseh vidikov: s političnega, z upravnega, s finančnega, ne nazadnje pa tudi zaradi njegove dejanske uresničitve. Kar se tiče upravnega postopka, je sedanji načrt nadgradnja prvega predloga iz leta 2004, ki je doživel številne kritike in neodobravanje predvsem zaradi dolge zareze v kraško območje. Današnji načrt je preliminarni lokalizacijski načrt, do katerega se morajo javne uprave opredeliti prav glede poteka železniške trase po ozemlju. Občine in dežela imajo dva meseca časa (dežela je pripravljena podaljšati rok, če bodo občine to zahtevale), da se izrečejo, nato bodo oblikovali predhodni dogovor, ki bo podlaga dogovora med deželo in državo. Zatem je predviden rok 45 dni za prenos celotnega postopka z ministrske ravni na medministrski odbor za gospodarsko programiranje (CIPE – Comitato interministeriale per la programmazione economica), ki ima 30 dni časa, da odobri financiranje projekta. Skratka, smo na začetku celotnega postopka, in upam, da si bomo vsi - od civilne družbe do javnih uprav - vzeli čas, da bi natančno preučili tak poseg na naše ozemlje.

Kakšni so pozitivni učinki, ki naj bi jih prinesel?

Pozitivni učinki so nedvomno povezani s pretovarjanjem blaga, to je prenosa tovornega prometa s ceste na železniško infrastrukturo. Načrt predvideva ojačenje obstoječe proge, kjer bo uporabna, in izgradnjo proge z veliko tovorno kapaciteto na novih trasah. Projekcija količine (ton) blaga, ki se bo prevažalo vzdolž prometnice vzhod-zahod, predvidevajo za leto 2025 veliki porast. Poleg tega mora poseg biti v sozvočju s projektom novega velikega pristanišča v Tržiču in z dejavnostjo pristanišča v Trstu. Z okoljskega vidika sem bila vedno mnenja, da bi morali načrtno prenesti blagovni promet s kamionov na tovorne vlake. Drug zelo pomemben razlog je varnost na cestah. Italijanske avtoceste so preobremenjene z gostim prometom in so zelo nevarne. Italija žal ni nikoli usmerila razvoja svoje prometne infrastrukture v to smer, tako da je danes prenos blaga s cestnega prometa na železniški promet zelo počasen in težaven. Večkrat mislim, da je bila odločitev Italije, da soustanovi jedro današnje Evropske unije, najboljša njena odločitev v povojnem času.

Kakšne pa so negativne posledice?

Nov načrt je v marsičem boljši od prvega, predvsem kar se tiče proge od Červinjana do Trsta.

Vozlišče med Ronkami in Tržičem (križišče San Polo), kjer se križata proga Trst-Gorica in Trst-Benetke, je zadobilo pravilen pomen in boljšo, pametnejšo tehnično rešitev.

Predor skozi Kras je krajši. Vendar ne glede na ta novi predlog, ostajajo problemi slovenskih kraških zaselkov v Sabličih, Nabrežini in Zgoniku. Doberdobska občina je pod posebnim udarom, ker poleg železniške proge, ki bo tekla v neposredni bližini Sabličev, tam se bo tudi začel predor pod Grmado do Nabrežine; prav na tem področju je predvidena tudi izgradnja novega cestnega odseka, ki naj bi povezal državno cesto skozi Dol z Lisertom – oz. avtocesto Trst-Benetke.

Največji problem pa je po mojem mnenju povezava med italijanskim in slovenskim delom 5. koridorja. Prav tega odseka proge niso še predstavili javnosti. Načrti na razpolago javnosti opisujejo izgradnjo hitre želenice (do 220 km/h) do mesta Trst (Nabrežina – Zgonik), točneje do zunanjega obroča tovorne železniške proge.

Projekt je z okoljskega vidika pomanjkljiv, ker ne upošteva kratkoročnih udarcev in niti dolgoročnih posledic na okolje in niti stroškov zaradi težavnosti uresničitve takega posega na kraško območje in podzemlje. Uničevanje kraškega ekosistema bo povzročilo ogromne stroške. Ne smemo namreč pozabiti, da je kraško podzemlje naravni rezervat pitne vode. Mislim, da moramo zahtevati, naj italijanske železnice natančno opišejo ter ekonomsko preverijo najprej težave in vplive na okolje te izgradnje in nato operativnosti takega posega na kraški ekosistem in da seveda utemeljijo razmerje med stroški in koristjo take infrastrukture na našem ozemlju.

Kakšno je stališče goriške pokrajinske uprave?

Pokrajinska uprava se je opredelila pozitivno do rešitve, ki jo Italijanske železnice predlagajo za Ronke in Tržič. Kar se tiče kraškega dela, pa je nedvomno potrebno popraviti projekt v Sabličih.

Pokrajinski svet pripravlja dnevni red, ki bo politični dokument, v katerem bo stališče pokrajinske uprave in goriških občin.

Kako se lahko Slovenci, ki živijo ob načrtovani progi, najbolje zavarujejo oz. uveljavijo svoje pravice in koristi? Postopek je v rokah deželnega odbornika Riccardija, ki je bil zadolžen tudi za širitev avtocestnega odseka Vileš-Štandrež, ki doslej ni dokazal ne vem kakšne pozornosti do omilitve posledic v Sovodnjah in Štandrežu. Kako bo tokrat za Slovence, ki živijo na goriškem in tržaškem Krasu?

Mislim, da morajo, v tej fazi projektiranja, posamezniki spoznati projekt in morajo povedati svoja stališča in zaščititi svoje interese na občinskih ravneh v pisni obliki.

Nedvomno pa je, da se bomo kot stranka sklicevali na 24. člen zakona 38/2001. Prepričana sem, da bi morali kot manjšina nastopiti enotno ter z jasnim stališčem, tako da ustvarimo močan politični pritisk, da zaščitimo naše ljudi in naše ozemlje.

Julijan Čavdek

Egipt gori! / Množični shodi v državi se nadaljujejo

Ali se bo poslednji faraon umaknil?

Ali bo uspelo množici na stotisoče egiptovskih protestnikov, ki že več kot teden dni neutrudno in glasno zagovarjajo svoje zahteve po demokratičnem razpletu družbenopolitične situacije, doseči dokončen poraz dosedanjega predsednika Hosnija Mubaraka? Medtem ko pišemo ta zapis – v torek, 1. februarja -, so se v jutranjih urah na več krajih v Kairu in v drugih egiptovskih mestih po izteku policijske ure začeli zbirati protestniki. Na pohodu milijona, kot so ga poimenovali, bodo vnovič zahtevali odstop predsednika Hosnija Mubaraka. Na kairskem trgu Tahrir, v predelu, ki velja za osrčje revolucije, je nekaj demonstrantov sicer vztrajalo vso noč, v torek pa so se jim pridružili še na tisoče novih, ki vzklikajo gesla proti predsedniku. Organizatorji protestov so obenem napovedali tudi začetek splošne stavke; že od prejšnjega tedna so v Egiptu zaprte banke, borza in tudi precej tovarn. Velike demonstracije so napovedane tudi v pristaniškem mestu Aleksandrija ter v drugih večjih mestih v državi. Da bi preprečile prihod protestnikov na množični shod, so oblasti odpovedale železniški promet. Že več dni ne deluje internetno omrežje, znova pa pričakujejo tudi težave v telefoniji.

Protivladni protesti v Egiptu so se začeli v torek, 25. januarja. V njih je zaradi represije policije umrlo okoli 150 ljudi, več sto pa je bilo ranjenih. Egiptovska vojska je sicer obljubila, da proti protestnikom ne bo uporabljala sile. Vojska, ki ima v državi velik vpliv in ugled, je namreč zahteve prebivalstva označila za legitimne. 82-letni egiptovski predsednik Mubarak odstop zavrača, je pa opravil nekaj sprememb v vladi. Egiptovski predsednik, ki gospoduje afriški državi neprekinjenih trideset let, je pred nedavnim imenoval za podpredsednika Omarja Sulejmana, nekdanjega vodjo obveščevalnih služb in svojega dolgoletnega tesnega sodelavca. To Mubarakovo potezo gre razlagati kot večjo politično odprtost, saj je Sulejman sporočil, da ga je egiptovski predsednik zaprosil, naj se s "političnimi silami" v državi začne dialog o ustavnih in zakonodajnih reformah. Sulejman ob tem ni podrobneje razkril, o kakšnih reformah bi se bile oblasti pripravljene pogovarjati, niti ni natančneje navedel, s katerimi silami bi bila vlada pripravljena začeti dialog. Opozicija pa vztraja, da se bodo protestniki dosledno držali svojih stališč vse do Mubarakovega dokončnega političnega umika.

Zunanji ministri Evropske unije so egiptovske oblasti pozvali k dialogu z opozicijo in civilno družbo ter k uvedbi demokratičnih reform. Evropa in ZDA se namreč zavzemajo za urejeno tranzicijo, ki naj privede do pravih demokratičnih reform ob popolnem spoštovanju pravne države ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter s tem utre pot do svobodnih in poštenih volitev". Ministri so "prepoznali legitimna demokratična prizadevanja" ljudi v Egiptu. Egiptovske oblasti so ob tem pozvali, naj spoštujejo in zavarujejo tudi pravico do zbiranja in pravico do izražanja ter zagotovijo varnost državljanom. Prav tako so ministri oblast v Kairu pozvali, naj takoj ponovno vzpostavi vse komunikacijske mreže in zagotovi nemoten dostop do vseh medijev, tudi do interneta.

Komentar ob krizi mariborske nadškofije

"V bistvu ne verjamemo v resničnost evangelija"...

Ob hudi krizi, v katero je zabredla mariborska nadškofija, objavljamo razmišljanje p. Jožeta Robleka.

Ob vsem tem dogajanju takole razmišljam.
Zelo lepo evangeljsko dejanje bi bilo, da bi nekdo "od zgoraj" odprl usta in povedal resnico, da nas ne pustijo v negotovosti, da ne bi širili "neresničnosti" in še grmadili nove grehe.
Gotovo je najtežje priznati svoj greh, svojo zmoto, pred drugimi. Kako bi bilo lepo, če bi se odgovorni opravičili pred javnostjo, vsaj pred verniki. To je težje storiti, kakor poravnati vse dolgove.
Kar se je dogodilo, je za nas grenka resnica, ki nam jo odkriva "neverni" in "pokvarjeni" svet. Zanj se Bogu zahvalimo, ker nas razgalja do dna, do obisti, do jedra naše grešnosti, razkriva našo narejeno "svetost". Pod škrlatom smrdi in zaudarja pohlep po imetju, konkretno po denarju.
Sv. Pavel nam jasno pove: "Cupiditas est radix omnium malorum. Korenina vsega zla je namreč pohlep po denarju" (1 Tim 6,10). Obenem nam ta "brezbožni" svet želi povedati, če ga znamo dobro poslušati, da so naše edino uspešne metode delovanja v resničnem, konkretnem uboštvu, ki ga živi Kristus in njegovi apostoli.
Zanimivo je, da v tej skušnjavi pohlepa v neki obliki padamo vsi. Prepričani smo, da se vere oz. evangelija ne da živeti in oznanjati brez posedovanja in množenja materialnih dobrin. V bistvu sploh ne verjamemo v resničnost evangelija, ne jemljemo zares Jezusovih besed: "Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte. Ne oskrbujte se ne z zlatom ne s srebrom ne z bakrom v pasovih, ne s popotno torbo ne z dvema suknjama ne s sandali ne s palico, kajti delavec je vreden svoje hrane" (Mt 10, 7-10).
Nasprotno je res, na vse načine dokazujemo in argumentiramo ter Božjo besedo zlorabimo, jo obračamo in nategujemo na vse načine (že najdemo kako razlago po svojem okusu), da lahko živimo na neki način oboje hkrati, da se obnašamo čisto v duhu sveta, a sebe prepričujemo, da je naš apostolat, naše oznanjevanje odvisno od materialnih dobrin, da samo tako lahko ljudem pomagamo in rešujemo svet. To je čista samoprevara in slepilo. Večna skušnjava je, da ne verjamemo v moč oznanjevanja evangelija v resničnem Kristusovem uboštvu, in češ da bi Kristus danes uporabil drugačne metode, sodobne: oznanjal bi v bogastvu, v uživanju in oblasti.
Žal vedno znova naša poželenja po denarju, slasti in oblasti pokrijemo s prefinjenim utemeljevanjem, da mora biti Cerkev močna, bogata in oblastna, da bo uspešna. Res pa je bilo in je, ko bo Cerkev postala konkretno uboga, ko bo vse dala ubogim, bo resnično evangeljska, takrat bo bogata v Bogu (prim. Lk 12). Sicer je evangelij prazno in izvotljeno igranje s pobožnimi besedami. Kot da se nismo ničesar naučili iz zgodovine svetnikov, iz lastne pretekle zgodovine, ko so nam nasprotniki vere odprli oči, da je naša edina moč osebna živa vera, da ne rešujemo sveta z nobenimi sredstvi, temveč samo tako da živimo, kot je Jezus živel, ki si izbira čisto drugačno pot odreševanja kot mi ljudje, ki verjamemo v last, slast in oblast. O, če bi se zavedali, kakšno škodo delamo oznanjevanju evnagelija!
Ko nismo nič imeli, je bila Cerkev močna in duhovno nabita, pričevalna, bila je še prepričana, da je njena moč Jezus in to ubogi, ponižni in prezirani. Da ne rešuje Cerkev, njeni služabniki, temveč samo Jezus. Da nima drugih metod in načina in sredstev oznanjevanja, kot so njegove.
Kaj je res in kaj ni res o mariborski nadškofiji, to stvari še ne reši. Gre za globlje Božje zahteve: za globinsko spreobrnjenje, ki je v spremembi miselnosti duha in srca, da se opredelimo za evangeljske vrednote: uboštva, ponižnosti in služenja, kar pa nam smrdi. Kristus, da, njegov način in zahteve življenja, ne. Apostol Pavel pravi: "In nikar se ne prilagajajte temu svetu, ampak se tako preobražajte z obnovo svojega uma" (Rim 12, 2).
Jezus odločno kliče k načinu življenja, ki si ga je on izbral, ki ni nikakor po našem okusu. Uprl se je Satanu, ki človeka zavaja z najboljšo taktiko, ko človeku prebuja željo po bogastvu, časti in slavi. Sv. Ignacij v Duhovnih vajah v točki 142 govori o satanovi taktiki zavajanja ljudi: "Pretehtam govor, ki ga ima, in kako jih spodbuja, naj nastavljajo ljudem mreže in verige. Najprej naj jih zapeljujejo s poželenjem po bogastvu, kakor je to njegova navada pri večini, tako bodo zapadli v prazne posvetne časti, nato v velik napuh. Tako je prva stopnja bogastvo, druga čast, tretja napuh in po teh treh stopnjah Lucifer zavaja v vse druge pregrehe".
Molimo za globoko evangeljsko spreobrnjenje vseh nas vernikov, posebej duhovnikov.
Vsem lep pozdrav v Gospodu in njegov blagoslov nad vami,

Jože Roblek

Misli iz knjige duhovnika Pier Antonia Belline

Biti duhovnik ni lahko (6)

Ne sme vedno biti Cerkev tista, ki mora vse razložiti. Naj nam pusti tudi nekoliko lastne presoje! Mar mi nismo sposobni sprejemati odločitev? Vsaj kdaj pa kdaj, gotovo!
Rad se poslužujem podobe babice. Če bi babica, ki je nekoč iz svojega kota v zapečku delila modrosti, neprestano govorila, bi s tem vse ob sebi razdražila in je nihče več ne bi hotel poslušati. Če pa babica ždi tam v kotu s svojim rožnim vencem ali svojimi večnimi načeli - ona je namreč znamenje večnosti - in skoraj nikoli ne govori, v nekem trenutku pa reče: "Otroci, zdi se mi, da pretiravate"! jo vsi poslušajo. Če je namreč spregovorila babica, pomeni, da je nekaj res narobe. Novica bi moralo biti govorjenje in ne molk".
"Govorjenje Cerkve na vseh ravneh, z vsake prižnice ali govorniškega odra, bi moralo predstavljati neki dogodek, nekaj, kar pritegne pozornost ljudi, ker je nekaj neobičajnega, slovesnega, nadvse resnega, torej tudi nekaj potrebnega in blagodejnega. Če papež spregovori o kaki zadevi, mora to nujno biti nekaj izrednega, življenjsko pomembnega. Nekaj normalnega bi moral biti molk, cerkveno govorjenje pa bi moralo predstavljati dogodek. Na ta način bi se izognili prekomernim besedam ali naukom. V nasprotnem primeru se v tej zmešnjavi in poplavi besed, ki so si med seboj pogosto nasprotujoče, zlahka zgodi, da nič več ne razumemo in vse skupaj pošljemo k vragu, celo tiste zadeve, ki si zaslužijo našo pozornost. Preveč zapovedovalnih glasov, preveč nadutosti in zapovedovalnosti lahko pripelje do nasprotnega učinka.
Toliko se hudujemo nad potrošništvom, ki se navadno nanaša na preobilico brezveznih materialnih stvari, nihče pa ne pomisli, da lahko obstaja tudi versko, cerkveno potrošništvo, ko dobivaš na tone raznih dokumentov ali izjav, ki so ena bolj abstraktna, ideološka in sama sebi namenjena od druge. Pa vse te pobožnosti in beatifikacije ter kanonizacije (razglasitve za blažene oz. svetnike, op. prev.), ki Cerkev spreminjajo v vrsto stojnic na tržnici? Mislim, da smo prišli do zasičenosti - že pred kar nekaj časa"!

"Cerkev govori vedno in o vsem, tudi o stvareh, ki so najbolj banalne in niso v njeni pristojnosti. Predvsem pa si domišlja, da ima samo ona prav in s tem kaže, da je prav nič niso izučili udarci, ki jih je bila deležna, in vsi slabi izpadi, ki so se nabrali skozi zgodovino. Najprej je bila s fašisti, potem z DC (Democrazia cristiana - Krščanska demokracija, op. prev.), potem je šla na desno, pa na levo, zdaj spet na desno in govori, govori, preveč govori, uči, pridiga, deli sodbe ter ocene zaslužnim in nezaslužnim. Vsi se motijo, samo ona sama nikoli. Tu ne mislim na verske resnice, ampak na vsa njena poseganja v razne razprave, ki jih slišimo vsak dan. Nekdo, ki se nikdar ne zmoti, mi je že izvirno zoprn. Nekomu, ki ima vedno prav, pravim: "Oprosti, ampak s tabo ne želim imeti nobenega opravka"! Na tem svetu se imamo vsi mnogo naučiti in vsi bi morali iti v šolo k edinemu učitelju, ki je Gospod".

Andrej Vončina

Benedikt XVI. o socialnih omrežjih

"Krščanski stil" t. i. deskanja po internetu?

Nove tehnologije in tako imenovana družbena omrežja, ki so zlasti med mladimi vedno bolj priljubljena, nudijo nove priložnosti za medsebojno povezovanje in izmenjavo, torej za dialog, solidarnost in ustvarjanje pozitivnih odnosov, je zapisal sveti oče

Benedikt XVI. v svojem letošnjem sporočilu ob 45. svetovnem dnevu družbenih občil. Potrebno pa je tudi, je nadaljeval, biti previdni in pozorni pred njihovimi nevarnostmi, kot sta npr. "zatekanje v neke vrste paralelnega sveta ali pretirano izpostavljanje virtualnemu svetu". S tem je želel še enkrat spregovoriti o resnici, oznanilu in pristnem življenju v digitalni dobi v prepričanju, da obstaja tudi "krščanski stil" t. i. deskanja po internetu.
Na poseben način se je tokrat obrnil na mlade, saj so oni še najbolj prisotni na medmrežju in torej vpleteni v družbeno revolucijo, ki jo predstavlja web. Portale, prek katerih mladi vsak dan vzdržujejo stike s prijatelji in znanci, je sicer blagoslovil, dal pa jim je tudi nekaj nasvetov, kako lahko na dober način izkoristijo svojo prisotnost v digitalni areni. Ta nas namreč postavlja pred izziv, da ostajamo pristni, zvesti sami sebi, pozorni pred skušnjavo, da bi umetno ustvarili lažen profil v iskanju novih znanstev. Prav mladi, je povedal papež, so tisti, ki v prvi osebi živijo to veliko spremembo v svetu komunikacij, pa čeprav z nemirom, s protislovji in ustvarjalnostjo, ki jim je lastna, saj se z radovednostjo in navdušenjem odpirajo novim življenjskim izkušnjam. Benedikt XVI. torej priznava dobre plati Facebooka in podobnih omrežij, pod drobnogled pa postavlja možne zanke. Taki portali namreč omogočajo ljudem, da se srečujejo onkraj meja prostora in posameznih kultur ter se tako odpirajo novemu svetu novih prijateljstev. Pomembno pa je se zavedati, da "virtualni stik ne more in ne sme nadomestiti neposrednega človeškega stika z osebami na vseh ravneh našega življenja".
Nove tehnologije ne spreminjajo samo način komuniciranja, temveč samo komunikacijo, je še dodal sveti oče. Dejstvo, da je nekdo vedno bolj vpleten v digitalno areno, ga vodi k temu, da vzpostavlja nove oblike medosebnih razmerij, kar pa vpliva tudi na njegovo zaznavo samega sebe. Neizogibno je, da se zaradi tega postavlja vprašanje o korektnosti njegovega obnašanja in hkrati o pristnosti lastnega vedenja. Izrecno se je papež obrnil na vernike, ko je povedal, da obstaja krščanski slog prisotnosti v digitalnem svetu. Ta se konkretizira v pošteni in odprti drži do drugega, ki je obenem tudi odgovorna in spoštljiva do drugih. Prek interneta lahko tudi pričujemo o evangeliju, toda biti moramo pozorni, da bi evangeljska resnica ne zvodenela samo zato, da bi morda bila za "sopotnike" na webu bolj "popularna". / DD

Tečaj za družinske oskrbovalce

Inštitut Antona Trstenjaka v Ljubljani marca letos pripravlja tečaj za izobraževanje družinskih oskrbovalcev. To so osebe, ki so krvno ali s poroko povezane z osebo, ki ji brez plačila pomagajo pri vsakdanjih dejavnostih. Oskrbovanje je dragocena, a zahtevna izkušnja, zato je izobraževanje namenjeno krepitvi psihofizične kondicije. Tečaj bo potekal v obliki sedmih srečanj s strokovnjaki. Program bosta sofinancirala Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in Mestna občina Ljubljana. Informacije: tel. +386 1 4339301, klemen@inst-antonatrstenjaka.si ali na spletni strani www.inst-antonatrstenjaka.si.

Poslanica papeža Benedikta XVI. ob svetovnem dnevu miru

Verska svoboda – pot do miru (4)

Družbena razsežnost vere
6. Kakor vsaka druga svoboščina se tudi verska svoboda, čeprav je njeno izhodišče območje osebe, uresničuje v odnosu do drugih. Svoboda brez odnosa do drugega ni uresničena svoboda. Tudi verska svoboda se ne izčrpa zgolj na individualni razsežnosti, ampak se udejanja v lastnem občestvu in v družbi v skladu z osebo kot bitjem odnosov in z javno naravo vere.
Medsebojnost je odločujoča sestavina verske svobode, ki spodbuja občestvo vernikov k uresničevanju solidarnosti za skupni blagor. V tej občestveni razsežnosti vsaka oseba ohrani svojo edinstvenost in neponovljivost ter se hkrati v polnosti dopolnjuje in uresničuje.
Nezamenljiv je prispevek, ki ga verske skupnosti dajejo družbi. Mnoge karitativne in kulturne ustanove potrjujejo konstruktivno vlogo vernikov v družbenem življenju. Še pomembnejši je etični prispevek vere na področju političnega življenja. Ta prispevek ne sme biti nekaj obrobnega ali prepovedanega, ampak ga je treba razumeti kot nekaj pomembnega za promocijo skupnega dobrega. V tej povezavi je treba omeniti versko razsežnost kulture, ki se je ustvarjala skozi stoletja po zaslugi družbenega in zlasti etičnega prispevka vere. Ta razsežnost v nobenem primeru ne ustvarja diskriminacije tistih, ki niso istega prepričanja, ampak nasprotno krepi družbeno povezavo, integracijo in solidarnost.
Verska svoboda kot moč za svobodo in civiliziranost: nevarnosti njenega izkoriščanja
7. Izkoriščanje verske svobode za zakrivanje skrivnih interesov, kot so na primer prevrat zakonitega reda, pridobivanje bogastva in ohranjevanje moči s strani kake skupine, lahko družbam povzroči velikansko škodo. Fanatizem, fundamentalizem in druge človekovemu dostojanstvu nasprotne prakse niso nikdar opravičeni, zlasti še, če so storjeni v imenu vere. Izpovedovanje vere se ne sme nikoli izkoriščati ali vsiljevati. Potrebno je torej, da države in druge človeške skupnosti nikoli ne pozabijo, da je verska svoboda pogoj za iskanje resnice, resnica pa se nikoli ne vsiljuje z nasiljem, ampak "z močjo same resnice". V tem smislu je vera pozitivna in gonilna moč za graditev civilne in politične družbe.
Kako bi mogli zanikati prispevek velikih religij sveta k razvoju civilizacije? Iskreno iskanje Boga je prispevalo k večjemu spoštovanju dostojanstva človeške osebe. Z dediščino vrednot in načel so krščanske skupnosti močno prispevale k ozaveščanju oseb in narodov glede njihove istovetnosti in dostojanstva, prav tako k vzpostavitvi demokratičnih ustanov in uveljavitvi človekovih pravic in njim ustreznih dolžnosti.
Tudi v današnji, čedalje bolj globalizirani družbi so kristjani – ne samo na področju odgovorne družbene, gospodarske in politične dejavnosti, ampak tudi s pričevanjem njim lastne ljubezni in vere – poklicani, da dajo dragocen prispevek k napornemu in vzvišenemu urejanju človeških stvarnosti. Izključitev vere iz javnega življenja jemlje veri njen življenjski prostor, ki se odpira v presežnost. Brez tega temeljnega izkustva je težko usmerjati družbo k vsesplošnim etičnim načelom, težko je urejati narodne in mednarodne zakonodaje, v katerih so temeljne pravice in svoboščine v polnosti priznane in uresničene, kakor to predlagajo žal ne dovolj upoštevani in še vedno spodbijani smotri Splošne deklaracije o človekovih pravicah iz leta 1948.

Luč miru iz Betlehema za humanitarno odpravo

Goriški skavti za Madagaskar

Ste tudi vi med tistimi, ki so v decembru kupili lučko miru iz Betlehema (LMB) v eni izmed goriških župnij? Ali vas zanima, kam je šel letos denar, ki so ga nabrali goriški skavti? O humanitarno-medicinski odpravi na Madagaskar je spregovorila Ana Šubic iz Ljubljane, članica omenjene odprave.

Kdo pravzaprav sestavlja humanitarno-medicinsko odpravo na Madagaskar? S čim se še ukvarjate poleg študija, katera zanimanja imate?

Smo Tjaša, Ana, Jernej, Miha in Eva; štirje absolventi medicine in ena absolventka dentalne medicine. Upamo pa, da bomo na Madagaskarju že sami zdravniki. Zanima nas pa marsikaj...

Odločitev, da boste tri mesece preživeli ob prostovoljnem delu na Madagaskarju, ni od muh. Kdaj in kako je nastala ideja?

S to idejo smo se 'okužili' na predavanjih Sekcije za tropsko medicino, kjer dr. Pikelj in dr. Kotarjeva s somišljeniki že mnogo let navdušujeta generacije medicincev nad delom v tropih, ob poslušanju starejših kolegov, ki so se vrnili z odprav, na tropskem vikendu... Želja je obstajala že nekaj časa, naša skupinica pa se je zbrala lansko jesen.

Vsaka stvar nekaj stane, tudi prostovoljna odprava. Koliko dela ste vložili doslej v nabiranje sredstev? Za kaj pravzaprav gre ta denar?

Ker je vsako leto vedno več podobnih odprav, išče vsak nove poti za zbiranje sredstev. Priprave na tak projekt ponavadi trajajo eno leto. Mi smo decembra organizirali koncert božičnih pesmi, na ljubljanskih ulicah so naši prijatelji peli v ta namen, prodajali smo Madagaskar majice in lastnoročno izdelane voščilnice, uhane in lesene ptičke na stojnicah v Kliničnem centru in po drugih koncih Slovenije, klicali smo na najrazličnejša podjetja, če bi podprla našo odpravo, veliko so pripomogli k zbiranju tudi naši prijatelji in znanci, ki nas kar naprej presenečajo s kuvertami za odpravo, kot recimo ta od Betlehemske lučke... Hvala!

Sredstva zbiramo za nakup zdravil, obvezilnega materiala, medicinskih pripomočkov in ostale opreme za novo ambulanto, za prevoz tovora, letalske vozovnice in bivanje na obiskanem področju, za prevajalce ter za prevoz bolj ogroženih bolnikov v bližnjo bolnico...

Vem, da je težko govoriti vnaprej, a vseeno kratko vprašanje. Kje boste na Madagaskarju bivali in kako bo potekalo vaše delo?

Ni težko odgovoriti. Prebivali bomo v vasici Matanga na jugovzhodu Madagaskarja, kjer bomo nadaljevali ambulantno delo predhodnih odprav in s tem omogočili čim bolj kontinuirano brezplačno zdravstveno oskrbo, ki je za tamkajšnje prebivalce sicer redkost.

Veseli smo, da so v Matangi letos zgradili novo ambulanto. Tam bomo pomagali bolnikom z malarijo, s tuberkulozo, paraziti, pljučnicami, gastritisi, steklino, spolno prenosljivimi boleznimi, skratka z boleznimi, ki jih v razvitem svetu že desetletja uspešno zdravimo ali celo preprečujemo.

Glavni del stomatološkega dela bo puljenje zob, s čimer se odstrani iz ustne votline vir okužbe, bolečine in otekanja, s sabo pa bomo imeli tudi nekaj materiala za izdelavo plomb.

Odprava se bo podala na pot maja in bo na Madagaskarju preživela kar tri mesece. Odpravo sta odobrili Medicinska fakulteta v Ljubljani in Ministrstvo za zdravje RS, organizirali so jo pod okriljem Sekcije za tropsko medicino. Člani odprave se iskreno zahvaljujejo vsem, ki so prispevali denar zanje in goriškim skavtom, ki so jim namenili letošnji izkupiček LMB. Obljubili so, da se bodo še oglasili, zato se skavti nadejajo, da jih bodo jeseni povabili v Gorico, da bi pokazali fotografije in predstavili svoje delovanje na otoku.

Bee

Ana Šubic, Eva Omejc, Jernej Arh, Tjaša Steblovnik in Miha Gašperin

Dan spomina v Padovi

Delo treh redovnikov za internirance

Ob svetovnem dnevu spomina na žrtve holokavsta je tudi občinska uprava v Padovi priredila več srečanj in slovesnosti. V ponedeljek, 24. januarja, je bila v veliki dvorani Kulturnega središča Altinate okrogla miza o italijanskem koncentracijskem taborišču za slovenske in hrvaške civiliste v padovanski četrti Chiesanuova. V času od 14. avgusta 1942 do nemške zasedbe 10. septembra 1943 ga je okusilo kakih 10.000 žrtev fašistične represije na zasedenih ozemljih Jugoslavije.

Pobudnik srečanja, zdravnik dr. Franco Biasia iz Padove, ki je vodil okroglo mizo, je najprej zavrtel svoj dokumentarec o taborišču Chiesanuova s posnetki pripovedi več pričevalcev ter vojašnice, ki še stoji.

Častni gost srečanja je bil nekdanji zapornik v Chiesanuovi, poznejši vidni predstavnik OF, diplomat, podpredsednik jugoslovanske in predsednik slovenske vlade, 95-letni akademik dr. Anton Vratuša. Obudil je spomine na italijanska taborišča, ki jih je prestal, zlasti na grozljivi Rab, a tudi na sodelovanje med slovenskim in italijanskim odporništvom. V imenu občinske uprave mu je odbornik za kulturo dr. Andrea Colasio izročil spominsko kolajno mesta Padove.

Zgodovinarka prof. Alessandra Kersevan iz Vidma je orisala italijansko zasedbo tako imenovane Ljubljanske pokrajine in fašistični represivni ter internacijski sistem.

Tržaški časnikar Ivo Jevnikar pa je strnjeno opisal veliko duhovno in gmotno pomoč, ki so jo internirancem v Chiesanuovi nudili trije redovni duhovniki: slovenska frančiškana patra Atanazij Kocjančič in Fortunat Zorman ter minorit iz Padove p. Placido Cortese, ki je pozneje postal žrtev gestapa v Trstu. Če je postal njegov lik v zadnjih letih domač našim ljudem, sta ostali dve imeni skoraj pozabljeni. Kristjan Kocjančič ali p. Atanazij iz Hrastovelj (1911-1996) je bil kot "Cristano Cociani" skoraj od začetka vojaški kaplan v taborišču. Franc Zorman ali p. Fortunat (1914-1998) pa je do italijanske prepovedi po naročilu ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana trikrat obiskal Chiesanuovo, z interniranci pa je ostal do konca povezan prek p. Corteseja in slovenskih študentk v Padovi.

ij

Jezikovna identiteta

Človekova prava domovina je njegov jezik

Na obisku sem imel mlado družinico z dvema navihancema. Gospa je iz ene od južnoazijskih držav, mož Kraševec. Živeli so v Berlinu. Tam sta se jima rodila otroka, ki sedaj obiskujeta pri nas slovensko šolo. Pogovorni jezik v njuni družini je nemščina, to pa zato, ker gospa razen angleščine in nemščine ne obvlada nobenega drugega jezika. Mislijo pa na vrnitev v Nemčijo. Po odhodu se mi je kot samo po sebi umevno zastavilo vprašanje: Kako je z jezikovno identiteto v takšni družini? Otroka z očetom govorita slovensko, nemško in delno angleško. Z mamo pa samo nemško in delno angleško, obiskujeta pa slovensko šolo, kjer podzavestno vsrkavata slovensko kulturo, slovensko besedo in tudi slovenski tip vernosti.

V spominu se mi je obudil čas, ko sem moral na nekem predavanju nekje v tujini govoriti o jezikovni identiteti. Tedaj sem se naslonil na znanega nemškega jezikoslovca Wilhelma von Humboldta, ki je proti koncu 19. stoletja postavil nekakšno pravilo, po katerem smo se radi zgledovali in tudi ravnali. To pravi: "Človekova prava domovina je dejansko jezik, ki ga govori"! Kako naj ta trditev drži pri omenjeni družini? Po drugi strani pa moramo priznati, da smo Slovenci v vseh svojih zgodovinskih okoliščinah ohranjali pa tudi utrjevali svojo narodno identiteto prav z ohranjanjem svojega narodnega jezika. O tem nas je prepričal že Trubar, ko je oblikoval slovenski knjižni jezik. Prav po zaslugi Trubarja se knjižna slovenščina od srede 16. stoletja pa do danes ni dosti spremenila in je vedno predstavljala glavno narodno vez med Slovenci, ki so živeli razkosani po tedanjih (tudi današnjih) slovenskih pokrajinah (deželah). Spominjam se, da se je ob koncu tistega predavanja razvila živahna debata z utemeljitvami za in proti. Ob koncu pa sem le zaključil, da je nas Slovence jezik združeval in končno tudi združil v enotno skupnost, v narod, in je to naša posebnost.

Drugod po Evropi so skozi zgodovino posamezne narode združevali vladarji s političnimi in tudi vojaškimi posegi. To poznamo iz zgodovine. Prav tako je znano, da je evropska kultura kultura besede. Tako upravičeno zastopamo stališče, da je za obstoj katerega koli (evropskega) naroda prepomembna njegova beseda s kulturnim in duhovnim pomenom. Današnja miselnost pa nam kaže prav nasprotno podobo, kot da gre civilizacija narodne besede v zaton. To od nas zahteva, da pomen narodne besede na novo razmislimo in to besedo skušamo tudi uveljaviti in tako ohraniti ter s tem omogočiti tudi svoj nadaljnji zgodovinski obstoj. Ker pa je evropska civilizacija zasnovana na kulturi besede, spoznamo, da prav iz nje izhaja tudi civilizacijska ureditev družbe v Evropi, ki ima za temeljno značilnost jezikovno kulturo posameznega naroda. Narod pa predstavljata njegov jezik in njegova kultura. Tako beseda pri vsakem narodnem jeziku ni le sredstvo izražanja, ampak tudi način izpovedovanja, nosilec omike in povezovanja človeka v narod.

Velikokrat se naslanjamo na definicijo, ki pravi, da je narod skupnost ljudi, navadno na določenem ozemlju, ki so zgodovinsko, jezikovno, kulturno, gospodarsko povezani in imajo skupno zavest. Iz tega se lahko vidi, da je jezik samo en steber nekega naroda, čeprav je bil v slovenski zgodovini ta najbolj odločilen za našo združitev in tudi zavest. Prav te dni sem dobil dopis iz okolice Čabra na Hrvaškem, kjer se prebivalci imajo izključno za Hrvate, govorijo pa slovenski (!) dialekt (!), z izrazito slovensko dolenjsko osnovo, seveda z raznimi hrvaškimi elementi. Nekaj takšnega je tudi z nami ob stiku z italijanščino in obratno. Po drugi strani pa se imajo mnogi Slovenci po svetu za Slovence, pa ne znajo nobene slovenske besede, kar lahko zapažamo v Ameriki. Pri takšnih "amerikaniziranih primerih" pa moramo biti previdni. Tu ni vedno v ospredju narodni motiv, ampak je velikokrat tudi osebni, iz takšnega ali drugačnega koristoljubja. Zanimivo je pri Belorusih, kjer je danes veliko ljudi odločno proti beloruščini, imajo pa se za Beloruse, zato zahtevajo in govorijo ruščino. Tam je nekaj vsakdanjega, da nekoga ogovoriš v beloruščini, on pa odgovori v ruščini ali obratno.

Definicija jezikovne kulture je v gojenju in razvijanju knjižnega jezika, ki je v lastnosti posameznika, kako ga ta obvlada! Tako postane narodni jezik vez med človekom in Bogom. Beseda je izvir kulturnega in religioznega bivanja tudi za sodobnega človeka in sočasno sodobno narodno skupnost. To potrjujejo mešani zakoni. Gospa Valdežanka se je poročila z Italijanom. V družini govorijo in molijo v italijanskem jeziku. Ona pa, ko moli sama, redno moli tako, kot jo je naučila mama, to je v valdežanščini. Posebno vlogo v človekovem življenju ima glede jezika prav osebni odnos do Boga. Na to nas opozarja svetopisemsko izročilo: "Vsak jezik bo slavil Boga".

Ambrož Kodelja

Kip Wilhelma von Humboldta v Berlinu

Kratke

Gorica: predavanje o poslušanju

Družinska pastorala goriške nadškofije vabi v soboto, 5. februarja, ob 16. uri v avditorij Fogar na Verdijevem korzu na srečanje z naslovom: Poslušanje partnerja. Predavala bo psih. dr. Monica Bendotti iz Vidma. Govorila bo o poslušanju, ki je neobhodno potrebno v družini in še predvsem med zakonci. Gre za razsežnost, ki ni le stvar spoštovanja, temveč ima komunikativno in formativno funkcijo, saj je le ob poslušanju možno rasti v zrelo skupnost.

15. dan posvečenega življenja

Papež Janez Pavel II. je želel, da bi na praznik Gospodovega darovanja v templju, 2. februarja, Cerkev praznovala poseben dan posvečenega življenja, ki je bil prvič 2. februarja 1997. Darovanje Božjega Sina, ki ga simbolizira njegova predstavitev v templju, je vzor vsake posvečene osebe, ki posveti svoje življenje Gospodu. Namen tega dneva je trojen. Predvsem je zahvala Gospodu za dar posvečenega življenja. Na drugem mestu naj bi Božje ljudstvo bolj spoznalo in cenilo posvečeno življenje. Ta dan vabi vse, ki so svoje življenje posvetili evangeliju, da bi slavili čudovita dela, ki jih v njih izvršuje Gospod.

41. katehetski simpozij z naslovom Katehet v Samarijanovi suknji

Slovenski katehetski urad (SKU) pripravlja katehetski simpozij z naslovom Katehet v Samarijanovi suknji, ki bo od 6. do 11. februarja 2011 potekal na Mirenskem Gradu, od 13. do 18. februarja 2011 v Celju pri Sv. Jožefu, v krajši obliki pa od 20. do 23. februarja 2011 v Domu duhovnosti Kančevci in od 27. februarja do 2. marca 2011 pri Svetem Duhu pri Škofji Loki. Voditelji simpozija bodo: na Mirenskem Gradu msgr. Slavko Rebec, v Celju g. Miha Herman, v Kančevcih dr. Franc Zorec, pri Svetem Duhu pa dr. Tadej Stegu.

Katehetski simpozij, ki bo letos potekal 41. leto zapored, je namenjen katehetom, katehistom in katehistinjam, ki so poklicani, da katehetsko poslanstvo krepijo in poglabljajo tudi z rednim usposabljanjem in izobraževanjem. Program simpozija se vsako leto sooča s konkretnimi znamenji časa in odgovarja na sodobne katehetske izzive. Odzivi udeležencev kažejo, da spoznanja in izkušnje, ki jih pridobijo na simpoziju, uspešno prenašajo v prakso oziroma konkretno poučevanje verouka. Na tokratnem simpoziju se bodo v dopoldanskem delu zvrstila predavanja, katerih tematika se navezuje na smernice pastoralnega leta, posvečenega dobrodelnosti in solidarnosti. Predavatelji bodo spregovorili o svetopisemskem vidiku dobrodelnosti, ranjenosti sodobnega človeka, vzgoji za dobrodelnost in odgovarjanje na konkretne stiske sredi sveta. Popoldanski del bo namenjen delavnicam, ki se bodo osredotočile na pripravo katehez, povezanih z osrednjo temo simpozija. V svoji sredini bodo gostili predstavnike Karitas, Misijonskega središča Slovenije in Hospica. Čas bo namenjen tudi izmenjavi izkušenj in druženju.

Dan bolnikov

Enajstega februarja praznujemo god Lurške Matere Božje. Papež Janez Pavel II. je ta dan razglasil za svetovni dan bolnikov. Cerkev, pa tudi družba nasploh, ta dan posveča razmišljanju o bolnikih in pozornosti do njih in tistim, ki se posvečajo delu z njimi. Osrednja prireditev v koprski škofiji bo maša, ki jo bo v petek, 11. februarja, ob 16. uri v domu starejših v Podsabotinu pri Novi Gorici daroval koprski škof Metod Pirih. Cerkev v Sloveniji obhaja narodni dan bolnikov tudi z vsakoletnim romanjem invalidov in bolnikov na Brezje v mesecu juniju, ki ga organizira Ognjišče.

Kratke

V Števerjanu spet Harvey in posebno pester gledališki februar

Dramska družina F. B. Sedej bo v dvorani Sedejevega doma v soboto, 5. februarja, ob 20.30 ponovila komedijo Harvey pisateljice Mary Chase v režiji Franka Žerjala. Zaradi bolezni v ansamblu in posledične preložitve premiere na soboto, 22. januarja, je odpadla že tradicionalna ponovitev za števerjansko publiko. Ta si bo februarja, poleg domače produkcije, v nizu Večerov amaterskih gledališč v Števerjanu lahko ogledala še predstavi dveh gostujočih skupin. 18. februarja bo ob 20.30 odrske deske napolnila skupina KD Planika iz Sel na Koroškem, ki se bo predstavila z igro Obisk Martina Dovjaka v režiji Francija Končana. Dne 27. februarja ob 18. uri pa bo v Sedejevem domu prvič gostovala gledališka skupina SDD Jaka Štoka s Proseka z znano Brechtovo Malomeščansko svatbo. Ob spremljavi harmonike bodo mladi izvajalci v režiji Gregorja Geča predstavili komedijo iz klasične evropske zakladnice.

Števerjanska Dramska družina pričakuje, da bo odziv publike dober in želi s prostim vstopom približati predvsem mlade generacije gledališki umetnosti. Niz Večerov amaterskih gledališč v Števerjanu je samo začetek daljšega senzibilizacijskega načrta Dramske družine F. B. Sedej, ki bo v pomladnih dneh, na veliko željo mladih, priredila tudi tečaj gledališke govorice in giba.

Andrej Kosič v galeriji Kulturnega doma v Gorici

V torek, 8. februarja, bo ob 18. uri v galeriji Kulturnega doma v Gorici odprtje razstave priznanega slikarja Andreja Kosiča iz Gorice. Predstavlja se pretežno z akvareli, ki s svojo prosojno zračnostjo in globino vse bolj določeno orisujejo svojskost umetnikovega doživljanja narave. Kosič primerno obvladuje tehniko akvarela in jo z že potrjeno izkušenostjo prilagaja svojim potrebam, povsem v harmoniji z motivi, ki jih upodablja: briški griči, krajine naših dolin in predvsem Kras. Že domači motivi dobivajo v njegovih delih neobičajne pomene, zaživijo novo življenje ob stilno ubranem izražanju in smotrni rabi barvne palete.

Razstavo v goriški galeriji prireja Kulturni dom v sodelovanju s kulturno zadrugo Maja, ZSKD in pokrajinskim odborom SKGZ za Goriško ob Dnevu slovenske kulture 2011. Razstava bo odprta do 25. februarja od ponedeljka do petka med 9. in 12. ter med 16. in 18. uro, v večernih urah pa med prireditvami.

Mala Prešernova proslava 2011

V ponedeljek, 7. februarja 2011, s pričetkom ob 17.30, bo v osrednji dvorani Kulturnega doma v Gorici tradicionalna Mala Prešernova proslava oziroma Dan slovenske kulture za otroke.

Na odru goriškega kulturnega hrama se bosta predstavila priznana slovenska animatorja Sten Vilar in Damjana Golavšek v novi otroški predstavi Medenka. Producent predstave je Studio Anima iz Ljubljane.

Prireditev prirejajo Slovenski dijaški dom Simon Gregorčič, kulturna zadruga Maja, Kulturni dom Gorica, Športno združenje Dom z Deželnim sedežem RAI iz Trsta – slovenski program. Vstop je prost.

Michelstaedter: risbe, fotografije in razglednice

Na sedežu Fundacije goriške hranilnice v Gosposki ulici so dodatno obogatili zbirko risb, fotografij in razglednic, ki osvetljujejo osebnost Carla Michelstaedterja ob stoti obletnici njegove smrti. V četrtek, 20. januarja, so odprli razstavo Intorno a Carlo, ki jo je uredila Antonella Gallarotti, organizirala jo je Fundacija Carigo v sodelovanju z goriško državno knjižnico in goriško občino. Razstava je del razstavnega projekta 'Carlo Michelstaedter. Far di se stesso fiamma'. V prvem delu razstave je prikazanih dvanajst neobjavljenih del z različnimi vsebinami: karikature, portreti, med katerimi izstopa portret prijatelja Nina Paternollija, in dva avtoportreta, za katera so mislili, da sta izgubljena. Razstavljeni so tudi teksti, ki prikazujejo njegovo ljubezensko zgodbo z Argio Cassini: fragment njegovega pisanja in dve njeni pismi. V drugem delu so razstavljene razglednice iz tiste dobe in krajev, ki jih je filozof obiskal ali je v njih bival. Poseben prostor je namenjen fotografijam, ki so jih Carlo in njegovi domači posneli v goriški okolici in jih hrani Sklad Michelstaedter goriške državne knjižnice. Tretji del je namenjen fotografijam iz družinskega albuma njegovega ujca Giovannija Luzzatta, ki so bile posnete v Evropi in Ameriki. Tja je namreč emigriral in se uveljavil kot uvoznik italijanskih živil. Fotografije, posnete med leti 1906 in 1925, prikazujejo ekonomsko blaginjo goriškega podjetnika, pri katerem je bil zaposlen tudi Carlov brat Gino. Razstava je brezplačna ter je odprta do 27. februarja od torka do petka od 10. do 13. in od 16. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 19. ure. / Bee

Občni zbor Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel

Kljub težavam utrjeno in uspešno delovanje

Dejavnost na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel se je v preteklem letu razvijala s svojo bogato, utrjeno in uspešno didaktično ponudbo ter v prizadevanju po povezovanju goriškega in čezmejnega prostora z različnimi pobudami. To so v petek, 28. januarja, ugotovili na rednem občnem zboru goriške glasbene šole, kjer so najprej pregledali izvedeno delovanje.

Predsednica Mara Černic je s ponosom navedla pomembnejše dogodke, in sicer uspešen niz Snovanj, odmevni koncert Solo&orkester, na katerem so nastopili vrhunski glasbeniki, pa še pomembno državno priznanje obetavnemu pianistu Giuseppeju Guarreri in obletnico Emila Komela. Zadovoljstvo je izrazila nad dejstvom, da so utrdili prisotnost na Krminskem, kjer imajo tudi ploden odnos z občinsko upravo. Korak naprej je pomenilo javno soočenje z Glasbeno matico, posebno obogatitev za šolo pa predstavlja razred solopetja, ki ga v zadnjih mesecih vodi Aleksander Švab, sploh pa sodelovanje z njegovo Operno akademijo iz Sv. Križa. V zadnjih letih je šola številčno krepko napredovala, kar je samo še povečalo prostorsko stisko, vsak nov učenec pa dodatno bremeni šolsko blagajno. Prispevki javnih ustanov ostajajo kljub temu celi dve desetletji v bistvu nespremenjeni, in vendar - so ugotovili na občnem zboru - so z bilanco zmerno zadovoljni, saj so se bali višjega deficita. V šolskem letu 2010-11 bi imeli "komelovci" dobre možnosti za nadaljnji razvoj, zaradi nezadostnih sredstev pa so prisiljeni omejevati program dejavnosti na redno šolsko delo v učilnicah in javnih nastopih, vedno manj pa je v načrtu izzivov in novih pobud. Šola pozorno spremlja reformo sistema glasbenega izobraževanja v Italiji in se temu primerno prilagaja. Trenutno jo obiskuje 360 gojencev. Glavne projekte bodo v pomladnih mesecih predstavili v letošnjem že šestem ciklusu Snovanj. Poseben podvig bo aprilska praizvedba skladbe v štirih jezikih, Missa Goritiensis, mladega skladatelja Federica Gona iz Ronk, ob koncu junija pa spominski večer Emila Komela, ki ga bodo organizirali v sodelovanju z ZSKP, SSO, KC Lojze Bratuž in Arsatelierom ter društvom Incontro iz Podturna, kjer je skladatelj deloval več desetletij. Še bolj želijo okrepiti šolo na Plešivem, vlagati v izobraževanje in izpopolnjevanje profesorjev, na noge pa bi radi postavili tudi posebno ponudbo za šole. Potem ko so prisotni odobrili obračun in proračun ter iznesli svoje poglede na različne vidike delovanja, so pa le ugotovili, da je poslanstvo šole kot kulturnega središča, ki na Goriškem povezuje čezmejni prostor, še kako pomembno. Na izzive novih časov pa se bo lahko primerno odzvalo le ob podpori slovenskih in italijanskih javnih ustanov. / DD

Foto DPD

50. redni občni zbor ZSKP

Pregled opravljenega dela

Ob lepem številu včlanjenih društev in njihovih članov je 25. januarja 2011 potekal 50. redni občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete, ki je bil v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Poleg članov se je občnega zbora udeležilo tudi več predstavnikov kulturnega in javnega življenja tako iz zamejstva kot iz matične države. Gostje so tudi spregovorili in pozdravili udeležence občnega zbora. Prisotni so bili: Miro Petek, predsednik Komisije državnega zbora za Slovence v zamejstvu in po svetu, Breda Mulec z Ministrstva za Slovence v zamejstvu in po svetu, Drago Štoka, predsednik Sveta slovenskih organizacij, Igor Gabrovec, deželni svetovalec SSk, Damijan Terpin, deželni tajnik SSk, Dario Bertinazzi, predsednik Združenja cerkvenih pevskih zborov, Franka Žgavec, predsednica Kulturnega centra Lojze Bratuž, Damjan Paulin, predsednik Katoliškega tiskovnega društva, Marilka Koršič in Silvan Primožič, občinska svetovalca na goriški občini, Marijan Markežič, predsednik Fundacije Gorica. O delovanju Zveze in o njeni vlogi sta poročali tajnica Irena Ferlat in predsednica Franca Padovan. Blagajniško poročilo je podal Walter Bandelj, ki je predstavil obračun za leto 2010 in proračun za leto 2011. Enajst članic Zveze je prebralo poročilo o bogati in razvejeni dejavnosti svojih društev, ki krijejo celoten goriški prostor. Po razrešnici staremu odboru je predsedujoči Marko Brajnik povabil članice, naj glasujejo za izvolitev predsednika in nadzornega odbora. Za predsednico Zveze slovenske katoliške prosvete je bila soglasno potrjena Franca Padovan, nadzorni odbor pa sestavljajo Marko Brajnik, Danijel Čotar in Nerina Devetak. Nadomestna člana sta Niko Di Battista in Gabrijel Figelj. Na občnem zboru je bil tudi sestavljen širši odbor Zveze, v katerem ima vsako včlanjeno društvo po tri predstavnike. Na prvi seji širšega odbora bodo izvolili tudi ožji odbor.

Vsa poročila bomo objavili v posebni prilogi našega časopisa.

Foto DP

GORIŠKI VRTILJAK Mali in Veliki polžek

V temini omare se marsikaj zgodi...

Novoletni prazniki so le še lep spomin. Učenci so se vrnili v šolske klopi, pa tudi v veliko dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž na gledališko predstavo Goriškega vrtiljaka. Tokrat so si abonenti Velikega in Malega polžka, osnovnošolski otroci od drugega do petega razreda in prvošolčki ter malčki iz vrtcev goriškega in doberdobskega ravnateljstva, ogledali isto uprizoritev. Goriški vrtiljak, ki ga, kot znano, prireja Kulturni center Lojze Bratuž ob pomoči SNG Nova Gorica, jim je v ponedeljek, 17., in torek, 18. januarja, vsakič z dvema jutranjima ponovitvama, ponudil v pogled predstavo Navihanka ali Kaj je za vrati? 'Fantazijska igra' je izšla izpod peresa režiserja, mentorja in pedagoga Emila Aberška; namenil jo je svojim gojencem, članom Amaterskega mladinskega odra, ki deluje pod okriljem gledališča, in mlajšim igralcem Gledališča na vrvici, ki odrsko umetnost spoznavajo v Gledališču na vrvici, včlanjenem v Zvezo kulturnih društev. Odrski krst je predstava doživela konec decembra v SNG Nova Gorica in bila zelo dobro sprejeta. Aberšek je z njo mlado občinstvo popeljal v tista leta, ko še ni bilo v vsaki hiši televizije, o računalnikih in telefončki pa se ljudem še sanjalo ni. Takrat so otroci verjetno imeli bujnejšo domišljijo in so se ji brezpogojno predajali. Prav to se je zgodilo protagonistki zgodbe, ki ji je mamica naročila, naj ne stika po omari, v kateri so babičine obleke, ker se v njeni temni notranjosti lahko marsikaj zgodi... Želja po igri pa je bila močnejša od prepovedi: skupaj s prijateljico sta odklenili omaro, se šli gledališče, odeti v babičine obleke... in začela se je burna dogodivščina, v katero so bili vpleteni še trije mali strahci, troglavi zmaj (lutke so nastopajoči dobro obvladali) ter iznajdljivi Kljukec, ki je vodil igro in jo tudi, kljub svoji občasni nerodnosti, pripeljal do srečnega konca... Predstava z izvirno glasbo, na katero so napisani songi in ubrani plesni koraki, z živobarvnimi kostumi in bistvenimi scenskimi elementi nagovarja otroke, naj se še sami prepustijo domišljijskemu toku, ki jih lahko popelje marsikam...

IK

POGOVOR Walter Bandelj

Dobro delovanje rajonskega sveta Podgora

Z Walterjem Bandljem, predsednikom rajonskega sveta Podgora, je stekel pogovor o situaciji v rajonu, načrtih, delih in prihodnosti samih rajonskih svetov.

Kako ocenjujete trenutno stanje v rajonskem svetu Podgora?

Sodelovanje s kolegi, predvsem z nekaterimi (npr. Mazzariola, Ambrosi, Blažič, Robazza in Conzutti), je zelo dobro. Omenjeni namreč živijo v Podgori, zato poznajo zelo dobro to območje in vse, o čemer govorimo med sejami.

Finančno stanje se je v zadnjih dveh letih korenito spremenilo. Nekoč smo imeli na razpolago 10.000 evrov, sedaj jih imamo le 2.300, zato me vse skupaj skrbi. Povedati moram, da smo med prvimi rajoni uredili javna dela. Dvakrat smo popravili pločnike. Šlo je za zelo hiter postopek: projekt je bil narejen le v dveh tednih. Uredili smo 180 metrov pločnika v ulici S. Giusto, pred podgorsko cerkvijo. Z razpoložljivimi finančnimi sredstvi smo plačali delavce, za nabavo materiala pa smo se obrnili na občinsko upravo. Uredili smo tudi pločnik, dolg 290 metrov, ki je v ulici Brigata Cuneo. S pomočjo Civilne zaščite je bila urejena tudi skoraj celotna cesta pri kapelici v Podgori. Zbirali smo podpise krajanov, s temi smo se nato obrnili na prefekturo in na javne ustanove, ki so jih vzele v poštev. Vse to je zahtevalo kar veliko dela. Na Kalvariji bo treba marsikaj urediti, ker je tam polno usadov in plazov. Problem je nekoliko širše narave. Treba bi bilo kaj ukreniti tudi glede tega.

Katere so prioritete v rajonu? Kakšne načrte imate?

Na sodišče smo dali priziv za azbest, ki je v nekdanji tovarni. Truditi se moramo, da pride do uničenja tega škodljivega materiala, ki je še vedno v okolju. Problem azbesta je seveda prioriteta v rajonu. Pripravljamo tudi nov regulacijski načrt, ki zajema poleg vse obrtniško-industrijske cone v vasi tudi ta predel. V načrtu imamo tudi asfaltiranje ulice Brigata Cuneo in ureditev kanalizacije.

Še vedno obstaja problem nekdanjega jezu tekstilne tovarne, ki danes ne deluje, kot bi moral. Voda razjeda desni breg, zato obstajata dve možni rešitvi: prva je ta, da se stari jez odstrani, druga pa je ta, da se spet zgradi jez, iste višine in z istimi lastnostmi. Ker ne bi želeli tega sami urejevati in ker to neposredno zadeva tudi Stražice, smo se že srečali s sosednjim rajonom. Najbolje bi bilo, če bi star jez porušili, saj povzroča veliko težav, predvsem ob obilnih padavinah. Največje težave imajo hiše v bližini spomenika padlim. Manjši problem so tudi smeti, ki jih voda pri jezu pogosto naplavlja na desni breg Soče. Tudi pokojni Mirko Špacapan in podpredsednik dežele Moretton sta se zavzela za premostitev te težave, ki pa žal ni še rešena.

Rajon je pomemben tudi na drugih področjih, saj se ukvarjamo z marsičim. Prirejamo veliko kulturnih in včasih tudi športnih dogodkov.

Še vedno nismo rešili težav zaradi merjascev. Stanje se je v zadnjem letu celo poslabšalo. Obveščene so bile vse ustanove. Priredili smo tudi srečanje lovskega okrožja z lovci in pokrajinsko odbornico za okolje, Maro Černic. Pokrajina je lovcem naročila, da morajo nujno odstreliti določeno število glav, da bi se populacija merjascev zmanjšala. Že vrsto let dajemo v bilanco tudi načrt za širitev pokopališča, ker primanjkuje prostora. Trudimo se, da bi uredili malo nogometno igrišče, ki je ob večjem v Podgori. Tam namreč nogometaši trenirajo. Zanima nas tudi ureditev stez na Kalvariji. Naša želja je, da bi bile dostopne kot nekoč. Gre za projekt Civilne zaščite, za katerega je že namenjenih 160.000 evrov, a potrebnih je še 100.000 evrov, da bi projekt izpeljali v celoti.

Problemi so tudi v Grojni; ob vsakem obilnem deževju se kanali zamašijo. O tem smo že obvestili občino, sedaj čakamo na odgovor.

S katerimi težavami se srečujete pri delu v rajonu?

Največje težave povzroča birokracija. Poleg tega pa moramo paziti na določene stvari. Večina prebivalstva so starejši ljudje, zato se trudimo, da bi trgovina in pošta ostali v vasi. Avtobusi, ki povezujejo z mestom, sicer obstajajo, a bi lahko bili bolj pogosti; seveda se jih poslužujejo predvsem starejši občani. Slučajno imamo v vasi tudi zdravnika, zato smo zelo veseli, če tu tudi ostane.

Da ne bi samo o težavah, s čim ste posebno zadovoljni?

Zelo sem zadovoljen z odličnim sodelovanjem s kolegi in občinsko upravo, predvsem z županom Romolijem in nekaterimi odborniki.

V mandatu vedno pričakuješ veliko, a se moraš sočasno zavedati, da so večji projekti dolgotrajni.

Zelo sem zadovoljen, ker je škof namestil stalnega župnika; ta je povedal, da misli veliko tudi na mladino, ki je naša prihodnost ne le v vasi, ampak v vseh naših društvih.

Kako bo z rajonskimi sveti v prihodnosti?

Mislim, da smo edini rajon, ki je postavil problem obstoja rajonskih svetov v ospredje. Sestali smo se z Ločnikom, SSO in društvom Friulana filologica, da bi pregledali dokumente, ki smo jih nato poslali deželnemu odborniku Iacopu. Zahtevali smo, naj se upoštevata slovenska in furlanska narodna skupnost. Medtem se je deželna uprava spremenila. Predsednik Tondo je sicer seznanjen s tem problemom. Občinska uprava bi se morala izreči, ali bodo rajoni še obstajali in koliko jih bo. Šušlja se, da bo goriška občinska uprava rešila težavo z reduciranjem. S tem se ne strinjam, ker je strošek zelo nizek v primerjavi s tem, koliko lahko rajonski svet pomaga vasi. Menim, da morajo biti svetovalci iz vasi, lahko jih je le osem namesto dvanajst, a morajo biti delavni in poznati krajevno območje. Tudi če občinska uprava odstrani vse rajonske svete, bo še vedno privarčevala manj kot polovico plače enega samega občinskega funkcionarja.

Hvala lepa za pogovor!

Bee

Sedma pravljična urica v Feiglovi knjižnici

Vroča želja po prijateljstvu

Skupinica trinajstih otrok je v ponedeljek, 31. januarja, zvedavo prisluhnila pravljici Kako ujeti zvezdni utrinek, o medvedku Jaki, ki si je srčno želel prijatelja. Našel jih je kar nekaj med gozdnimi živalicami, ko je z njimi čakal, da pade z drevesa rumeni list-zvezdni utrinek in da se mu bo pri tem izoplnila želja imeti prijatelja. Zgodbico je živo in privlačno s pomočjo plišastih živalic pripovedovala izkušena pravljičarka Katerina Citter, ki je ob koncu ljubke pripovedi z malčki na velik rumen list napisala njihova in imena prisotnih mamic, tako da so se vsi počutili kot velika prijateljska družina.

Občni zbor Skupnosti družin Sončnica

Izstopajo privlačna predavanja

Skupnost družin Sončnica se je v soboto, 22. januarja, zbrala v Močnikovem domu v Gorici na občnem zboru. Predsednica Ani Saksida je predstavila poročilo delovanja v letu 2010. Poglavitna dejavnost so bila predavanja, ki so bila lani dobro obiskana, saj je bila dvorana v Močnikovem domu vedno nabito polna, privabili pa so tudi veliko poslušalcev iz Slovenije. V lanskem letu so predavanja vodili Helena Jeriček Klanšček, Christian Gostečnik, Janez Vodičar in Viljem Ščuka. Organizirali so izlet za družine v Rezijo, jesenski izlet na Volnik, martinovanje in razne dejavnosti. V preteklem letu so bila pomembna praznovanja desete obletnice ustanovitve. Ob tej priložnosti so izdali zgoščenko, na kateri so predstavljene njihove glavne dejavnosti. Uspešno je bilo tudi poletno središče, ki so ga tokrat prvič priredili v sodelovanju s športnim društvom Olympia in se ga je od polovice junija do konca julija udeležilo približno sto otrok. Jeseni so organizirali dva šiviljska tečaja, ki ju je vodila Marija Ferletič, namenjeni pa so bili tako mladini kot odraslim. Sodelujejo tudi z duhovnijo sv. Ivana. Skupaj so pripravili srečanja za otroke: izdelovanje adventnih venčkov, miklavževanje in božičnico. Skupnost družin Sončnica si prizadeva, da bi se družine še naprej srečevale. Družine, ki so pred desetimi leti ustanovile društvo, imajo sedaj že odrasle otroke, zato bi radi, da bi se jim pridružile mlajše družine. Sončnica šteje približno štirideset družin, ki prihajajo za zdaj samo z Goriškega. Želja po tem, da bi se povezali s slovenskimi 'z onstran meje' in tržaškimi družinami sicer obstaja, je pa težko izvedljiva, ker vedno primanjkuje časa.

Ani Saksida

Tudi v letu 2011 ponujajo štiri zelo zanimiva predavanja, ki bodo priklicala v Gorico dobro poznane goste: Julijo Pelc, Alenko Rebulo, Miho Kramlija in Branka Cestnika. Poleti bo spet na vrsti poletni center za otroke. Računajo pa tudi na to, da bodo spet priredili šiviljske tečaje, saj je bilo zanje veliko zanimanja. Radi bi seveda organizirali čim več srečanj, ki bi zanimala družine.

Obvestila

V Gnidovčevem domu na Mirenskem Gradu bo od 6. februarja do 30. maja na ogled razstava fotografij o Škofjeloškem pasijonu (Processio Locopolitana). Avtor je Matjaž Žnidaršič, rojen l. 1957 v Postojni, portretni fotograf, od l. 1975 aktiven član društva fotografov Slovenije.

Slovenska skupnost sporoča, da bo v ponedeljek, 7. januarja, ob 18. uri srečanje goriške sekcije SSk. Srečanje bo na goriškem sedežu stranke, drev. 20. september 118.

Slovenska skupnost sporoča, da bo v ponedeljek, 7. januarja, ob 20.30 v Doberdobu zasedalo pokrajinsko tajništvo SSk.

Vpisovanje otrok v 1. letnik vrtca in 1. razred osnovne šole za šol. leto 2011-12 poteka na tajništvu večstopenjske šole v Gorici (ul. dei Grabizio št. 38 – tel. 0481 531824) od 24.1.2011 do 12.2.2011, in sicer od ponedeljka do petka od 8.30 do 10.30, ob sobotah od 8.30 do 12.00, ob torkih in sredah pa tudi popoldne od 15.00 do 17.00.

Kulturno društvo Sabotin prireja od 9. do 11. aprila tridnevni izlet v Rim. Razpoložljivih je še nekaj mest. Informacije 0481 539992 (Nadja).

Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Prijava in informacije na upravi NG v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473. Akontacija ob vpisu: 200,00 evrov. Kdor bi želel prejeti program potovanja po elektronski pošti, naj sporoči na naslov mohorjeva@gmail.com.

Slovensko planinsko društvo v Gorici prireja ob 100-letnici ustanovitve večdnevni planinsko-turistični izlet v Bolgarijo od 25. junija do 3. julija. Prevoz bo z avtobusom. Prednost imajo člani društva.

Svetovalci za delo bi izobrazili delovno in vestno osebo za upravljanje osebja in spojenih obvez. Potrebna sta znanje slovenščine in raba računalnika. Curriculum na mail: studio@consulenzelavoro.it.

Nadaljuje se akcija za riž otrokom p. Pedra Opeke na Madagaskarju. Vaš dar lahko izročite na banko: MISIJONSKI KROŽEK ROJAN IBAN: IT 22 L 08928 02201 020000086948.

Darovi

Za misijonarja Pedra Opeko: J. Š. 150,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 4.2.2011 do 9.2.2011)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob četrtkih in sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 4. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 6. februarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 7. februarja (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna, zabavna il zborovska glasba - Zanimivosti v naši okolici - Iz krščanskega sveta - Kratke zgodbice - Obvestila.

Torek, 8. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 9. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Moje celice Jožka Kraglja I. del - Izbor melodij.

Naslednje predavanje SD Sončnica

V v organizaciji Skupnosti družin Sončnica bo Alenka Rebula v sredo, 9. februarja, v dvorani goriškega Doma Franc Močnik (ul. San Giovanni 9) govorila na temo: *Kadar v vzgoji pademo v svojo zgodbo.* Če hočemo razumeti svoje otroke, jih moramo znati videti, slišati in občutiti. Tega ne moremo storiti, če nas v stiku z otrokovimi težavami zajamejo močna čustva jeze, skrbi ali razočaranja. Ta čustva niso odvisna od tega, kar dela otrok, ampak od naših preteklih izkušenj, ki nas še vedno zelo bolijo. Pomembno je, da iz teh svojih nejasnih zgodb izstopimo in da nehamo videti v otroku le sebe. Šele iz te iskrenosti se lahko rodi naša zdrava, čista avtoriteta. Predavateljica je diplomirala iz filozofije in poučuje na družboslovnem liceju v Trstu. Je avtorica pomembnih knjig, sodeluje na strokovnih seminarjih in vodi delavnice za osebnostni razvoj.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Četrtek, 3. februarja 2011, ob 20. uri
Natečaj Mladi oder - nagrajevanje
Boris Atanasković
VETER IN VERICA
REŽIJA ANA FACCHINI
Mladinski dramski odsek PD Štandrež

- Nedelja, 13. februarja 2011, ob 17. uri
Ray Cooney
ZBEŽI OD ŽENE
REŽIJA JOŽE HROVAT
Dramski odsek PD Štandrež

VELIKA DVORANA KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Javni sklad za kulturne dejavnosti

Breda in Tine Varl prejemnika zlate plakete

V sredo, 26. januarja, sta izredna lutkovna umetnika Breda in Tine Varl prejela zlato plaketo za dosežke na kulturnem področju. Na slovesnosti v Mestnem muzeju v Ljubljani jima jo je podelil Javni sklad za kulturne dejavnosti.
Zakonca Varl sta bila deležna zlatega odličja za življenjsko delo na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti. Na svoji dolgi in z uspehi posejani ustvarjalni poti sta veliko svoje moči in kreativnosti namenila predvsem ljubiteljski dejavnosti in vzpodbujanju mladih, naj pristopijo k očarljivi lutkarski umetnosti. Kot režiser in oblikovalka lutk ter scenskih prizorišč za lutkovne predstave sta ustvarila nad 200 lutkovnih predstav, ki so s svojim čarom nagovorile male in velike gledalce. Varlova je v nagovoru povedala, kako svojevrstno je lutkovno ustvarjanje, ki nima meril ocenjevanja. Lutkarsko delo oceni občinstvo, saj je pri tem najbolj pomemben "odnos med ustvarjalci in tistimi, ki ustvarjanje sprejemajo". Naglasila je tudi vlogo lutke, "ki je večna". Velikokrat namreč preživi svojega ustvarjalca. Žal ji je, da je sedaj ljubiteljska dejavnost malo cenjena med mladimi. Mlade generacije, ki so odraščale ob lutkah, so pozneje oblikovale pozitiven odnos do sveta in življenja, je povedala Varlova. To je opazila tudi pri delu v zamejstvu, kjer pripadnike slovenskega naroda prav ljubiteljska kulturna dejavnost pogosto dviga nad boje za obstoj in skrbi vsakdanjika. Zakonca Varl dobro poznata predvsem realnost koroških Slovencev. Med njimi sta ustvarila nad 70 lutkovnih predstav. Veliko zaslug pa imata tudi pri uresničitvi novega lutkovnega gledališča v Mariboru. Spomnimo naj tudi, da je do 8. marca na ogled v razstavnih prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici obširen izbor lutk, scenskih prizorišč in plakatov, ki jih je Breda Varl ustvarila na svoji dolgi, umetniških užitkov polni poklicni poti.
Srebrne plakete je JSKD izročil Majdi Fister, Janezu Močniku, Antonu Venguštu in Ani Vovk Pezdir.
Slavnostni večer podeljevanj je uvedel predsednik nadzornega sveta JSKD Franci Pivec, o samem razpisu je poročal predsednik komisije za priznanja Vincencij Demšar, direktor JSKD Igor Tršar pa je dobitnikom izročil priznanja.

Tine in Breda Varl

Pisarniški prostori se selijo

Izgradnja Goriškega muzeja v Solkanu

V Žabjem kraju v Solkanu so letos, ob baročni vili Bartolomei, začeli gradnjo novega muzejskega centra, kamor se bo iz sedanjega sedeža na gradu Kromberk, preselil Goriški muzej. Projekt, ki ga je podprla Mestna občina Nova Gorica, bo z odprtjem novih prostorov kustodiata in uprave Goriškemu muzeju omogočil boljše delovanje na področju razvoja kulturnega in zgodovinskega turizma ter aktivnejšo vključitev v procese, ki omogočajo gospodarski in kulturni razvoj družbe.

Nov muzejski center bo v urbanističnem in kulturnem pogledu povezoval Solkan z Novo Gorico, v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi bodo lahko načrtovali razvoj muzejske in turistične dejavnosti. Vzpostavili bodo aktivno povezavo vseh subjektov, ki delujejo na področju turizma, šolstva, kulture in upravljanja z okoljem. Prispevali bodo k razvoju znanosti in izobraževanja ter si prizadevali za kakovosten razvoj upravljanja s prostorom in z evropskimi projekti.
Posebno pozornost bodo namenili ureditvi zgodovinskih parkov in poti vzdolž soškega bojišča prve svetovne vojne in spomenikov iz obdobja druge svetovne vojne, na območjih Soške doline, Trnovske planote, Vipavske doline in Krasa. V Solkanu bo tako nastalo novo središče za upravljanje s parki miru na Sabotinu, Škabrijelu in Sveti Gori, z izhodiščno info točko za njihov obisk ter s sedežem vodnikov in upravljavcev. V muzeju bodo na voljo izobraženi delavci, ki bodo skrbeli za pedagoško dejavnost, za strokovno usposabljanje, vodenje turističnih in muzejskih projektov, kar bo prispevalo k odprtju novih delovnih mest. Muzej bo dostopen tudi zunanjim obiskovalcem, kar bo pomembna vsebinska pridobitev za Novo Gorico kot razvijajoče se univerzitetno mesto.
Načrt celotnega, sodobno opremljenega centra, ki bo vključen v kompleks vile Bartolomei, nekdanje rezidence uglednih goriških meščanov, so izbrali na javnem arhitekturnem natečaju in predvideva ureditev pisarniških prostorov, knjižnice, predavalnice ter priročnega skladišča za muzejske predmete. Poleg tega bodo v novi stavbi uredili še čitalnico, arhiv, hemeroteko, dokumentacijo, filmoteko, fototeko, diateko in avdioteko. S preselitvijo sedeža muzeja v Solkan se bodo sprostili s pisarnami zasedeni prostori na gradu Kromberk, ki jih bo tako mogoče preurediti v dodatne razstavne dvorane ter v njih postaviti zanimive domače in tuje etnološke, arheološke, zgodovinske in umetnostne zbirke.

Katarina Brešan

11. revija otroških in mladinskih pevskih zborov

Zlata grla

Prosvetno društvo Vrh Sv. Mihaela razpisuje 11. revijo otroških in mladinskih pevskih zborov ZLATA GRLA 2011. Revijalni del srečanja bo v soboto, 9. aprila 2011, v Kulturnem domu v Sovodnjah ob Soči ob 18. uri, tekmovalni del pa bo v nedeljo, 10. aprila 2011, ob 17. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž.

Revijalni del

Na revijalni del se lahko prijavijo otroški in mladinski zbori; na njem namreč ni starostne omejitve. Program naj obsega dve pesmi po lastni izbiri: vsaj ena skladba naj bo slovenska umetna ali ljudska priredba.

Tekmovalni del

Na tekmovalnem delu revije lahko nastopijo naslednje zasedbe:
- otroški zbori, v katerih pojejo pevke in pevci, rojeni leta 2000 in mlajši;
v zboru lahko 15 odstotkov pevcev presega starostno omejitev.
- mladinski zbori, v katerih pojejo pevke in pevci, rojeni leta 1995 in mlajši.

Zbori morajo pred nastopom predložiti seznam pevcev z rojstnim datumom.
Zbori naj predstavijo tri skladbe:
- slovensko umetno skladbo
- priredbo slovenske ljudske pesmi
- skladbo po lastni izbiri.

Izvajanje je možno a cappella ali s klavirsko spremljavo. Dovoljena je poljubna instrumentalna spremljava ene skladbe (če je ta predpisana v izvirniku predložene partiture).
Strokovna žirija bo nastopajoče zbore ocenila in jim dodelila naslednja priznanja:
- zlato priznanje z odliko
- zlato priznanje
- srebrno priznanje
- bronasto priznanje

Kriteriji ocenjevanja so:
- intonacija,
- ritem,
- dikcija,
- prepričljivost izvedbe,
- zahtevnost tekmovalnega programa.

Žirija lahko podeli tudi naslednja posebna priznanja:
- priznanje za najboljši otroški zbor
- priznanje za najboljši mladinski zbor
- priznanje za najboljšo izvedbo slovenske umetne skladbe
- priznanje za najboljšo izvedbo slovenske ljudske pesmi
- priznanje za najboljši izbor programa
- priznanje za najboljšo klavirsko spremljavo

Prijava

Prijavnico pošljite najkasneje do 10. marca 2011 preko faksa (št. 0481 882964) ali po elektronski pošti na naslov pdvrhsvmihaela@yahoo. it
Zbori, ki sodelujejo na tekmovalnem delu, naj skupaj s prijavnico pošljejo tudi partiture izbranih skladb.
Za dodatne informacije smo vam na razpolago na telefonski številki 333-3461368 (Mirko Ferlan) ali preko elektronske pošte pdvrhsvmihaela@yahoo. it.

Kratke

Četrta številka 18. letnika revije Acta Histriae

Revija Acta Histriae, ki objavlja izvirne in pregledne znanstvene članke s humanistično vsebino, zlasti s področja zgodovinopisja, je pred kratkim zaključila 18. letnik izhajanja. Najnovejša, četrta številka tega letnika prinaša devet izvirnih znanstvenih člankov. Od teh so trije napisani v italijanščini in eden v hrvaščini. Sicer pa so vsi članki opremljeni s povzetkom ali z izvlečkom tudi v slovenščini oziroma v italijanščini in angleščini. Vsebina večine člankov te številke je pravnozgodovinska.
V omenjeni številki velja posebej omeniti članek Politična emigracija v Trstu in vprašanje samostojne Slovenije – primer Franc Jeza, ki ga je napisal Jure Ramšak z Univerze na Primorskem. Kot znano, je ideja o samostojni slovenski državi nastala v tridesetih letih prejšnjega stoletja v krogu Lamberta Ehrlicha in njegovih študentov, ki so izdajali list Straža v viharju in se nato povezali v Akademski klub Straža. Po vojni so idejo o samostojni slovenski državi širili nekateri politični emigranti, med katerimi je imel vidno vlogo Franc Jeza. Konec leta 1948 je pobegnil v Italijo, se kmalu zatem naselil v Trstu in tu živel do svoje smrti leta 1984. Vse njegovo bogato delovanje v Trstu je bilo prežeto z delom za osamosvojitev Slovenije v neodvisno državo. Zato ga je jugoslovanska Služba državne varnosti temeljito nadzorovala. Iz arhivskih virov izhaja, da je omenjena služba pripravila načrt za njegovo ugrabitev, a ji je akcija spodletela. / (mab)

Razstava likovnih del Mire Ličen Krmpotić v Pulju

Vsako leto Slovensko kulturno društvo Istra v Pulju v počastitev Slovenskega kulturnega praznika prireja razstavo likovnika iz Slovenije. V sodelovanju z Obalnimi galerijami Piran bo v petek, 4. februarja, ob 19. uri v galeriji Slovenskega kulturnega društva Istra v Pulju v centru mesta (ulica Hermana Dalmatina 3) odprtje razstave izbora del Mire Ličen Krmpotić. V Obalnih galerijah Piran je bila v letu 2010 predstavitev njenega obširnega likovnega opusa v beneški Galeriji A + A in oktobra v portoroškem Monfortu ter koprski Galeriji Loža, izšla je tudi obsežna monografska publikacija. V lanskem letu je prejela stanovsko Nagrado ZDSLU. Razstava v Pulju (tu se je znana piranska slikarka rodila leta 1950 in preživela otroštvo) bo nudila v pogled slike istrske pokrajine; večino od teh je slikarka ustvarila v lanskem letu.

Luisa Antoni / Antonio Banfi in njegova "šola" med filozofijo in glasbo

Estetska misel italijanskega filozofa Antonia Banfija (1886-1957), ki je svojo izobrazbo dopolnil v stiku z nemško kulturo, predvsem fenomenološko, in njegov vpliv v povojnem času sta glavni predmet te knjige. Avtorica, glasbenica in muzikologinja Luisa Antoni namenja posebno pozornost glasbeni estetiki kot polnopravnemu delu splošnejše estetike in polaga pozornost spisom enega izmed očetov italijanske muzikologije, Luigija Rognonija, in njegovi zgodovinski vpetosti v miselni prostor, v katerega sodijo tudi njegovi študijski kolegi (Luciano Anceschi, Dino Formaggio, Enzo Paci), ki so bili Banfijevi učenci. Namen knjige je bil po avtoričinih besedah "ugotoviti, ali in v kolikšni meri se je razmišljanje Antonia Banfija res zarezalo v poznejšo italijansko estetiko in koliko so njegove domneve vplivale na poznejše razmišljanje o glasbi". Avtorica pa v tem delu tudi posredno odgovarja na vprašanje, ali je glasbena estetika upravičeno del filozofije, saj se celo sama estetika zdi kot neke vrste stranska veja glavne filozofske krošnje.
Knjiga o Banfiju in njegovem krogu prinaša v slovenski filozofski in glasbeni prostor glasbeno estetiko, kakršne nismo bili vajeni, hkrati pa predstavlja tako študijo, ki jo je potrebovalo tudi izvirno italijansko prizorišče.

Razpis literarnega natečaja revije Mentor

Revija Mentor razpisuje literarni natečaj za srečanje manjšinskih pesnikov in pisateljev "Sosed tvojega brega 2011".
Tradicionalno, 33. srečanje letos organizira Javni sklad RS za kulturne dejavnosti skupaj s svojo izpostavo v Ljubljani 16. in 17. aprila 2011. Namenjeno je samo avtorjem, ki – ne glede na državljanstvo – stalno ali začasno bivajo v Sloveniji, pišejo pa predvsem v svojem maternem jeziku (ne v slovenščini).
Pogoji:
Avtorji naj do 15. februarja 2011 v izvirniku (torej ne v slovenščini) napisana dela pošljejo v dveh izvodih na naslov: Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, revija Mentor, Štefanova 5, 1000 Ljubljana, s pripisom "Sosed tvojega brega 2011".
Obseg: proza in dramski teksti – do 10 strani (lahko tudi odlomki daljših tekstov), poezija – do 15 pesmi. Prevodi v slovenščino so zaželeni, niso pa nujni.
Vsak prispevek mora biti označen s šifro, v posebni kuverti pa naj bodo naslednji podatki: ime in priimek avtorja, naslov, letnica rojstva, poklic, telefonska številka, naslov e-pošte. Vsi navedeni podatki bodo uporabljeni samo za namene, ki jih obsega ta razpis.
Poslana besedila bo pregledala posebna žirija, ki bo med vsemi poslanimi prispevki izbrala najboljše za državno srečanje (največ petnajst avtorjev).
Izbor literarnih besedil bo objavljen v reviji Paralele. Avtorji odstopijo svoja besedila za objavo brezplačno.
Državno srečanje Sosed tvojega brega 2010 bo v Ljubljani 16. in 17. aprila 2011. Na programu bo literarna/prevajalska delavnica s priznanim književnikom in prevajalcem, literarno-glasbeni recital s predstavitvijo najboljših avtorjev, predstavitev novih knjig sodelujočih avtorjev in gostov... / Dragica Breskvar, urednica revije Mentor

Kratke

Predstavitev knjige Mon cher ami... Dragi Srečko v Milanu

V sredo, 9. februarja 2011, bo ob 18. uri v prostorih knjigarne Claudiana v Milanu, ulica F. Sforza 12/a (tel + fax: 02 76021518) srečanje ob Slovenskem kulturnem prazniku, ki bo posvečeno Srečku Kosovelu in korespondenci, ki je izšla v knjigi Mon cher ami... Dragi Srečko, ki jo je izdala založba Goriška Mohorjeva družba. Srečanje prireja društvo Slovenci v Milanu.

Večer bo vodil slavist Silvio Ziliotto, na njem bo spregovorila urednica knjige in avtorica spremnega eseja Tatjana Rojc z Univerze v Novi Gorici. Srečanje bo osredotočeno na vsebino knjige: neobjavljena pisma Srečku Kosovelu namreč predstavljajo dragocen dokument, ki omogoča še dodatno poznavanje in poglabljanje ene ključnih osebnosti slovenskega prostora v dvajsetih letih prejšnjega stoletja. Ta pisma pa obenem postavljajo Kosovela in njegove sodobnike-dopisovalce v kontekst zgodovinskega, kulturnega, miselnega, literarnega in estetskega dogajanja v Evropi.

Izšlo je izvestje slovenskih višjih in nižjih srednjih šol na Tržaškem

Ravnateljstva srednjih šol s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem so po triletnem presledku ponovno izdala Izvestje za šolska leta 2006/07, 2007/08 in 2008/09. Publikacija, ki jo je založila tržaška založba Mladika, prinaša sezname vsega učnega in neučnega osebja ter dijakov po posameznih razredih na vseh slovenskih višjih in nižjih srednjih šolah. Na Tržaškem imamo štiri višje srednje šole: Znanstveni licej s klasičnim oddelkom F. Prešerna, Pedagoški licej A. M. Slomška, Poklicni zavod J. Stefana in Trgovski tehnični zavod z oddelkom za geometre Ž. Zoisa. Nižjih srednjih šol je pet. Poimenovane so po Ivanu Cankarju pri S. Jakobu, Simonu Gregorčiču v Dolini, Igu Grudnu v Nabrežini, Srečku Kosovelu na Opčinah in Proseku ter Sv. Cirilu in Metodu pri Sv. Ivanu in na Katinari.

Tudi letošnjo izdajo publikacije, ki šteje 230 strani, sta uredila Zvonko Legiša in Robert Petaros. V uvodni besedi sta navedla kriterije, ki sta jim sledila pri uredniškem delu. Kratko razmišljanje o naši šoli je prispeval prof. Ivan Peterlin. Vse šole so tudi poskrbele za opis bogate šolske kronike in obšolskih dejavnosti ter za statistične preglednice. O 40-letnici izhajanja šolskega glasila Jadro v nižji srednji šoli Iga Grudna v Nabrežini piše prof. Vera Caharija. Izvestje objavlja tudi poročilo o stanju slovenskega šolstva, ki ga je pripravil vodja Urada za slovenske šole pri Deželnem šolskem uradu prof. Tomaž Simčič. Poročilo je prebral na seji Deželne komisije za slovenske šole. V njem lahko dobimo tudi nekatere spodbudne statistične podatke o rastočem vpisu v slovenske šole na Tržaškem in Goriškem ter v dvojezični šoli v Špetru.

Izdajo Izvestja so omogočili Zadružna kraška banka, Založba Mladika, Slovenska prosvetna matica iz Trsta, Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Svet slovenskih organizacij ter Urad vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. / (mab)

Znani so nagrajenci 39. literarnega natečaja Mladike

Komisija literarnega natečaja Mladike, ki se je sestala v petek, 28. januarja 2011, na sedežu Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3, je obravnavala 125 prispevkov v prozi in 99 ciklusov pesmi, ki so v roku prispeli na uredništvo revije. Komisija je po temeljiti razpravi in oceni dospelih prispevkov podelila te nagrade:

Proza

Prvo nagrado prejme novela Vse Vasilijeve zime, ki je prispela pod psevdonimom Babuška. V noveli je zaobjeta nenavadna življenjska zgodba. V njej so zelo plastično prikazani značaji oseb in njihovi medsebojni odnosi, ki včasih mejijo na tragičnost.

Avtorica novele je Mira Ribič iz Maribora.

Drugo nagrado prejme novela Popotovanje z Almo, ki je prispela pod šifro 1156. Avtor se poigra z različnimi znanimi osebnostmi iz preteklosti, z njimi se srečuje in pogovarja v Trstu, hkrati so vidne medbesedilne povezave z njihovimi deli ali biografijami.

Avtor je Roman Kukovič iz Trbovelj.

Tretjo nagrado prejme novela Dedijeva hruška, ki je prispela pod psevdonimom Drava. V noveli se avtor z nostalgijo spominja dedka, živo opisuje medgeneracijske odnose in s trpkostjo ugotavlja, kako se pokrajina in navade spreminjajo zaradi človeškega pohlepa.

Avtor je Janez Jurič iz Bukovja pri Dravogradu.

Komisija priporoča za objavo še novele: Formula nevidnosti Igorja Pisona iz Trsta; tanka, mehka, čudovita vezenina avtorja ali avtorice, ki nam svojega imena ni sporočil; Presenečenje Jasne Jurečič iz Saleža pri Trstu; Lipka – tudi v tem primeru nam avtor ni znan; Domov Marije Mercina iz Nove Gorice; Kšeftarca Darinke Kozinc iz Nove Gorice; Literarni večer Davida M. Terbižan iz Ljubljane; Fil Neže Kravos iz Ricmanj pri Trstu.

Poezija

Prvo nagrado prejme cikel pesmi, ki je prispel pod šifro Mayamaya. Pesnica se spopada z bivanjsko tematiko, izraža se z izjemnimi lirskimi občutki in metaforami. Vsakdanje vsebine nikoli ne zvenijo banalno.

Avtorica je Nada Lomovšek iz Domžal.

Drugo nagrado prejme ciklus pesmi Naši ljudje, ki je prispel pod psevdonimom Aljaž. Avtorica nam neposredno in učinkovito posreduje podobe ljudi in odnosov, ki smo jim priča v vsakdanjem življenju. Ubeseditev je bogata in izbrana, sam ciklus pa je pomensko zaokrožen.

Avtorica je Marija Švanjcer iz Maribora.

Tretjo nagrado prejme ciklus pesmi Trenutki za spomin, ki so prispeli pod psevdonimom Fasil. Avtor je upesnil serijo urbanih slik iz slovenske prestolnice. Odlikuje ga igrivost in poseben smisel za ritem.

Avtor je David Bandelj iz Gorice.

Komisija priporoča za objavo še cikel pesmi Ide Semenič iz Podnanosa; cikel pesmi Tatjane Križmančič iz Bazovice in cikel pesmi Žalostna setev Borisa Pangerca iz Doline.

Podelitev nagrad bo v ponedeljek, 7. februarja, ob 20.30 na Prešernovi proslavi Slovenske prosvete in Društva slovenskih izobražencev v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva ulica 3, Trst.

Dramski odsek PD Štandrež / Premiera: Zbeži od žene

Žuboreč komedijski slap ob kopici laži

Dolgoletni, nezmanjšani sloves nezadržljivih komedijantov so člani dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež potrdili tudi na letošnji premieri v domači župnijski dvorani Anton Gregorčič v soboto, 29. januarja, ko so neštetim gostom (med njimi so bili tudi novogoriški župan Matej Arčon in pokrajinska odbornica Mara Černic, predsednica ZSKP Franka Padovan ter več igralcev iz različnih ljubiteljskih skupin), ki radi prihajajo na gledališke dogodke v to obsoško vas, in domačim gledalcem, ki vselej nestrpno čakajo novo odrsko uprizoritev neutrudnih igralcev, prikazali komedijo angleškega avtorja, producenta in igralca Rayja Cooneyja (30.5.1932) *Zbeži od žene (Run for your wife, 1983),* ki jo je poslovenil Milan Jesih, iskriv režijski pečat, tudi s krčenjem obširnega besedila, pa ji je dal Jože Hrovat, član Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Z vrtoglavim komedijskim spletom, vseskozi prepredenim s humornimi nitmi, ki narekujejo hiter tempo in naglo se spreminjajoče situacije, v katerih si replike sledijo z bliskovito naglico, kot da bi se žogica 'pingponga' odbijala od loparjev, je dramski odsek v humornem tonu 'uradno' stopil v 46. sezono neprekinjenega delovanja. Ta se ob prisotnosti Jožeta Hrovata, že šesto leto umetniškega vodje štandreških igralcev, napoveduje kar se da svetla in uspešna. Pod njegovo taktirko so tokrat dokazali, da se suvereno lahko spopadajo tudi z angleškim humorjem v delu, ki sicer močno spominja na Feydeauove zelo spretno in natančno napisane igre. Hrovat je v predstavi želel čim bolj izkoristiti in osvetliti drobne humorne cvetke in graditi uprizoritev na naglo se razvijajočih vsebinskih zasukih. To mu je odlično uspelo, saj so igralci disciplinirano uresničevali njegova hotenja in komedijo zgradili na trdnih, obenem seveda izredno "elastičnih" temeljih in pozorno izoblikovali posamezne like, da so se jasno odslikavale njihove značajske poteze. Pri tem so velik poudarek namenili mimiki in drobnim detajlom, na katere jih je ob izkušnjah z dolgoletne poklicne poti opozarjal režiser Hrovat. V uro in pol trajajoči predstavi se je občinstvo dodobra seznanilo s protagonistom Johnom Smithom, mladim taksistom, ki je zaradi svoje neodločnosti in omahljivosti poročen z dvema ženama, s katerima seveda živi dvojno življenje v dveh bližnjih londonskih četrtih. Vse mu teče kar dobro, saj ima zelo natančno spisan razpored dneva in noči pri eni ali drugi ženi, dokler se nekega dne ne znajde v bolnišnici, ker je pomagal starejši gospe, ki sta jo napadla dva lopova. Zaradi tega se vmeša policija obeh londonskih četrti. Da bi John bil kos nastalemu zapletu, si izmisli kup laži, v mrežo katerih se z grotesknimi potezami zmeraj bolj zapleta in vanjo vpleta še druge komedijske like. Ko je zmešnjava na višku, se hoče otresti vseh laži, a njegovi resnici ne verjame nihče. Odrešujočega razpleta zato ni: vse se konča s smehom. Ob protagonistovih dogodivščinah je gledalcu jasno, da je resnico le boljše povedati, čeprav je boleča!

David Mugerli, Božidar Tabaj, Daniela Puja, Matej Klanjšček in Vanja Bastiani (foto DP)

/ stran 15

Iva Koršič

Otroški zbor Emil Komel v Ljubljani

Zamejski pedenjpedi z belimi majicami v beli Ljubljani

V imenu Pedenjpeda, priljubljenega junaka slovenske otroške poezije, je v soboto, 29. januarja, v atriju ZRC SAZU v Ljubljani zaživela Pedenj-Muska.

Prireditev, ki si jo je zamislila ljubljanska Glasbena matica, je bila koncert za otroke, obenem pa še lepa priložnost za srečanje med mladimi glasbeniki in njihovimi mentorji. Lani spomladi je Otroški zbor GM obiskal Gorico, malčki so tako lahko pobliže spoznali, kaj je "enotni slovenski kulturni prostor". Gostoljubje so jim vrnili s povabilom v Ljubljano, kjer so na jutranjem glasbenem srečanju najprej zapeli mali gostitelji pod vodstvom Ane Erčulj, ki v zadnjih dveh letih imajo na repertoarju cikel pesmi Nika Grafenauerja o Pedenjpedu; na klavir jih je spremljal Marko Petrušič. Na marimbo, veliki afriški ksilofon, sta nato - ob klavirski spremljavi prof. Toma Hajška - s svojimi spretnimi ročicami mojstrsko zaigrala odlična štajerska tolkalista z Glasbene šole Karol Pahor s Ptuja Staš Planinšek in Urban Peklar, ki sta v zadnjih letih na uglednih državnih in mednarodnih tekmovanjih že prejela laskava priznanja. Prijetno pevsko druženje, ki ga je povezoval Tomaž Simetinger, so sklenili "pedenjpedi iz dežele burje, sonca in morja, zamejci iz Gorice", ki "so prišli od daleč z belimi majicami v belo Ljubljano": Otroški pevski zbor Emil Komel, ki ga vodi Damijana Čevdek Jug, na klavir pa spremlja Dalia Vodice, je odpel venček slovenskih ljudskih, Mozartovo *Alelujo* iz moteta *Exultate jubilate* ter še nekaj najdražjih biserčkov iz svojega repertoarja; med drugimi ganljivo Jericijevo *Moj ljubi Bog*, vedro in razposajeno Duhovo *Svet postal bi lep*, dve Pedenjpedovi Alda Kumarja, za konec pa razigrano Jerebovo priredbo tradicionalne afriške *Singabahamayo*. Simetinger se je na koncu "pedenjdruženja" zahvalil mladim "pedenjglasbenikom", ki so lahko slišali, kako se poje v Ljubljani, kako v zamejstvu in kako se igra na Štajerskem. Vsem je zaželel prijeten "pedenjdan".

Prireditelji so nato vse nastopajoče in njihove spremljevalce prijazno pogostili na sedežu bližnje glasbene šole, nato pa so za goriške goste organizirali ogled mestnega središča z res dobro pripravljenim mladim vodičem. Ta jih je - skupaj s strokovno sodelavko GM Lucijo Pavlovič - prek Kongresnega trga in Tromostovja pospremil po Študentovski cesti do gradu, nato pa nazaj mimo Starega trga, Čevljarskega mosta in NUK-a. Ob tem je otrokom na živ način pripovedoval o rimski Emoni, Jazonu in Argonavtih, antičnih mitih, o srednjem veku v slovenski prestolnici, o Erazmu in Celjskih grofih, pa še o Iliriji in Vodniku ter Prešernu, o potresu leta 1895, sedežih pomembnih ustanov in številnih drugih zgodovinskih in kulturnih zanimivostih.

Popoldan so otroci sklenili z vročo čokolado v kavarni Zvezda na Kongresnem trgu, ki se je zaradi nizke zimske temperature še kako prilegla. Pri Križankah so "primorski pedenjpedi" spet stopili na avtobus in se odpeljali proti domu. Med potjo so - brez zborovodje - seveda peli in se že pogovarjali o tem, kako bo... na naslednjem izletu Otroškega pevskega zbora Emil Komel. / DD

OPZ Glasbene matice

Staš Planinšek in Urban Peklar

Z vodičem pred Robbovim vodnjakom

Ob izgubi drage mame Marije
izrekamo ***župniku*** **FRANCU POHAJAČU,**
sestrama, bratoma in ostalim sorodnikom
iskreno sožalje

župnijska skupnost z Opčin, od Banov in s Ferlugov

MeCPZ in MoPZ Sv. Jernej

Društvo Finžgarjev dom

SOMPD Vesela pomlad

skavti in skavtinje

skupina prvoobhajancev in birmancev
ter njihovi starši

Kratke

Deželna svetnika Gabrovec in Brandolin in upravitelji kamnolomov na Krasu

Deželni svetnik SSk Igor Gabrovec se je z goriškim kolegom iz vrst DS Giorgiom Brandolinom v torek, 25. januarja, dopoldne sestal s skupino upraviteljev kamnolomov na Krasu, ki jih je spremljal repentabrski župan Marko Pisani. Ta je predstavil problematiko, ki je podobna tudi v drugih okoliških občinah in še zlasti v Devinu-Nabrežini, kjer prav tako obratuje lepo število kamnolomov in kamnoseških delavnic. Srečanje, ki je bilo v palači Deželnega sveta

v Trstu, je bilo usmerjeno v evidentiranje nekaterih ključnih izboljšav pred razpravo o novem deželnem zakonu, ki naj bi uvedel urejanje področja kamnolomskih dejavnosti. Že uvodoma je bilo ugotovljeno, da je zakonski osnutek narisan na potrebah industrijskih kamnolomov v Furlaniji, iz katerih kopljejo grušč, in torej premalo upošteva specifiko drugih območij. Deželni zakon mora namreč primerno upoštevati specifiko kamnolomov na Krasu, ki jih označuje sorazmerno majhen obseg in iz katerih kopljejo dragocen okrasni kamen. Med srečanjem na Deželi so podjetniki utemeljili potrebo po podaljšanju veljavnosti dovoljenj za obratovanje kamnolomov kot tudi določeno elastičnost v zvezi z nameščanjem in upravljanjem strojev. Govor je bil tudi o predvidevanju možnosti kopanja vodoravnih rovov, se pravi galerij, kar pa za zdaj ni mogoče. Poleg tega so podčrtali tudi problem visokih in za manjša obrtniška podjetja včasih res nevzdržnih poroštev, katerim so podvrženi upravitelji kamnolomov. Poroštva so sicer mišljena kot garancija, ki naj jamči ureditev območja po koncu kamnolomskih dejavnosti. To pa še ne pomeni, da morajo poroštva predstavljati tako hudo finančno breme, da dejansko le to onemogoči vsako novo podjetniško pobudo.
Zakon bo po vsej verjetnosti že na dnevnem redu prihodnje seje deželnega sveta.

Elektrovod na Krasu: podjetje Terna ravna z našim ozemljem kot svinja z mehom!

Po nekajletnem navideznem mirovanju je ponovno silovito odjeknil problem posodobitve elektrovoda od Ronk do Padrič, ki ga načrtuje podjetje Terna SpA. Deželni svetnik SSk Igor Gabrovec je v zvezi s tem že takoj po izvolitvi poleti 2008 nastopil in od deželne uprave zahteval jasna jamstva, da bodo primerno upoštevani predlogi in zahteve lastnikov zemljišč in prizadetih skupnosti. Odgovor odbornika Riccardija je bil že takrat dokaj meglen in je prepuščal vsako odločitev podrobnemu obravnavanju specifične situacije posebej. Med glavnimi predlogi prizadetih domačinov je izstopala zahteva po vkopavanju elektrovodov, kar pa zaradi visokih stroškov in določenih tehničnih težav podjetje Terna in njej sorodne družbe navadno odklanjajo. Obnovitev elektrovoda predvideva tudi zaznavno ojačitev zmogljivosti na trasi Tržič–Padriče. Podjetje Terna je pri tem določilo, da bo vkopalo le krajši del na območju mesta Tržič, vso preostalo traso pa nameravajo ohraniti tako kot doslej. "Priznati moramo, da je podjetje Terna tudi v dogovoru z devinsko-nabrežinsko občinsko upravo sprejelo predlog, da na območju vasi Vižovlje in Šempolaj elektrovod nekoliko oddalji od naselij. Bistvo pa se ne spreminja, saj bo ojačeni elektrovod, ki predvideva tudi večje oz. višje drogove, hudo iznakazil območje. Le-to je podvrženo neštetim vinkulacijam in omejitvam vsakič, ko so za gradnjo ali drugimi deli preprosti domačini-podjetniki, kar pa očitno ne velja, ko so za tem veliki gospodarski koncerni", grenko ugotavlja deželni svetnik SSk Igor Gabrovec. Gabrovec je v tem smislu ponovno vložil nujno interpelacijo na predsednika deželne uprave, ki bo predvidoma na dnevnem redu zasedanja skupščine že prihodnji teden. V svojem dokumentu Gabrovec opozarja, da bo nesprejemljivo, arogatno in arbitrarno nastopanje družbe Terna privedlo do upora domačinov. Na dlani je, da bi bilo vkopanje elektrovoda vsaj na območju naselij najboljša rešitev.,

Slovenščina za upravitelje

Na osnovi zakon 482 o jezikovnih manjšinah bo občinska uprava v Miljah organizirala tečaj slovenščine za svoje uslužbence. Kot je poročal občinski svetnik Slovenske skupnosti Danilo Šavron gre za prizadevanja sedanje uprave za zagotovitev in pospeševanje rabe slovenskega jezika na občinskem območju, kot predvideva omenjeni zakon 482. Ta pobuda je že povzročila ostre protestne reakcije desnosredinske opozicije.

Občni zbor Slovenske zamejske skavtske organizacije

Pregled delovanja in delavnica o vzgojni metodi

V nedeljo, 23. januarja, so se na skavtskem sedežu v ulici Risorta v Trstu zbrali voditelji in pripravniki slovenske zamejske skavtske organizacije na rednem deželnem občnem zboru. Dan so pričeli s sveto mašo v cerkvi sv. Jakoba. Nato je bila na vrsti delavnica, na kateri je bil govor o človeku odhoda. Voditelji so razmišljali in se pogovarjali o enotnem osebnem napredovanju, temeljni vzgojni metodi pri skavtih. Gre za posameznikovo postopno osebno rast, ki je prilagojena starosti članov. Otrok postopno napreduje, dokler ne zraste v osebo, ki je sposobna odgovornih odločitev, kar je pravzaprav definicija človeka odhoda. Človek odhoda je pri skavtih mlada oseba (po navadi stara dvajset ali enaindvajset let), ki se odloči, da bo zapustila skupnost klana (to je skupina skavtov, starih od šestnajst do enaindvajset let) in sprejela tri pomembne življenjske izbire: družbenopolitično, krščansko in skavtsko. Delavnico so pripravili starejši skavti in je bila zelo uspešna. Po kosilu sta bila na vrsti pokrajinska občna zbora, na katerih sta obe pokrajini odobrili obračuna za preteklo in proračuna za prihodnje leto. Na deželnem občnem zboru sta deželna načelnika Paolo Biancuzzi in Jasna Košuta predstavila poročilo o preteklem letu in spomnila na pomembne datume v letošnjem letu. 20. februarja bo dan spomina, ki bo tudi letos skupen za goriške in tržaške skavte, ravno tako bo skupno tudi jurjevanje z obljubami, ki bo letos v nedeljo, 8. maja, v Križu. Marca se bodo voditelji udeležili srečanj, ki jih prireja ZSKSS (Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov). Prvi vikend v juliju bo v Postojni potekalo srečanje vseh primorskih skavtov, Marmeljada, ki se ga bodo tudi sami udeležili. Napovedala sta, da bo jesenski občni zbor v Škednju, kjer se je rodil skavtizem v Trstu, saj bodo takrat praznovali šestdeseto obletnico slovenskega skavtizma v Furlaniji Julijski krajini.

Paolo Biancuzzi, Jasna Košuta in Gregor Perič

Pisne pozdrave so skavtom poslali taborniki Rodu modrega vala in odrasli skavti. Prisotne je v imenu ZSKSS pozdravil Gregor Perič, poverjenik za mednarodne odnose. Voščil je uspešno in učinkovito delovanje. Po odobritvi obračuna in proračuna so se voditelji pomerili v igri Kdo bo kralj statuta SZSO?, ki je bila zasnovana po zgledu znane televizijske oddaje Kdo želi biti milijonar?. Posamezne skupnosti voditeljev (Trst, Kras in Gorica) so se med sabo pomerile v igri, ki je bila zmes otroške igre zastavica in kviza. Izkazalo se je, da vsi poznajo statut zelo dobro, saj so bila točkovanja vseh treh skupin zelo visoka. Občni zbor se je končal v kapelici, v kateri je potekal obred imenovanja voditelja, med katerim je goriška voditeljica Alenka Di Battista prejela imenovanje. Kljub temu da ima goriška skupnost voditeljev eno voditeljico več, ostaja število voditeljev na Goriškem pomanjkljivo.

Bee

Tržaška škofija

Verska svoboda

Ob godu svetega Frančiška Saleškega, ki je tudi zavetnik časnikarjev, je tržaški škof Giampaolo Crepaldi na škofiji priredil srečanje s časnikarji. Uvodoma je udeležencem na temo verske svobode spregovoril

univerzitetni profesor Paolo Pittaro, ki tudi vodi Škofijsko komisijo za vzgojo, šolstvo in univerzo "Vittorio Bachelet".

Zahvala Bogomilu Breclju

V spomin pritrkovalci s Kontovela

Ob vsakem velikem cerkvenem prazniku v letu smo čakali na njegov klic. Približno deset dni pred Božičem, Veliko nočjo, procesijo za Sveto Rešnje telo in pred slavnostjo za avgustovsko praznovanje vaškega zavetnika ter še za birme ali prva sveta obhajila je telefon zazvonil. V slušalki je bilo najprej slišati: "Tukaj župnik iz Nabrežine". In ponovila se je vljudna prošnja po pritrkovanju, da bi se v prelepem kamnitem nabrežinskem zvoniku podčrtala slovesnost obhajanja cerkvenega slavja.
Z veseljem smo se odzivali na telefonske pozive gospoda Breclja, pa ne le zato, ker je bil prijeten, življenjski in vedno zanimiv sogovornik ter odličen gostitelj, ampak tudi zaradi tega, ker je s svojo željo po pritrkovanju izkazoval tudi veliko pozornost edinstveni tradiciji slovenskega naroda. Zelo rad je imel pritrkovanje, zavedal se je njegovega pomena med cerkvenimi zidovi in pri ohranjanju narodne biti; visokim predstavnikom goriške nadškofije in samemu nadškofu je ob vsaki priložnosti vneto pripovedoval o pritrkovanju in jim predstavljal to slovensko lepoto, ki je v taki obliki ne pozna noben evropski narod. Večkrat je v pogovoru, ki je vsakič po opravljeni prijetni dolžnosti v zvoniku sledil ob obloženi mizi v

Foto DPD

župnišču, potožil, da v Nabrežini ni pritrkovalske skupine, v isti sapi pa je z občudovanja vredno pozitivno naravnanostjo, ki ga je odlikovala, prepričano dejal, da ne gre pri tem obupati, da se je treba v tej smeri potruditi in navdušiti mlade. Tudi potem, ko ga je zdravje zapustilo in je moral v Gorico, se je zavzemal za naše obiske nabrežinskega zvonika.
V včasih dolgih, drugič krajših pogovorih z gospodom Brecljem so nas prevzemale njegova neomajna vera, razgledanost, izredna delavnost in angažiranost ter pozornost do mladih. Tu pa tam se je potožil nad zdravjem, takoj zatem pa obudil spomin na kak izlet v gore, peš ali z biciklom, ali na kako odbojkarsko tekmo. Tudi šport je namreč imel izredno rad. Še bi lahko naštevali njegove odlike..., res bomo občutili njegovo odsotnost. Med njegovimi tisočimi odlikami pa nas je vsakič prevzemal njegov dar nagovarjanja mladih. Znal se je posvečati mladim in jim prisluhniti, kar je danes pri nas bolj redkost kot pravilo.
Iskrena hvala za vse, g. Brecelj!

Vaši pritrkovalci Aljoša, Andrej, Danilo, Martin in Matjaž

Kmečka zveza v Berlinu

Predstavili so ponudbo kraškega območja

Grüne Woche ali Zeleni teden je v svetovnem merilu eden največjih sejmov za zeleni turizem, kmetijsko-živilsko industrijo, gozdarstvo in vrtnarstvo. Na jubilejni 75. izvedbi prireditve je bila v Berlinu ob stojnici Zveze slovenskih turističnih kmetij prvič prisotna tudi Kmečka zveza. Deželno vodstvo naše kmetijske ustanove je k aktivnemu sodelovanju povabil sam minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije Dejan Židan.

Franc Fabec

Ob tej priložnosti je Kmečka zveza izdala brošuro s predstavitvijo vseh uradno priznanih slovenskih turističnih kmetij v goriški, tržaški in videmski pokrajini.
Predsednik Franc Fabec je ob vrnitvi z uglednega in nevsakdanjega gostovanja prireditev ocenil nadvse pozitivno. Zlasti ga je presenetilo dejstvo, da v Nemčiji zelo dobro poznajo in cenijo Trst, obiskovalci pa so se zanimali tudi za predstavljeno ponudbo s kraškega in z drugih območjih, kjer živijo Slovenci v Italiji. Zadovoljstvo je izrazil tudi nad dejstvom, da so se dobri odnosi z novim slovenskim kmetijskim ministrom, ki so jih na ravni formalnih srečanj in sestankov redno gojili že vse od poletja, ko je nastopil službo, udejanjili tudi v konkretnem skupnem dejanju. Fabec, ki je Kmečko zvezo zastopal v družbi sodelavca Erika Mastena, si želi, da bi se to pozitivno sodelovanje v prihodnje še ponovilo in nadaljevalo. Da so se Slovenci predstavili enakopravno kot skupen prostor, pa je že zelo pomemben korak, je ugotavljal.
Če je stanovska organizacija naših pridelovalcev na berlinskem sejmu obveščala o ponudbi svojih članov na področju kmečkega turizma, pa so se kolegi iz Slovenije - poleg ob stojnicah o tej tematiki – predstavili s svojim razstavnim prostorom tudi v oddelku za gastronomijo, kjer so ponujali značilne jedi svojih vrhunskih kuharskih virtuozov. Zeleni teden je trajal od 21. do 30. januarja.

HC

Ob prvi obletnici smrti

Dragi prof. Zorko Harej...

Dragi profesor Zorko Harej,

danes, v nedeljo, 30. januarja, popoldne smo se zbrali v Rodiku, da bi se Vas na obletnico Vaše smrti spomnili pri maši. Z nami sta bila tudi gospa Neli in Marko, ki sta se pred kakim tednom vrnila iz Žabnic v Trst.

Kot veste, gre za letno mašo, ki se je udeležujemo mnogi člani in prijatelji Zveze cerkvenih pevskih zborov, odkar nas je pred 19 leti zapustil skladatelj in veliki narodnjak Ubald Vrabec, ki čaka vstajenja na rodiškem pokopališču. Ne bom Vam opisal, kako je tam bilo, o tem bodo poročali drugi.

V tem božičnem času, ko smo na koncertih in tudi v cerkvah slišali nekatere Vaše uglasbitve božičnih pesmi, sem se pogosto spomnil na Vas in si rekel, da se Vam moram oglasiti ter vsaj malo poročati.

Med mašo v Rodiku pa sem pomislil na zanimivo naključje, da je bil današnji evangeljski odlomek posvečen Jezusovemu govoru na gori, se pravi t. i. blagrom: "Blagor ubogim v duhu, žalostnim, krotkim, lačnim in žejnim pravičnosti, usmiljenim, čistim v srcu, tistim, ki delajo za mir, preganjanim, zasramovanim in obrekovanim... " in spomnil sem se, kako ste mi nekoč rekli, da je Grečaninovih Osem blagrov za Vas ena najlepših skladb svetovne sakralne zakladnice. Tako ste se izrazili, ko sem slučajno pomagal peti pri ekumenskem zboru. Bilo je menda v Ricmanjih, pri maši v vzhodnem obredu, ki sta jo v molitvenem tednu za edinost kristjanov darovala rajni g. Kosmač in g. Markuža. Govorila sva nato prav o sporočilu omenjenih blagrov in takrat ste mi zaupali svoje prepričanje, da je prav 'usmiljenje' tista lastnost, ki nas ljudi mogoče lahko najbolj približa božji podobi. Ta trditev se mi je zdela nekoliko nenavadna in sem se k njej pogosto vračal, saj navadno pravimo, da je 'ljubezen' tista, ki na najbolj popoln način odraža božjo naravo: Bog je Ljubezen!, smo se učili pri krščanskem nauku. Vendar se mi je zdela Vaša trditev o usmiljenosti zelo naravna in logična, saj je zelo dobro odražala Vaš značaj in občutljivost za bližnjega. Vem, da vam je bila blizu miselna evangeljska enačba: "Blagor usmiljenim, kajti usmiljenje bodo dosegli", češ da je na svetu veliko hudega in da je vedno prav, če se človek postavi v čevlje bližnjega, preden izreče kako sodbo ali kritično mnenje.

No, glede razumevanja božje narave, Vam je sedaj že vse jasno.

Še ena misel pa me je ob tem spremljala, in sicer, da je v minulem letu odšlo v večnost kar nekaj protagonistov ekumenskih in molitvenih srečanj v našem prostoru. Umrla sta Bruno Kralj in Karlo Glavič, oba imenitna pevca Vašega ekumenskega zbora, v večnost pa je jeseni odšel še duhovnik in neutruden ekumenski delavec, pesnik in pisatelj ter prosvetni delavec, prof. Stanko Janežič, ki je med drugim tudi pel drugi tenor v prej omenjenem zboru. Sploh moramo ugotoviti, da je po smrti dr. Angela Kosmača, župnika v Ricmanjih, na Tržaškem zamrla vsakršna vidnejša pobuda na ravni organizirane in javne božje liturgije v vzhodnem obredu, ki je več desetletij označevala ta januarski čas na Tržaškem.

Pri Zvezi cerkvenih pevskih zborov, dragi profesor, še kar gre. Božični koncert v tržaški stolnici je za nami. Prisotno občinstvo je bilo zadovoljno, ker je lahko prisluhnilo izboru znanih in priljubljenih božičnih pesmi, brez katerih si skorajda ne moremo predstavljati tega praznika. Sedaj pa so že stekle priprave na revijo Pesem mladih in koncerte revije Primorska poje. Za konec februarja načrtujemo občni zbor, tako da bodo naslednji tedni kar živahni. Tudi drugi načrti se snujejo, vendar za konec sezone in poletne ter jesenske mesece. Vsekakor pa bo to delo novega odbora.

Sedaj Vas pozdravljam, ker bom še pregledal dokumentacijo, ki jo moramo jutri predstaviti na deželi. Saj veste, kako je s tem...

V prepričanju, da tam v nebeškem Jeruzalemu zvesto spremljate in še vedno skrbite za nas vse, naj Vas pozdravim, s prošnjo, da posredujete za nas in Zvezo, ki ste jo pomagali ustanoviti in ste jo toliko let tudi vodili.

Vaš Marko Tavčar
Devin, 30. januar 2011

Obvestila

Tržaška knjigarna v sodelovanju s Skupino 85 prireja v četrtek, 3. februarja, ob 18. uri v knjigarni v ul. sv. Frančiška 20 v Trstu predstavitev dveh italijanskih prevodov romanov Dušana Jelinčiča: Dove va il vento, quando non soffia (Kam gre veter, ko ne piha) in La Dama Bianca di Duino (Bela dama Devinska). Romana bo ob prisotnosti avtorja predstavila prof. Rita Siligato.

Župljani iz Sočerge, ki živijo v Trstu, vabijo ob 10. obletnici smrti g. Marijana Živca na mašo zadušnico, ki bo v petek, 18. februarja, ob 17. uri v cerkvi pri Sv. Jakobu.

Nadaljuje se akcija za riž otrokom p. Pedra Opeke na Madagaskarju. Vaš dar lahko izročite na banki: MISIJONSKI KROŽEK ROJAN IBAN: IT 22 L 08928 02201 020000086948

Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Prijava in informacije na upravi NG v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473. Akontacija ob vpisu: 200,00 evrov. Kdor bi želel prejeti program potovanja po elektronski pošti, naj sporoči na naslov mohorjeva@gmail. com.

Darovi

Prijateljice Marijinega doma v ul. Risorta v Trstu darujejo v spomin na Vero Veroniko Abram 200 evrov za Rojanski Marijin dom.

Gospa Ema Križmančič daruje v spomin na Franca Kralja 10 evrov, v spomin na Marijo Šemčevo 10 evrov, v spomin na Angelo Metilli 20 evrov za cerkev v Bazovici.

8. februarja 2006 **8. februarja 2011**

"Gospod, h komu naj gremo?
Besede večnega življenja imaš ..."
Jn 6,68

Nadja Maganja Jevnikar

Ob peti obletnici smrti se bomo drage žene in mame spomnili pri maši v torek, 8. februarja, ob 19. uri v župnijski cerkvi v Sv. Križu.

Ivo, Peter, Ivan

Trst Film Festival 2011

Slovenski filmi so poželi lep uspeh

Trst Film Festival se iz leta v leto potrjuje kot posebno dragocena opazovalnica širšega območja, ki se je včasih imenovalo Alpe Adria. Se pravi regija, ki povezuje Jadran s Srednjo, Vzhodno in Severno Evropo, od Balkana do Črnega morja, Rusije, Baltskih držav, vse tja do Bavarske. Filmski avtorji, uveljavljeni in čisto novi, dokumentaristi, svobodni filmarji, televizijci, mojstri fotografije, scenaristi, predvsem obrazi znanih igralk in igralcev: vse te znane in manj znane protagoniste filmskega dela v teh državah nam vsako leto z zavzetostjo in vztrajnostjo ponujajo v spoznavanje direktorica festivala Annamaria Percavassi in njene skrbne sodelavke in sodelavci.

Ščastje moje - film ruskega režiserja Sergeja Loznice

Ob vseh novostih s tega pisanega območja, ki so bile izbrane za glavne tekmovalne sporede, smo imeli tudi letos priložnost spoznati nekaj izjemnih osebnosti, denimo predstavnika dveh velikih dokumentarnih šol, Rusa Sergeja Loznico in Slovaka Dušana Hanaka, ki sta, sicer z očmi dveh različnih rodov, ponudila vpogled v bogato nrav ljudi, prostranost pokrajin, travme preteklosti in sodobnosti. Zlasti Loznica nas je prevzel s svojskimi portreti ljudi in vsakdana ruskega podeželja, skrajnih življenjskih razmer v redko obljudenih ledenih stepah ob Belem morju, z montažo arhivskih posnetkov obleganega Leningrada in propagandnih sovjetskih filmov, ne nazadnje s svojim prvim igranim filmom Ščastje moje (Moje veselje), razbolelo in brezupno eliptično zgodbo o sedanji Rusiji, ki spominja na veliki ruski roman in obenem brezkompromisno kritiko Ane Politovske in je "šokirala" na lanskem canskem festivalu.

Letošnja (ljudska) žirija je nagradila dve deli, ki izhajata iz nekdanjega jugoslovanskega prostora: kot najboljši celovečerec Besa Srba Srdjana Karanovića in najboljši dokumentarec Cinema komunisto prav tako Srbkinje Mile Turajlić. Eden največjih predstavnikov nekdanjega jugoslovanskega filma Karanović je z ljubezensko in obenem zborovsko zgodbo iz prve svetovne vojne uprizoril vrednote nekdanje jugoslovanske multikulturnosti in upanje, da spet pride do te. V isti smeri je zasnovan tudi cinefilski hommage, ki osvetli zakulisje jugoslovanskega filma s posebnega zornega kota zasebnih projekcij Tita in njegovih prijateljev iz domačih in svetovnih filmskih logov.

Omenjeni slovaški režiser Hanak je prejel nagrado SEP za humanistični dokumentarni opus, ki se kaže v sočustvujočih portretih posebnežev iz Podob starega sveta in rekonstrukciji povojnega češkoslovaškega totalitarizma iz Papirnatih glav. Kot tudi v sočnem igranem filmu Rožnate sanje, ki opisuje izgubljeni vaški svet in izrez romskega naselja, ali v eksistencialnem portretu ne-junaka, ki v krizi srednjih let spozna nove vrednote. Dobro obiskani, ne le od publike kritikov, ampak tudi mladih Tržačanov, so bili spremni sporedi kratkometražcev (nagrada je šla Nemki Petri Lueschow za Kleine Nazi), "zidovi zvoka" (prikazana je bila tudi Pesem upora Andraža Poeschla o partizanskih pesmih v Sloveniji in pri nas), "cone filma" (nagrada Ivanu Bormannu za Sconfinato. Storia di Emilio o istrskem ezulu, angažiranem delavskem župniku), "tržaški ekran", ki je obsegal poklon tržaškemu filmskemu kritiku Callistu Cosulichu. Ob panorami evropskih filmskih šol "Eastweek Showreel" so bila zelo uspešna srečanja "master-class" s filmskimi mojstri, kot sta češki režiser Jiri Menzel ali sloviti igralec, pevec in pesnik Rade Serbedžija.

Piran - Pirano Gorana Vojnovića

V sporedu "cone filma" sta bila prikazana celovečerec Gorana Vojnovića Piran-Pirano in dokumentarec pričevanj ob meji Novogoričanke Anje Medved Pogledi skozi železno zaveso v produkciji goriškega Kinoateljeja. Po velikem uspehu knjižnega prvenca Čefurji raus je 30-letni režiser zadel v črno tudi s svojim filmskim debijem. Številna slovensko-italijanska publika, ob prisotnosti konzulke Vlaste Valenčič Pelikan, je nagradila z velikim aplavzom Vojnovićevo delo, ki je že vzbudilo pozornost gledalcev iz slovenske Primorske. Piranski italijanski domorodec, ezul Boris Cavazza, se ob življenjskem zatonu vrne v rojstno mesto in se sreča z Bosancem Mustafo Nadarevićem, ki je prevzel njegov dom in dekle, Slovenko Nino Ivanišin. Med 'flešbeki', nezaceljenimi ranami preteklosti, utopijo čustev mladosti in resignacijo zrelosti, nam predstavnik rodu, ki ni neposredno doživel dogodkov, ampak le posredno po starših, prišlekih, ki so se vselili v izpraznjene domove Istre, predlaga pozitivno vizijo sprave, ki jo je osvojila tudi mešana publika tržaškega festivala.

Davorin Devetak

Društvo slovenskih izobražencev

Kosmač na oltarju slovenske literature

Minuli ponedeljek je Društvo slovenskih izobražencev ob stoti obletnici rojstva primorskega pisatelja, scenarista, prevajalca in dramaturga Cirila Kosmača povabilo v svoje prostore v Trstu pomembne goste. Za predavateljsko mizo so sedli Marija Mercina, Saša Vuga in Alenka Puhar.

Vsak izvedenec je predstavil primorskega ustvarjalca s svojega zornega kota. Tako je literarna zgodovinarka Marija Mercina, ki se že dolgo let ukvarja s Kosmačevim opusom in med drugim tudi pripravlja njegovo zbrano delo, predstavila avtorjev življenjepis. Poudarila je, da še nihče ni mogel napisati popolnega Kosmačevega življenjepisa, saj so nekatera poglavja njegovega življenja obravnavana zelo skopo. Mercina je opozorila, da "tudi njegova bibliografija ni popolna, saj ima tudi najnovejša pomanjkljivosti, predvsem pa dve veliki slabosti: izseljenska tematika, povezana z begunstvom ne pride do izraza, poleg tega pa Kosmačeve objave v Slovenskem poročevalcu niso nikjer zabeležene". Literarna zgodovinarka se je tudi obregnila ob dejstvo, da Kosmačevi dediči zavračajo objavo njegovih zbranih del.

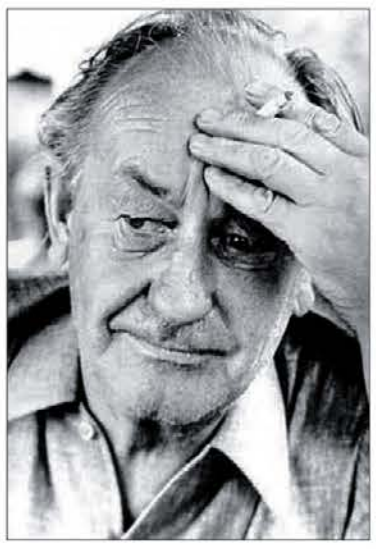

Cirila Kosmača je na zelo prisrčen način preko anekdot, smešnih trenutkov in skupnih doživetij prikazal njegov prijatelj in rojak Saša Vuga. Kosmača je tako čudovito opisal, da je prisotnim prirasel k srcu. Označil ga je kot simpatičnega, pristnega in domačega človeka z veliko fantazije in potrpljenja. Saša Vuga je obudil spomine, kako ga je Kosmač kot 17-letnega mladeniča učil lepote književnosti in mu stalno ponavljal: "Če ne razumeš, vprašaj". Kot je Vuga hvaležno povedal o svojem prijatelju Cirilu, "so vsa njegova dela za na oltar slovenske literature".

Publicistka Alenka Puhar je končala prijeten večer z orisom političnega in družbenega ozadja Kosmačevega življenja. Pisatelj je namreč prejel štipendijo in odšel v Pariz, da bi se seznanil s francosko kulturo. Po poteku štipendije pa se je po obdobju hude revščine zaposlil na jugoslovanski ambasadi v Parizu kot prevajalec. Do leta 1944 je bil v tujini, februarja 1946 pa je poniknil za krajši čas. S pomočjo vplivnih prijateljev je dosegel, da so ga izpustili iz zapora, od takrat pa je postal človek sumljive preteklosti. O teh grozljivih izkušnjah, ki so ga presunile, uničile in razcefrale, pa Kosmač ni nikoli spregovoril. Saša Vuga je ob izteku večera opisal rojaka kot poliglota in razgledanega svetovljana, ki se je jezikov učil z branjem slovarjev. "Odšel je iz naše sredine, ne pa iz našega srca".

Sin

CERKEV SV. JERNEJA NA OPČINAH Posebno glasbeno slavje

Praznovanje dneva sv. Boska

"Mesec ne sveti iz lastne svetlobe, temveč oddaja svetlobo sonca" - so besede svetega Janeza Boska, ki jih je župnik Franc Pohajač citiral, ko se je openska župnija na nedeljo blagrov spomnila znamenitega prijatelja mladine in ustanovitelja salezijanske družbe. Spoštovanje drugega, sodelovanje, skrb za prihodnost, ki se odraža v prizadevanju za mlade, so vrednote italijanskega dobrotnika, ki je stopil v duhovniški poklic pred 170 leti. Na Opčinah so že nekajkrat praznovali dan Janeza Boska s petjem, tokrat pa s posebno slovesno glasbeno spremljavo bogoslužja. Cerkveni zbor v polni zasedbi je izvedel namreč mašo Damijana Močnika, pri kateri so sodelovali organist Vinko Škerlavaj, sopranistka Mojca Milič, flavtistka Olga Sosič in tenorist Marjan Štrajn. Izkušeni zborovodja Janko Ban je neusahljivi vir glasbenih projektov, krajevni potencial pa primerna osnova za njihovo uresničitev: "Nekateri člani zbora so naštudirali del maše na predlanskem poletnem seminariju ZCPZ v Radencih. Skladbo, ki je bila takrat čisto nova, je predlagal Tomaž Faganel. Na Opčinah smo kasneje dopolnili študij, kar je terjalo veliko vaj, vztrajnosti in truda, saj je maša po harmonskih prijemih in ritmih precej nenavadna. Skladba obstaja v dveh različicah: izbrali smo najbolj popolno in zahtevnejšo za mešani zbor, orgle, soliste in trobento, ker smo lahko razpolagali s sposobnimi solisti. Za božično mašo se mi je zvok trobente zdel preveč briljanten za ustvarjanje pastoralne atmosfere, zato smo ga nadomestili s flavto. Trobento pa bomo s sodelovanjem glasbenice Žive Komar uporabili v naslednjih izvedbah: na reviji Primorska poje, za velikonočno mašo na Opčinah, kmalu pa na enodnevnem gostovanju pri Slovencih v Milanu". Openski zbor bo v mešani in moški zasedbi 20. februarja šel v Milan na povabilo štandreškega dekana Karla Bolčine, ki enkrat mesečno skrbi za slovensko mašo v italijanskem velemestu, kjer živi več tržaških Slovencev, med katerimi je veliko Opencev. Pevci se bodo udeležili že 45-letne tradicije z dvojnim nastopom pri maši, ki jo bo v cerkvi Corpus Domini daroval koprski škof Metod Pirih, nato v župnijskem domu, v katerem bo kulturna prireditev ob Dnevu slovenske kulture.

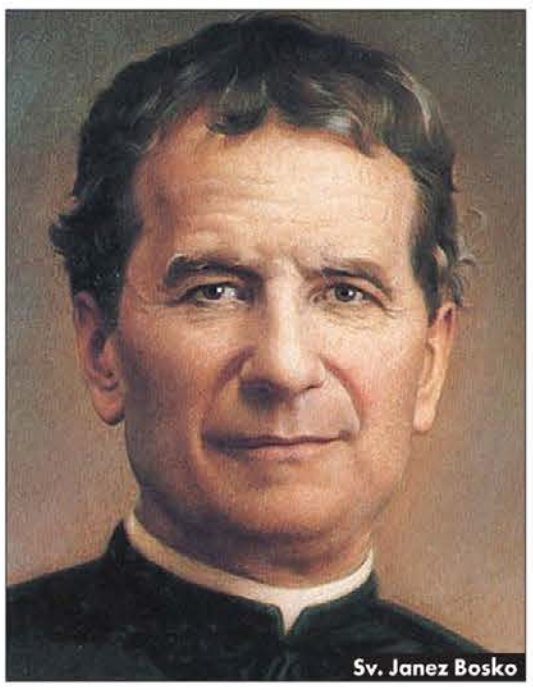
Sv. Janez Bosko

PAL

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Drugega ne potrebujem".

Živimo v svetu, ki je žejen optimizma in spodbude. Žejni smo upanja, zavesti, da lahko v nekaj verjameš. Morda nekaj višjega, morda ideal, osebo, morda tukajšnji in sedanji trenutek, ki ga tako ovrednotiš. Živimo v času in družbi, ki nam to upanje dan za dnem odjeda. Saj poznate tiste običajne fraze: *"To pa ni možno. Tako se je vedno delalo"*, ali pa tisti gladki *"Ja, to bi bilo res lepo. Ko bi le bilo izvedljivo, pa ni"!* Vseeno, če so to ambiciozni načrti predrugačenja službene klime, porazdelitve delovnih zadolžitev ali pa ustaljenih družbenih vzorcev.

Kolikokrat smo se morda počutili ukleščene? V resnici pa je tako, da se na vsak problem lahko pogleda iz drugačne perspektive. Gotovo se Vam je kdaj zgodilo, da se je negativen prizor iz Vašega življenja izkazal pravzaprav za pozitivnega, le časa je bilo treba. Morda kar nekaj let. V trenutku, ko doživljaš nekaj hudega, nisi sposoben vpogleda v neki širši načrt. Hude ljubezenske polomije, razočaranja in trpljenje nas pogosto privedejo v boljše poznavanje samih sebe, kar je ključnega pomena za drugačno življenjsko usmeritev. Poznam dekle, ki se je zaradi bankrota podjetja, v katerem je bila zaposlena, znašla na cesti. Še sreča, da si takrat še ni ustvarila družine. Po začetnem zelo hudem obdobju je s pomočjo prijateljev in svetovalcev dognala, da lahko njen prostočasni konjiček postane tudi dobičkonosna dejavnost. Danes je odprla lastno trgovino, v kateri prodaja sicer druge izdelke, ob njih pa tudi lastnoročno izdelani nakit, s katerim je do takrat obdarovala le samo sebe in svoje drage.

Gotovo ni v našem svetu nič črno-belega. Večinoma smo tako osredotočeni na lastno "nerešljivo" situacijo, da ne zmoremo drugačnega pogleda nanjo. Posledično nismo sposobni uvideti drugačnega izida. Družbena slika, ki nam jo ponujajo, gotovo ni spodbudna, ne zavedamo pa se, da lahko nanjo pogledamo tudi iz drugačne perspektive. Mi sami smo tisti, ki družbo ustvarjamo, kar pomeni, da se z našo spremembo vsaj minimalno spremeni nekaj v širši družbi. Seveda v minimalnem obsegu, vseeno pa se. Gandhi, Marija Tereza, vsi misleci in akterji, ki so tako ali drugače globoko verjeli v človeka in njegovo vlogo v Spremembi, so nam govorili in nam govore o tem, kako bistveno je "**postati** sprememba, ki jo želiš videti v svetu". Ali smo se ob tem kdaj resnično zamislili in v sebi sklenili, da nas pravzaprav jamranje nad neizvedenim, nedorečenim, nepravičnim, neučinkovitim ali nečloveškim – in še kopica drugih *ne*-jev – postavi v večno vlogo žrtve nečesa, kateremu nismo kos?

Vedno me ganejo izrečeni stavki ali prizori iz nekaterih veliko revnejših predelov sveta, kjer mogoče res nimajo ničesar materialnega, in vendar gledaš tiste obraze, ki velikokrat izražajo neko večjo notranjo srečo, večje medsebojno spoštovanje. Spominjam se fotografske reportaže s pripisi stavkov, ki so bili fotografu izrečeni na 'licu' mesta. Ženski, ki je v ne-vem-katerem odročnem in revnem predelu sveta prala perilo v reki, cel dan garala na pripekajočem soncu, je ob koncu dneva uspelo vedno začutiti neko notranjo srečo: *"Srečna sem, ker imam vse, kar potrebujem in kar me osrečuje: kos kruha zame in za družino, moža, ki me ljubi, otroke in dobre sosede. Drugega ne potrebujem".*

Kdaj je nam, na tem delu sveta, sploh uspelo izreči – in biti o tem seveda prepričani – iste besede?

Zahodni in jugozahodni predel mesta (51)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Dr. Pavlica je mnogo pisal. Še kot bogoslovec je sodeloval pri Rimskem katoliku, ki ga je leta 1888 začel izdajati dr. Anton Mahnič, profesor bogoslovja v goriškem semenišču in pozneje škof na Krku. V Rimskem katoliku je zlasti objavljal znanstvene in filozofske članke. Ko je ta prenehal izhajati in mu je v Ljubljani l. 1897 sledil Katoliški obzornik, je pisal vanj. Prav tako je z znanstvenimi razpravami sodeloval pri Času in Voditelju. Poleg znanstvenih je pisal politične, sociološke in apologetične razprave. V teh je pojasnjeval in branil osnove krščanske vere. Msgr. Pavlica se je uveljavil tudi kot verski pisatelj. V letih 1929-39 je izdal dvanajst zvezkov nedeljskih pridig in govorov s skupnim imenom *Sejalec*. Šesti zvezek je bil ob koncu avgusta 1934 zaplenjen. Skupno število strani ostalih enajstih zvezkov je 4044.

Msgr. Andrej Pavlica

Izdal je več samostojnih knjig. Leta 1910 sta izšla dva dramatična prizora v verzih, leta 1922 pa prevod Sirahovih bukev. Leta 1924 je napisal knjigo *Sv. Frančišek Ksaverski*, leta 1926 pa *Trojni cvet iz jubilejnega leta*. Čez eno leto je izšla knjiga *Gospod Luka in njegova pota*, leta 1928 pa *Cvetje iz vrtov večnih višav*. Ob biserni maši je leta 1951 ponatisnil Sveto uro, ki jo je kot bogoslovec prevedel iz italijanščine in je že leta 1896 izšla v Gorici.

Vila msgr. Andreja Pavlice

Msgr. Pavlica je pisal tudi za otroke. Zanje je v *Angelčku in Vrtcu* objavljal pesmi, črtice in prizore. Pomembno je tudi njegovo časnikarsko delo. Od leta 1898 do 1905 je urejal Primorski list in vanj pisal. Prav tako je pisal članke za *Gorico* in *Goriški list*. V letih 1920-25 je urejal *Koledar Goriške matice*.

Msgr. Pavlica je bil tudi pesnik in komponist. V Goriškem koledarju za leto 1947 je pod psevdonimom Adauctus objavil več pesmi, od katerih jih je nekaj tudi uglasbil.

Posebno pozornost je dr. Pavlica namenjal socialnim vprašanjem. Bil je odličen organizator. Leta 1898 je v Gorici ustanovil Slovensko katoliško delavsko društvo, leta 1904 pa žensko delavsko društvo Skalnica. Obe društvi sta vsako leto tretjo nedeljo v mesecu maju priredili skupno romanje na Sveto Goro. Želel je tudi izboljšati položaj briških kolonov, zato je leta 1912 ustanovil Zvezo slovenskih kolonov. Prav tako je bil med ustanovitelji Centralne posojilnice in Zadružne zveze. Leta 1928 je v slovenščino prevedel *Sociološki zakonik*, ki ga je izdala mednarodna zveza v Malinu v Belgiji za proučevanje socialnih naukov.

Krona njegovega delovanja v prid slovenske skupnosti na Goriškem pa je ustanovitev Slovenskega Sirotišča v Gorici, zavoda, ki je neštetim slovenskim otrokom nudil zatočišče in pomoč. Ustanova še vedno živi in deluje, danes kot Zavod Sv. Družine. Ob zavodu si je msgr. Pavlica dal postaviti hišo, da je bil blizu gojencem, ki so mu bili tako zelo pri srcu in katere je z veliko ljubeznijo in skrbjo spremljal do smrti. Pozneje je v njegovi hiši našlo prostor Slovensko Alojzijevišče, danes pa ima tu sedež njegov naslednik, Mladinski dom.

Dr. Andrej Pavlica je bil izredna osebnost. Njegovo delo je tako zelo široko in raznoliko, da je težko vsega zaobjeti. Bil je eden tistih velikih mož, ki so s svojo sposobnostjo, vztrajnostjo ter nesebičnim in neutrudnim delom, katerega sadove slovenska skupnost na Primorskem in posebej na Goriškem še danes uživa, oblikovali zgodovino slovenskega ljudstva.

Upravičene so zato besede, ki jih je o njem prinesel Koledar Goriške Mohorjeve družbe za leto 1953: *"Pokojni prof. Pavlica je bil srčno dober, požrtvovalen človek, veder, kremenit značaj, resen znanstvenik, poljuden pisatelj in velik socialni delavec, eden tistih, ki s tihim delom ustvarjajo trdne in trajne temelje za življenje in razvoj naroda. Da bi dobri Bog dal Slovencem veliko takih mož v vsaki dobi njihove bodoče zgodovine"!*

/ dalje

Čezmejno povezovanje sorodnih projektov

Odpirati vrata začetni podjetnosti

Na pobudo kobariške županje Darje Hauptman so predstavniki kobariškega gospodarstva pripravili prvo letošnje informativno srečanje.

Glavno vprašanje županje gospodarstvenikom je bilo, kako lahko občina pripomore k njihovemu uspešnemu razvoju.

Povabilu županje so se, sredi januarja, v Domu Andreja Manfrede, odzvali predstavniki vseh tukajšnjih pomembnejših podjetij. Kobariška je v širšem evropskem prostoru znana po drobni kovinski, medicinski, kemični in mlečno-predelovalni industriji. Ob teh pa se vse bolj razvija drobna specializirana obrt, ki ima dobro osnovo, da dobi značilnosti industrije sodobnih tehnoloških postopkov. Lahko bi rekli, da sta prav Kobariški muzej in Pot miru tisto gonilo, ki odločilno prispevata k evropski in do neke mere tudi svetovni prepoznavnosti tudi in odločni rasti še ene panoge, to je turizma, ki bo morda postal eden ključnih dejavnikov za kakovostna delovna mesta. Posebno še zato, ker ga je mogoče tesno povezati z oživitvijo planin oz. doma pridelano hrano in pridelavo le te v Planiki Kobarid.

Kobariški muzej

Kako in kje lahko občina pripomore k boljšemu gospodarskemu razvoju?

Na to vprašanje županje so zelo natančno odgovorili mnogi podjetniki in podjetnice, ki taka srečanja ocenjujejo kot nekaj dragocenega. Tudi kot prispevek k fleksibilnemu preverjanju dosedanje usmeritve in oblikovanju prihodnje občinske gospodarske strategije. Uspešnost njihovega gospodarstva vidi tudi v konkretnih dejanjih sodelovanja, združevanja moči na področju subvencioniranja obrestnih mer, stikov z vlado, EU in navezovanju stikov z uspešnimi podjetji od drugod.

V. d. direktorja Posoškega razvojnega centra Almira Pirih je podjetnikom svetovala, kako izkoristiti priložnost črpanja sredstev javnih razpisov. Ob tej priložnosti se je prisotnim v novi občinski upravi predstavil Pavel Tonkli, kandidat za direktorja občinske uprave, ki bo začel delati februarja. Tudi on vidi pomoč občine prav vsem resorjem gospodarstva, začenši s turizmom, ki rabi močan zagon, da bo tudi ta prevzel del kakovostnih delovnih mest, posebno samozaposlovanja. Večina podjetij je takšnih, da se lahko med seboj povezujejo. Osnova za dinamičen razvoj, ki jo lahko občina sproti zagotavlja, je sprejetje in dopolnjevanje prostorskega načrta, zagotavljanje zemljišč za določene gospodarske dejavnosti in vse, kar so ta večer našteli že drugi. Posamezniki, ki so šele na začetku lastne poti pričakujejo pomoč občine pri nadaljnjem razvoju gospodarske cone.

Zimsko sezono zagotoviti s ponudbo širšega prostora

Nekateri, ki delajo v turizmu, menijo, da ne morejo kakovostno napredovati ob mrtvilu v zimskem času, zato je nujna hitrejša prometna povezava do bližnjega smučarskega centra na Kaninu, nadgraditi pa je treba še drugo zimsko ponudbo, kot jo imajo druga smučarska središča. Tudi kopalni bazen, weelness itd. Po mnenju nekaterih bi to prej uresničili s sredstvi obeh občin.

Zbranim gospodarstvenikom je predlagala ustanovitev občinskega gospodarskega sveta, ki bi pripomogel k povezovanju gospodarskih subjektov po izvoljenih predstavnikih gospodarskih sektorjev v občini.

MM

Ob slovenskem kulturnem prazniku

V novogoriški občini bo vrsta zanimivih dogodkov

Z odprtjem likovne razstave Zorane Kosovel in Jožka Markiča v nedeljo, 30. januarja, v Domu krajevne skupnosti v Solkanu se je začel pester program dogodkov ob slovenskem kulturnem prazniku, ki jih je Mestna občina Nova Gorica pripravila skupaj z osrednjimi kulturnimi ustanovami in krajevnimi skupnostmi v občini, vrstili pa se bodo vse do 17. februarja. "Kot smo naredili že za novo leto, ko smo združili več organizatorjev silvestrovanja, smo se odločili tudi tokrat, ob kulturnem prazniku, moja želja pa je, da bi tako naredili tudi ob občinskem prazniku v septembru", je ob predstavitvi programa in zgibanke z vsemi kulturnimi prireditvami, ki so jo prejela vsa gospodinjstva v občini, pojasnil novogoriški župan Matej Arčon in izrazil prepričanje, da so vsi akterji skupaj pripravili pester in zanimiv program kulturnih dogodkov ter želijo, da bi se dogodkov udeležilo čim več občanov. Osrednja slovesnost ob slovenskem kulturnem prazniku bo na sporedu jutri ob 20. uri v veliki dvorani novogoriškega kulturnega doma. Na ogled bo gledališko-glasbeni dogodek Zgodovina neke ljubezni v izvedbi igralke Polone Vetrih in pianistke Sonje Pahor. Gre za avtorski recital, v katerem bosta umetnici oživili vihravo ljubezensko razmerje med kontroverznim avstrijskim dramatikom Arthurjem Schnitzlerjem in igralko Adele Sandrock. Kot slavnostni govornik bo zbrane nagovoril državni svetnik Zoltan Jan. Uro pred osrednjo slovesnostjo bodo v Mestni galeriji Nova Gorica odprli razstavo na temo zbirateljstvo in zbirke. Novogoriški kulturni dom bo 14. februarja organiziral tudi velik koncert Simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije in Komornega zbora Ave s solisti, ki jih bo vodil priznani slovenski dirigent in goriški rojak Marko Munih. Ker je koncertni oder novogoriškega kulturnega doma za tak dogodek premajhen, bo koncert, na katerem bodo izvedli znameniti Haydnov oratorij Letni časi, v konkatedrali Kristusa Odrešenika v Novi Gorici. Različni kulturno obarvani dogodki bodo do 17. februarja potekali tudi na novogoriški glasbeni šoli, v Braniku, Šempasu, Dornberku, na Trnovem in v Grgarju. Goriški muzej bo 8. februarja med 12. in 17. uro vsako polno uro organiziral strokovno vodstvo po Vili Bartolomei, kjer se bosta ob tej priložnosti trem stalnim razstavam pridružili še dve novi. Slovensko narodno gledališče Nova Gorica bo pri skupnih dogodkih sodelovalo 10. februarja s premiero dela Sobica na vrhu stopnišča kanadske dramatičarke Carole Frechette v režiji Jake Andreja Vojevca, niz dogodkov v počastitev kulturnega dne pa se bo 17. februarja končal v Goriški knjižnici Franceta Bevka s predavanjem in predstavitvijo knjige Marka Pogačnika *Skrivno življenje zemlje*.

Matej Arčon

Nace Novak

Pojasnilo uredništva

Bralcem, ki so se v minulih dneh oglasili v zvezi z objavo izjav duhovnikov iz dekanije Nova Gorica in Šempeter glede nasprotovanja izvolitve sodnika Zvonka Fišerja na mesto generalnega državnega tožilca in izjave območnega združenja borcev za vrednote NOB Nova Gorica, smo dolžni kratko pojasnilo. Obe izjavi smo objavili, ne da bi ju povzeli, da bi si bralci lahko sami ustvarili mnenje o samem problemu.

V izjavi duhovnikov se nam zdi ključno mesto, ko ugotavljajo, da "izvolitev take osebnosti na mesto generalnega državnega tožilca pomeni vnovični udarec zaupanju v pravno državo in vodi v podžiganje starih delitev iz obdobja revolucije in komunistične diktature". Nadalje pa še odstavek: "Po slovenski zakonodaji sodniki, ki so odločali v montiranih procesih komunističnega režima, nikoli več ne morajo biti izvoljeni v pomembnejše sodniške funkcije. Enako bi moralo veljati za državne tožilce". Razumljivo se nam je zdelo, da je območno združenje borcev iz Nove Gorice reagiralo na ta protest duhovnikov, saj je očitno zadel v odkrit živec. V svojem dopisu novogoriško združenje razlaga, da je bil "kazenski postopek izveden korektno, v skladu z načelom zakonitosti, pri čemer sta oba duhovnika imela zagovornika. Zoper pogojni obsodbi, ki sta bili izrečeni duhovnikoma, se ni pritožil nihče, niti duhovnika niti zagovornika in tudi tožilec ne. To pomeni, da se je kazenski postopek zoper duhovnika končal praktično brez posledic".

Ko bi se kritičen glas združenja borcev za vrednote NOB končal s temi ugotovitvami pravnega značaja, ne bi verjetno nobeden izmed bralcev imel kake pripombe. Žal pa drugi del izjave odraža precejšen cinizem piscev; zlasti, ko si dovolijo spregovoriti o pomenu križa kot simboliu sprave in medsebojnega razumevanja ter odpuščanja, kar pa očitno tolmačijo samo v eno smer.

Dogodek očitno odmeva v širšem slovenskem prostoru, tako da je sedaj v posebni izjavi celo slovenska Cerkev poudarila, da soglaša "z zadržanostjo duhovnikov šempetrske in novogoriške dekanije, ki opozarjajo, da je kandidat za generalnega državnega tožilca, g. Zvonko Fišer, kršil človekove pravice, ko je preganjal katoliška duhovnika Stanka Medveščka in Janeza Lapanja zgolj zato, ker sta prikrito grobišče na Lajšah pri Cerknem, kjer ležijo pobiti nedolžni ljudje, obeležila s križem".

Od občutljivosti slovenskih oblasti in samega sodnika Fišerja bo verjetno sedaj odvisno, kako se bo stvar razvila.

Prejeli smo

Spoštovani!

V Vašem časopisu je bilo objavljeno pismo, ki obravnava izjavo duhovnikov šempetrske in goriške dekanije. Sedaj na tisto pismo, v katerem smo izrecno omenjeni, odgovarjamo in pričakujemo, da boste naše pismo objavili.

Če niste pravi naslov za taka pisma, se opravičujem za nadlego, obenem pa vas prosim, da mi poveste, kam naj v tem primeru pošljem naš odziv.

S spoštovanjem

Božo Rustja za tiskovni urad Škofije Koper

PS. Pa še besedilo pisma:

Območno združenje borcev za vrednote NOB Nova Gorica se je odzvalo na Izjavo duhovnikov šempetrske in novogoriške dekanije, ki so nasprotovali imenovanju Zvonka Fišerja za generalnega državnega tožilca.

V njej je v imenu območnega združenja g. Vladimir Krpan zapisal, da je "kazenski postopek (pri katerem je sodeloval g. Fišer) bil izveden... v skladu z načelom zakonitosti". Tudi nekateri drugi poudarjajo, da je Zvonko Fišer ravnal po takrat veljavni zakonodaji. Po takratnih zakonih so delovali tudi nekdanji nacisti. Na sodnih procesih proti njim so se ti na te zakone tudi sklicevali, a jih demokratično sodišče ni priznalo. Prav tako je fašizem na Primorskem "po takratnem zakonu" ukinil slovenske šole. Pa je vseeno kršil človekove pravice! Poleg vsega se je pozneje izkazalo, naj bi g. Fišer ne ravnal niti po takrat veljavni zakonodaji.

Glede inkvizicije, ki jo omenja g. Krpan, nas zanima točen citat papeža Janeza Pavla II. in v kakšnem kontekstu je bil izrečen. Nimamo pa nobenih problemov, da obsojamo zločine te ustanove. Ne moremo pa pristati na logiko: "'Vaša' inkvizicija je kršila človekove pravice, 'naši' sodniki so jih tudi. Bodite tiho vi in tiho bomo mi"! Ne, vse kršitve človekovih pravic je treba obsoditi in, kjer je mogoče, naj kršitelji zanje odgovarjajo.

Dalje pravi Krpan, da boste na izdanih seznamih UDBE našli tudi ime kakšnega duhovnika. Kdo med duhovniki je s tisto ustanovo, ki jo kot slabo obsoja tudi g. Krpan, tudi sodeloval. Tako govorijo, da je celo škof Grmič bil sodelavec te ustanove. Vendar se na sezname ne moremo opirati, saj vsi vemo, da so bili dokumenti UDBE prečiščeni in naj bi se, kakor kažejo dogodki najnovejšega časa, tudi še prečiščevali. Zato izdanim seznamom UDBE ne moremo zaupati kot verodostojnim. Glavni udbovski akterji so svoja imena lepo poskrili in uničili dokumente, pustili pa imena drugih ljudi, ki so se kdajkoli srečali s to organizacijo tudi kot žrtve. Vemo pa, da je UDBA večino duhovnikov "vrbovala", jih hotela pritegniti k sodelovanju, a jih je večina to sodelovanje tudi odklonila. Tudi za ceno velikih žrtev. Nekatere je tudi izredno nesramno izsiljevala. Velikokrat so ti ljudje, ki so jih klicali na zasliševanja na UDBO, vpisani na seznam. Pa nikoli niso bili njeni sodelavci!

Pa še očitek, da se dekanijski duhovniki niso oglasili, ko je "najvišjo funkcijo na državnem tožilstvu zasedel človek, aktivni pripadnik domobrancev". Naj najprej pojasnimo, da smo se odzvali na kandidaturo g. Fišerja, ker je sodeloval pri obsodbi dveh duhovnikov, ki sta nazadnje delovala v naši dekaniji. Sama se nista mogla oglasiti, ker je eden prav v dneh, ko smo napisali izjavo, umrl, drugi pa je težko bolan. Čutili smo dolžnost, da branimo njuno dobro ime. Če pa je omenjeni državni tožilec kršil človekove pravice, kakor jih je dokazano kršil g. Fišer, obsojamo tudi njegove kršitve. Celo se pridružujemo protestu, ki (če) ga je proti kršitvi človekovih pravic izdala organizacija, ki ji predseduje g. Krpan.

Aleš Rupnik, dekan novogoriške dekanije

V Šturjah, Davči in Škofji Loki

Spomini na mučenca Filipa Terčelja

V petek, 7. januarja 2011, je minilo 65 let od smrti našega pomembnega slovenskega rodoljuba, duhovnika in pesnika Filipa Terčelja, ki je svoje ustvarjalno življenje sklenil 7. januarja leta 1946 z nasilno mučeniško smrtjo skupaj s sobratom duhovnikom Francem Krašno v Štulčevi grapi na območju vasi Davča v Selški dolini.

V spomin na ta dogodek, na obletnico njiune smrti je Terčeljev odbor Vipavske dekanije v petek, 7. januarja 2011, v župnijski cerkvi sv. Jurija **v Šturjah** pripravil spominsko mašo za rojaka Filipa Terčelja. Somaševanje, pri katerem so sodelovali tamkajšnji dekanijski duhovniki ter g. Rudi Tršinar, nekdanji župnik Sorice in Davče, je vodil mag. Bogdan Vidmar, profesor na vipavski gimnaziji. V mašnem nagovoru je g. Vidmar osvetlil življenjsko pot in mučeniško smrt Filipa Terčelja s poudarkom, da z molitvijo izprosimo njegovo umestitev med svetnike. Zahvalil se je za pomembne zasluge, ki so prispevale k prepoznavnosti spomina iz pozabe Filipa Terčelja, ko so pričeli s praznovanjem prvega Terčeljevega dne leta 2003 v Davči, katerega pobudnik in idejni vodja je bil vsako leto Franc Peternelj p. d. Jurež, organist in zborovodja v župniji Davča. Ob koncu maše so navzoči verniki zavzeto zmolili tudi molitev za poveličanje g. Filipa Terčelja:

"Vsemogočni Bog, zahvaljujemo se ti za življenje Filipa Terčelja, ki si je kot duhovnik v moči vere prizadeval za krščansko vzgojo, socialno zavest in narodno kulturo. Poveličaj ga, da bo pred vesoljno Cerkvijo prištet med svetnike.

Na priprošnjo Filipa Terčelja nam pomagaj, da si bomo na vseh področjih življenja zavzeto prizadevali za skupno dobro in bomo po njegovem zgledu tudi v težkih trenutkih zvesti evangeliju.

Prosimo te za pravičnost, odpuščanje, spravo in mir v našem narodu.

Naš odnos do pripadnikov drugih narodov, kultur in verstev naj temelji na spoštovanju in ljubezni".

Poživi nam vero, nebeški gospod, obvaruj nas greha, obvaruj zablod. Naj bomo narod Jezusov. Vodi nas v nebeški raj, kjer bomo srečni vekomaj! "

Iz množične udeležbe vernikov, ki so sodelovali pri tej spominski maši, se hvala Bogu le prebuja pri ljudeh zanimanje za prepoznavnost rojaka Filipa Terčelja, ki si zasluži s svojo trnovo potjo in mučeniško smrtjo mesto na oltarju.

Spominsko bogoslužje je spremljal z lepim petjem CMPZ župnije Šturje z zborovodkinjo Marinko Šuštar in organistko Katarino Grahor.

Sledil je premierni ogled prvega zgodovinskega dokumentarnega videa *Skozi čas-poslednja pot Filipa Terčelja in Franca Krašne*, ki ga je v decembru 2010 v Davči in okolici posnel g. Roman Žonta iz Ajdovščine. Video zapis so pripravili: Zamisel in vodenje - Bogdan Vidmar, pripovedovanje o dogodkih - Franc Peternelj in Franc Koder, novinarka - Zlata Krašovec, fotograf - Anton Sedej, video je posnel in uredil Roman Žonta.

Šturje, cerkev Sv. Jurija, spominska mašo za Filipa Terčelja je daroval mag. Bogdan Vidmar (Foto: Anton Sedej)

Škofja Loka - Razstava dokumentov ter predavanje o delovanju kaplana Filipa Terčelja (Foto: Anton Sedej)

Davča-Štulčeva grapa, spominski križ na mestu umora Filipa Terčelja in Franca Krašne 7. januarja 1946 (Foto: Anton Sedej)

Ob koncu spominske slovesnosti se je Lidija Terčelj v imenu Terčeljevih sorodnikov zahvalila vsem, ki so karkoli prispevali v mozaik k prepoznavnosti njihovega strica Filipa. Za dobro udeležbo pri spominski maši se je navzočim in sodelujočim zahvalil domači župnik g. Marko Kos.

V Davči, kjer sta našla svoj zadnji dom Filip Terčelj in Franc Krašna, so na praznik Svetih treh kraljev, 6. januarja 2011, v župnijski cerkvi Naše ljube gospe presvetega Jezusovega srca s spominsko mašo, ki jo je daroval župnik Miro Turk, obudili spomin na mučeniško smrt duhovnikov, ki je pred 65 leti hudo prizadela njihovo vas pod obronki Porezna.

Tudi **v Škofji Loki**, kjer je Filip Terčelj služboval kot kaplan od leta 1917 do 1920, so se ga ob obletnici njegove mučeniške smrti spomnili s hvaležnostjo, z občudovanjem in željo po njegovi beatifikaciji, saj je zapustil velik pečat v župniji Škofja Loka zlasti na socialno-karitativnem področju. V času njegove kaplanske službe je omogočil delovanje ubožnice na Lontrgu, o čemer je pričala tudi nedavna razstava v škofjeloškem Sokolskem domu. Z zanimanjem pa je bila sprejeta in obiskana razstava dokumentov o Filipu Terčelju, ki jo je v sodelovanju z župnikom Matijo Selanom, v dneh od 6. do 9. januarja 2011, pripravila Marija Pegan v kapeli škofjeloškega župnišča in jo dopolnila s predavanjem.

Hvala Bogu, da so bili storjeni pomembni koraki v smeri prepoznavnosti Filipa Terčelja. Le s strpnostjo, z molitvijo in zavzetim nadaljevanjem raziskovanj o trnovi poti mučenca Filipa Terčelja, lahko upamo, da se bo naša skupna želja po njegovi beatifikaciji uresničila.

Anton Sedej

Svetovni gospodarski forum v švicarskem mestu Davos

Pomembno, a ne ravno odločujoče srečanje

V prejšnjem tednu je v švicarskem mestecu Davos potekal letni svetovni gospodarski forum, na katerem so sodelovali ministri, ekonomisti in finančni izvedenci. Kot vsako leto se je tega zasedanja udeležilo več kot 2.500 oseb, ki so dejavne na najrazličnejših področjih. Če so pred leti na zasedanju sodelovali samo finančni ministri, ekonomisti, podjetniki in bančniki, se je letos zasedanja udeležilo veliko filozofov, pisateljev, intelektualcev, umetnikov, predstavnikov verskih skupnosti in znanstvenikov. Tudi teme, ki jih na zasedanju obravnavajo, niso več samo ekonomske. V zadnjih letih se veliko pozornosti namenja tudi varovanju okolja, svetovni revščini, nepismenosti, vojnam in drugim ne čisto ekonomskim temam. Ravno tako se na zasedanjih ne govori samo o svetovnih gospodarskih težavah, ampak tudi o težavah, ki tarejo manjše skupine prebivalcev zemeljske oble. Glavno pozornost pa vsekakor namenjajo prav svetovnemu gospodarstvu.

Čeprav marsikdo misli, da se v Davosu sprejemajo bistvene odločitve o svetovnem gospodarstvu, se v resnici na svetovnem gospodarskem forumu v bistvu ne odloča o ničemer. Med zasedanjem potekajo sicer številne debate, srečanja in okrogle mize. Mimo uradnega dela zasedanj potekajo številna formalna in neformalna srečanja, državniki navezujejo stike, podjetniki skušajo skleniti kak zanimiv posel, zasedanje samo pa ne privede do bistvenih dogovorov o svetovni gospodarski politiki.

Kljub temu pa je zasedanje svetovnega gospodarskega foruma zelo pomembno, saj se na njem soočajo ekonomisti in državniki, podjetniki in misleci. Skupaj analizirajo dogodke, ki so se v svetu zgodili v zadnjem letu, in izrekajo predvidevanja o prihodnjem razvoju svetovnega gospodarstva. Čeprav se tega zasedanja udeležujejo ugledni politiki, ekonomisti in podjetniki, pa v prejšnjih letih niso znali predvidevati številnih dogodkov, kot so npr. padec Berlinskega zidu ali zadnje svetovne gospodarske krize, ki so bistveno vplivali na svetovno zgodovino.

Glavne točke letošnjega dnevnega reda so bile predvsem svetovna gospodarska kriza, ki se počasi končuje, kriza na evroobmočju in vse večja inflacija v državah, ki so v zadnjih letih doživele izreden gospodarski razcvet. Na zasedanju so med drugim ugotavljali, da imajo potrošniki nekoliko večje zaupanje v prihodnost, zaradi česar so se spet povečale porabe. Zanimiv pa je tudi podatek, da sta trenutna lokomotiva svetovnega gospodarstva Kitajska in Indija, gospodarsko razvite države pa imajo manjšo gospodarsko rast.

Izredno veliko pozornosti so namenili gospodarski krizi na evroobmočju. Številne evropske države so namreč v preteklem letu doživele večje gospodarske pretrese predvsem zaradi izredno visoke stopnje zadolženosti nekaterih evropskih držav. Govorili so tudi o raznih mehanizmih, ki naj bi preprečili, da se podobne krize spet ponovijo. Kriza na evroobmočju naj bi spadala v preteklost. Po mnenju francoskih in nemških predstavnikov se krize na evroobmočju ne bodo več ponovile, saj se vsi strinjajo, da je treba take težave preprečiti že v začetni fazi.

Veliko se je govorilo tudi o reformah, ki so jih po letu 2008 uvedli v bančnem sektorju, ki naj bi bil posredno kriv za svetovno gospodarsko krizo izpred nekaj let. Posledice te gospodarske krize so v Italiji še vedno občutne. Če so v prejšnjih dveh letih pozornost namenili predvsem ukrepom proti vse večji stopnji brezposelnosti in proti vse manjši gospodarski rasti, so bili letos precej bolj optimistični. Končno se na svetovni ravni opaža postopen izhod iz krize, zasedujoči pa so bili z delom, ki so ga do tu opravili za reševanje svetovne krize, zelo zadovoljni. V zadnjih treh letih se je namreč spremenilo izredno veliko stvari.

Pri tem so sodelovali centralne banke posameznih držav, finančni ministri in razni finančni operaterji. Uvedli so nova pravila za delovanje bančnega sektorja, kar naj bi preprečilo ponovne težave na finančnih tržiščih in morebitno novo svetovno gospodarsko krizo. Vsa ta pravila pa bodo morale sedaj posamezne države, centralne banke in posamezne ustanove tudi udejanjiti. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je bančni sektor nujen za gospodarski razvoj, saj s podeljevanjem posojil financira gospodarski razvoj širših in ožjih območij. Zanimanje za svetovni gospodarski forum v Davosu postaja iz leta v leto večje. Vsako leto sodeluje na forumu vsaj trideset predsednikov držav, kakih sto ministrov, predsedniki osrednjih bank, veliko Nobelovih nagrajencev za ekonomijo, raziskovalcev, univerzitetnih profesorjev in približno tisoč podjetnikov. Vse več je oseb, ki bi se rade tega srečanja udeležile in so na čakalni listi. Na zasedanju lahko sodelujejo namreč le osebe, ki dobijo vabilo, število oseb, ki bi rade to vabilo prejele, pa je vedno večje.

Mara Petaros

Nova študija o interakciji otrok z okoljem

Empatija naj bi bila prirojena sposobnost

Empatija je psihološka sposobnost osredotočenja na notranji svet sogovornika, zaznavanja njegovih čustev v določenem trenutku, ne da bi pri tem podal svojih. Empat (oseba sposobna vživljanja v druge) zna brati med vrsticami, ujeti čustvene kazalnike, razumeti neverbalne signale, ugibati, kakšno vrednost ima določen dogodek za drugo osebo.

Empatija je pomembna lastnost še posebno za osebe, ki delajo z ljudmi, saj morajo izvedeti in razumeti, kako razmišljajo drugi. Govorimo o pripadnikih poklicev, ki ponujajo različne oblike pomoči, kot so vzgojitelji, svetovalci, psihologi, psihiatri, zdravniki in medicinske sestre, ki morajo prepoznati bolnikova čustva in stališča, biti strpni do njegovih pomanjkljivosti, napak itd... Empatija je zaželena tudi pri pripadnikih drugih poklicev, kot so prodajalci, strokovnjaki za oglaševanje in odnose z javnostmi, kriminalisti...

Medtem ko se intelektualno razumevanje osredotoča na dejstva, raziskuje, kakšne so stvari v resnici in natančno opredeli dinamiko dogodka, je empatično razumevanje bolj subtilno in zapleteno in zahteva razvito občutljivost. Navadno razume empatična oseba doživljanje posameznika, občuti njegovo bolečino ali radost, vendar se ne poistoveti z njegovim stanjem. Nekateri empati so pa tako občutljivi, da lahko zaznajo tudi psihično in fizično bolečino ljudi okoli sebe, kar večkrat povzroči začasno ali stalno klinično depresijo. Empatije ne smemo zamenjati s simpatijo (pozitiven čustveni odnos do osebe ali stvari, naklonjenost) ali telepatijo (sposobnost neposrednega branja misli). Empatija je zaznavanje čustev in predvidevanje misli, skoraj vedno mogoče le z osebnim stikom, je naknadni razvoj simpatije - ni samo čustveno ujemanje z nekom, temveč je sposobnost, da doživljamo drugega skozi njegova dejanja, čustva, misli in prepričanja.

Raziskovalci imenujejo sposobnost sklepanja o namerah in prepričanjih drugih tudi "teorija uma". Ta sposobnost ima pomembno vlogo pri pozitivnih socialnih interakcijah posameznika in je pogoj za gradnjo človeške družbe. Evropska unija je pred kratkim financirala študij, objavljen na reviji Science, v skladu s katerim imajo že zelo majhni otroci in celo dojenčki sposobnost razumevanja in upoštevanja pogledov drugih oseb. Glede na rezultate študije naj bi bila empatija avtomatska reakcija otroka, ki naj bi ne zahtevala nikakršnega napora. Pred to raziskavo je večina raziskovalcev menila, da otroci, stari manj kot tri ali štiri leta, nimajo še razvite sposobnosti teorije uma. Študijo je vodila dr. Agnes Melinda Kovacs z Inštituta za psihologijo pri Madžarski akademiji znanosti. S skupino sodelavcev je opazovala reakcije, ki so jih imele odrasle osebe in sedem mesecev stari dojenčki ob gledanju risanke, v kateri glavni lik išče žogo: vsi, tudi novorojenčki, so hitreje emotivno reagirali, ko je junak poznal točno pozicijo žoge, kot pa v trenutkih, ko se je motil; z empatičnim vživljanjem so stopili v "kožo" junaka risanke in se veselili, ko je bil uspešen.

Rezultati študije dokazujejo, da je sposobnost empatije prirojena v večini posameznikov in so po mnenju dr. Kovacs izredno pomembni pri raziskovanju in zgodnjem odkrivanju še ne dobro poznanih duševnih motenj, kot je npr. avtizem. Vsekakor je tudi pri izredno empatičnih osebah spretno branje lastnih čustev svojevrsten pogoj za pravilno razumevanje čustev drugih.

Katja Ferletič

Slovensko planinsko društvo iz Gorice

Zabeležili bodo 100. obletnico ustanovitve

V petek, 28. januarja, je Slovensko planinsko društvo Gorica sklicalo tiskovno konferenco, da bi predstavilo dogodke ob svoji stoletnici. Datum ni bil izbran slučajno, saj je društvo nastalo leta 1911 ravno tistega dne. Med ustanovitelji je bilo veliko slovenskih kulturnikov, med katerimi izstopa Henrik Tuma. Predsednik Marko Lutman je poudaril, da je bilo zadnje stoletje zelo pomembno, saj je zaznamovalo goriško pokrajino. V času nastanka društva je bila Gorica bogato mesto, negativen pečat sta ji pustili obe svetovni vojni. V obdobju fašizma, leta 1927, je bilo društvo ukinjeno, pred koncem leta 1945 pa je bilo spet obnovljeno in od takrat deluje neprekinjeno. Društvo šteje petsto članov. Združuje tudi veliko mladine, predvsem zaradi smučanja. Namen društva pa niso le tekmovanja, pač pa tudi družabnost, ki je v sodobni družbi zanemarjena.

Prva izmed prireditev, namenjenih praznovanju, bo 7. čezmejno pokrajinsko prvenstvo v smučanju, ki bo v nedeljo, 20. marca, v Piancavallu in ga prirejajo z goriškim pokrajinskim odborom italijanske smučarske federacije FISI. Dan prej bo program namenjen druženju.

Osrednja slovesnost bo v soboto, 2. aprila, v Kulturnem domu v Gorici. Kulturni spored bo sooblikoval mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba, eden izmed najboljših zborov na Goriškem. Izbrali pa so ga zato, ker je veliko pevcev tudi aktivnih članov društva. Podelili bodo posebna priznanja najbolj zvestim in zaslužnim članom. Pred prireditvijo bodo odprli razstavo fotografij, ki so jih izbrskali iz arhivov in prikazujejo delovanje od l. 1945 do '90. let.

Vlado Klemše je predstavil obe knjižni izdaji, ki bosta izšli letos. Prva je ponatis knjige, ki je izšla leta 1913, znanstvenika in geologa Ferdinanda Seidla, ki je bil med ustanovnimi člani društva. Knjižica je sad predavanja, ki ga je imel leta 1912, njena odlika pa je v tem, da s preprostimi besedami opisuje zapletene geološke pojave. V krajšem uvodu bodo kulturni utrip Gorice v obdobju pred prvo svetovno vojno, profesorjevo življenje in delo ter kritičen prispevek dr. Rajka Pavlovca, ki pove, katere ugotovitve še vedno držijo, in opisuje novosti zadnjih desetletij.

Druga publikacija je planinski, kolesarski in kajakaški vodnik po Goriškem. Vodnik je namenjen širši publiki, saj bo izšel v dvojezični obliki. Poleti bo na vrsti planinsko-turistični izlet v Bolgarijo, med katerim se bodo izletniki povzpeli na zanimive vrhove in si ogledali kulturne znamenitosti dežele.

Bee

NOVI GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493
PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov
OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.
Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 1. februarja, ob 14. uri.

Pozitivne zgodbe za lepši svet...

Kuterevo ali sanje prek spleta

Moj odnos z računalnikom se je začel dokaj pozno, nekje pri petinštiridesetih letih, se pravi pred šestimi leti, zaradi tega pa ni nič manj tesen in kvaliteten kot pri najstnikih. Z računalnikom delam, urejam razne probleme, iščem podatke za vsakdanje življenje, splet pa mi pomeni tudi priložnost za oddih, smeh ali stik z ljudmi. Ko pišem, mi obisk facebooka pomeni pomembno sprostitev, nekako tako mi je kot kadilcu, ko prekine delo in gre za trenutek pokadit cigareto. To je meni facebook, kjer se nekoliko nasmejem in naklepetam, ko sem najbolj utrujena in imam vsega čez vrh glave.

Zadnjič je mojo pozornost pritegnila povezava, ki jo je na Fb predlagala prijateljica Aldi Nedeljko, bil je to posnetek s privlačnim naslovom Kuća puna medvjeda, Hiša polna medvedov. Pa kateri ljubitelj živali bi tega videoposnetka ne pogledal??? Seveda sem kliknila in pred mano je bil sedem minut trajajoči dokumentarec, ki je bil bolj podoben pravljici kot resnici. Mlada medvedka, ki jih v čudoviti leseni hiši vzgaja in hrani starejši možakar, medvedka, ki se učita hoje po stopnicah, kosmatinca na kavču z lastnikom, dvema psoma in debelim sivim mačkom. Vse to, medtem ko zunaj zavija burja in sneži, sneži kot za stavo, v leseni hiši pa gori ogenj, ob katerem medvedka sproščeno smrčita.

V prvem trenutku sem prepričana, da gre za pravljico, za fotomontažo ali za kak brezpomemben videoposnetek, ki jih je na youtubu veliko, pa vendar na koncu je ime avtorja, telefonska številka in ime vasi Kuterevo. Radovednost mi ne da miru, iščem naprej po spletu in kmalu najdem nešteto podatkov ter člankov o kraju, ki je na Hrvaškem, na Liškem pogorju, nedaleč od Senja in Nacionalnega parka Severnega Velebita.

In tu se začenjajo sanje, sanje človeka, ki je naveličan političnega spletkarjenja, prebijanja skozi vsakdan, radovednih vprašanj sovaščanov, ki te, 'zapufani' do ušes, sprašujejo, kdaj boš kupil nov avto, ko je tvoj star že petnajst let. In trgovskih sre-

dišč, tistih, ki rasejo na naših najboljših kmetijskih zemljiščih, tistih kmetijskih zemljiščih, ki jih, kot pravi prijatelj Aleš Čerin v svojem članku, nihče več ne obdeluje, ker "se ne splača".

O vasi Kuterevo, ki leži visoko v objemu Velebita, daleč nad morjem in poletjem, je na spletu kar veliko podatkov, brskam in prebiram in skoraj ne morem verjeti, da še obstajajo taki ljudje in taki kraji.

Kuterevo spada v ličko senjsko občino, ima okoli 600 prebivalcev, za vas pa je značilno, da skuša ohraniti staro arhitekturno tradicijo lesene gradnje in krovstva. Tu izdelujejo tudi ličko tamburico, veliko je mojstrov v izdelovanju lesene kritine in lesenih predmetov. Zanimivost gorske vasice, ki zadnja leta brez vsake reklame privablja v hrvaško visokogorje na desettisoče obiskovalcev, pa je vsekakor zavetišče za medvedje sirote. Gre za osem let staro zamisel, ki je verjetno edinstvena na svetu; gre za projekt skupnega življenja medvedov in ljudi, gre za edinstven načrt, ki je globoko posegel v miselnost in življenje prebivalcev sedemnajstih zaselkov, ki v resnici sestavljajo vas, ki jo obkrožajo medvedji brlogi in kjer so ljudje, po večini gozdarji, od nekdaj sobivali z veliko zverjo.

Vodja projekta je v resnici po izobrazbi pedagog, Ivan Crnković-Pavenka, ki se je v Nemčiji ukvarjal z mladino s posebnimi vedenjskimi motjami, od leta 1978 do vojne pa so na njegovo pobudo mlade vodili na poletne tabore v njegovo rojstno vas. In prav spremembe, ki jih je življenje na liškem pogorju prineslo pri teh mladih, je pripravilo Ivana Crnkoviča k razmisleku in rodila se je ideja o zavetišču za medvede, ki naj bi gorski vasi dala možnost za razvoj ekološkega turizma in za novo življenje.

"Rjavi medved je v Evropi kralj živali", pravi vodja zavetišča in prepričan je, da o tem potrebujemo zgodbe, pozitivne zgodbe, ki nam lahko pomagajo... in medvedi, pravi upokojeni pedagog, so kot ustvarjeni za pozitivne zgodbe, ki jih je treba v krajih, kjer še živijo, obuditi in ovrednotiti.

Tako živi dandanes vas, ki se je v preteklosti sramovala zaostalosti in medvedjega življa, v enkratnem sožitju ne samo z največjo evropsko zverjo, ampak tudi z naravo in lastno preteklostjo. Kuterevo ponuja obiskovalcu vse kaj drugega kot nakupovalna središča, wellness centre, razvajenost in razkošnost. Kuterevo je nekaj drugega, nekaj, kar se ti zasidra v duši in te vabi k razmisleku. "Vsakdo, ki se ustavi pri nas", pravi vodja projekta Ivan Crnković, "bi se moral vprašati, zakaj je prišel". To velja zlasti za mlade, za prostovoljce, ki sem prihajajo z vseh koncev sveta. In ko pomagajo medvedom, pomagajo predvsem sebi, pravi pedagog, ki trdi, da se je tudi sam lotil dela zaradi medvedov, zaradi sebe in predvsem zaradi mladine.

Da, zaradi mladine, ki je v tem svetu, kjer je avto največja družinska vrednota in kjer denar deli ljubezen in sovraštvo, ostala brez pravih opornikov in brez svetle vizije. In marsikdo prihaja pod zvezdnato liško nebo, v objem še neraziskanih gozdov, med pristne ljudi, da bi za trenutek začutil sebe. In ušel temu, kar ga duši in mu krati svobodo, tisto pravo, veliko, notranjo svobodo... Upajmo, da bodo take pozitivne zgodbe še nastajale, reševale naše gozdove, živali in našo tradicijo, predvsem pa nas same, ki se utapljamo v morju laži in utvar in smo v svojem lažnem pehanju za blagostanjem v resnici vsak dan bolj nesrečni.

Suzi Pertot

Končal se je redni del odbojkarskih prvenstev

Za napredovanje le moške šesterke

V soboto se je že končal redni del deželnih odbojkarskih prvenstev. Pred letošnjo sezono je deželna zveza namreč povsem spremenila igralno formulo lig, saj je v vseh prvenstvih razdelila šesterke v dve skupini, iz vsake se je prva polovica ekip uvrstila v ligo za napredovanje, slabše uvrščena moštva pa bodo morala odigrati tekme za obstanek. Skratka, play-offa na izpadanje ni več, pač pa se močnejše postave merijo med seboj za prestop v višje tekmovanje, slabše pa proti sebi enakovrednim v boju pred izpadom. Sistem ima seveda dobre in slabe plati, po mnenjih, ki se pojavljajo v javnosti, pa prevladujejo negativni aspekti te nove formule.

Za glavnino ekip na vseh ravneh je bilo na primer že pred dobrim mesecem ali še več pred koncem prvega dela jasno, da bodo pristale v skupini za napredovanje oziroma za obstanek. Če izvzamemo nekatere izjeme, lige večinoma niso bile posebno izenačene, pač pa je med boljšimi in slabšimi praviloma zijala luknja. Od decembra dalje je zato cela vrsta tekem pomenila malo ali nič, tako da je bila motivacija večkrat vprašljiva. Sistem tudi ni vzpodbujal čim višje uvrstitve, saj v ligi za zmagovalca začnejo spet vsi od začetka; rezultati, doseženi v rednem delu, ne pomenijo več nič. Edina prednost za prvi dve uvrščeni ekipi je ta, da sta si izborili pravico do igranja v finalu deželnega pokala, ki pa ni posebej prestižen. V boju za napredovanje lahko tako uspe tudi moštvu, ki se je uvrstilo skozi šivankino uho na tretje mesto v kvalifikacijski skupini. Moški Sloge Tabor in Olympie, ki so zasedli prvo mesto v svojih skupinah C lige, in Olympie, ki so bili v svoji skupini D lige drugi, pa nimajo v tem boju nobenega jamstva ali prednosti, nasprotno kot boljši v prvem delu bodo posebno pod pritiskom in torej objektivno precej tvegajo, pa čeprav imajo vse možnosti, da jim vendarle uspe prestop.

Glede skupine za obstanek pa se obratno lahko z vrsto posrečenih nastopov v tem spomladanskem delu rešijo tudi vrste, ki doslej na primer niso zbrale niti zmage ali celo seta. Če jim, denimo, pred odločilnimi obračuni za obstanek uspe se okrepiti z dvema izstopajočima posameznikoma, imajo vse možnosti, da mirno izpolnijo cilj. Nasprotno pa lahko usodno spodrsne šesterki, ki je za las zgrešila uvrstitev v elitno skupino in na primer v tem času – bog ne daj – izgubi enega ali dva igralca zaradi poškodbe. Tako na primer veliko tvegajo v ženski D ligi Kontovelke, ki so bile do poslednjega kroga v igri za preboj v zgornji dom, slogašice v ženski C ligi pa se ob seriji uspehov lahko še dokopljejo do obstanka, pa četudi so bile pepelka v svoji skupini brez osvojene zmage.

Položaj deveterice naših ekip ob prelomu med prvim in drugim delom je naslednji. V moški C ligi bosta za napredovanje igrala Sloga Tabor (kot prvi favorit) in Soča (možen outsider), za obstanek pa doslej nepremičljiva Val in Sloga. V ženski C ligi bo Sloga naskakovala težak obstanek. V ženski D ligi se bosta za rešitev potegovali Bor in Kontovel. V moški četrtoligaški konkurenci pa stopa Olympia v skupino za napredovanje kot prvi nosilec, medtem ko se bo Naš Prapor boril proti izpadu. Razplet po prvem delu je bil v bistvu v skladu s pričakovanji, razočarala sta mogoče zlasti Val v moški C ligi in Kontovel v ženski D ligi, ki sta po tihem upala v skupino za prvaka. Odbojkarsko gibanje v deželi v splošnem kaže določene slabosti oziroma doživlja neko negativno nihanje, ekip in mladih talentov je na primer vse manj, tekme pa so vključno z nekoč vročimi sosedskimi derbiji tudi bolj slabo obiskane. V tej ne ravno navdušujoči sliki pa so slovenski klubi vsaj pri moških še naprej izjemno relevantna komponenta.

HC

Derbi Sloga Tabor - Soča

HOKEJ IN LINE
A1 liga: Polet Kwins - Monleale 1:3
NOGOMET
D liga: JesoloSanDona' - Kras 1:0
Promocijska liga: Lumignacco - Juventina 0:1, Caporiacco - Vesna 2:2
1. amaterska liga: Sovodnje - Primorec 2:2
2. amaterska liga: San Canzian - Primorje 0:1, Gradese - Breg 1:1, Mariano - Zarja/Gaja 2:1
3. amaterska liga: Pro Farra - Mladost 1:1
KOŠARKA
C1 liga: Jadran - Spilimbergo 66:51
C2 liga: Bor - Ronchi 64:47, Breg - Cervignano 90:74
D liga: Fogliano - Kontovel 73:61
ODBOJKA
Ženska C liga: Sloga - Millenium 0:3
Moška C liga: Buia - Sloga Tabor 0:3, Val - Volley Club 3:2, Soča - Basiliano 2:3, Il Pozzo - Sloga 3:0
Ženska D liga: Kontovel - Latisana 3:1, Grado - Bor 3:0
Moška D liga: Turriaco - Olympia 3:1, Naš Prapor - Aurora 0:3

Z 9. strani

Žuboreč komedijski slap...

Zmedenega in v vedno nove zanke uklenjenega Johna je ob režiserjevih navodilih domiselno, spretno, mestoma s tragikomičnim izrazom na obrazu upodobil Matej Klanjšček in pri tem opozoril na svoje igralsko zorenje, saj je ta eden izmed njegovih najbolj uspešno izdelanih likov. V njegovi dve ženi, Mary in Barbaro, sta se izrazito vživeli Daniela Puja in Vanja Bastiani ter ju pri tem dobro karakterno označili. Prva je orisala najprej zaskrbljeno, z materinskim čutom prežeto ženo, nato pa hudo jezno soprogo, ki doživi celo histerični napad. Bastianijeva pa je vseskozi bila odločna, temperamentna ženska, ki ne trpi, da bi njen dan, namenjen zakonskim sladkostim, uničili nerazumljivi, nepredvideni dogodki oz. nezaželjeni 'gostje'. Stanleyja Gardnerja, brezdelnega prijatelja, ki živi na Johnovih ramenih, je prepričljivo in skrbno opisal David Mugerli (posebno simpatično kot robatega kmeta, ki se izraža v narečju), nov član dramskega odseka, ki se je dal imenitno "vpreči" v štandreški komedijantski voz. Obroben lik gejevskega modnega kreatorja Bobbyja, ki ponuja igralcu nešteto slikovitih nians v kretnjah, gibih in obnašanju nasploh, je zelo učinkovito, duhovito, z grotesknim izrazom opisal Ivan Jederlinič in pokazal, da je čudovit opisovalec "posebnežev". Marko Brajnik in Božidar Tabaj, ki je moral tokrat malce brzdati svoj prekipevajoči komedijantski značaj, sta solidno, kot vselej, odigrala "resnejši" vlogi policijskih inšpektorjev, bolj strogega Troughtona – v dežnem plašču - in smešnega, mestoma malce v zadregi nerodnega Porterhouseja v tipični 'detektivski obleki', ki nepopustljivo vrtata v Johnovo življenje in ne verjameta njegovi končni, resnični izpovedi. Radovedna, vsiljiva časnikarka je bila Chiara Mucci, televizijski snemalec pa David Vižintin. Muccijeva je v zakulisju opravila tudi nalogo šepetalke, tokrat brez Marinke Leban, ki jo je nezgoda priklenila na dom.

Božidar Tabaj, David Mugerli in Matej Klanjšček v enem zadnjih prizorov komedije Zbeži od žene (foto DP)

Nevenka Tomašević je s pažnjo na značajske odtenke likov ter njihove poklicne 'oznake' oblekla igralce v primerne kostume živih barv. Še posebno barvito in posrečeno je kostumsko opisala Bobbyja. Realistično sceno, ki je sicer na skupnem prizorišču nedvoumno uokvirila dogajanje v obeh stanovanjih, v katerih so za razvoj vsebine zelo pomembna vrata, sta izdelala delavna in zmeraj prisotna odrska mojstra Joško in Franko Kogoj. Prikupni mladi gospe Andreja Bizjak in Sonja Bastiani sta marljivo opravili dodeljeno nalogo upravljanja luči in glasbe, ki se je skladno spajala z odrskim dogajanjem.

Ob zavzetosti vseh sooblikovalcev je nastala bleščeča komedijska zvezda, ki so ji utripajoče svetlobe prilivali gledalci, ko jim je ob slikoviti igri nastopajočih zaigral na ustih neustavljiv smeh, ki je prešerno odmeval po natrpani štandreški dvorani. Svoje navdušenje so gledalci pokazali tudi z dolgotrajnim, toplim, skandiranim ploskanjem, ki je nagradilo trud in vztrajnost štandreških igralcev, katerim se pozna, da jim gledališko ustvarjanje, kljub napornim vajam, polni dušo z veseljem in zadoščenjem.

Kot vsako leto je ob premieri izšel gledališki list, ki sta ga izdala Prosvetno društvo Štandrež in Zveza slovenske katoliške prosvete, uredil pa Damjan Paulin. V njem so poleg uvodnega zapisa režiserjeve misli o avtorju in veliko barvnih fotografij z vaj komedije Zbeži od žene, pa tudi statistični podatki drugih predstav, s katerimi je v lanski sezoni štandreški dramski odsek gostoval na bližnjih in daljnih slovenskih odrih.

Prva ponovitev komedije Zbeži od žene je bila v nedeljo, 30. januarja, ko se je v prepolni domači župnijski dvorani z njo poslovil izredno dobro obiskan spored predstav Abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2010.

Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta

Maša za mojstra Vrabca in Hareja

Letos mineva že 19 let od smrti skladatelja, zborovodje, javnega kulturnega delavca in pedagoga Ubalda Vrabca. Kot vsako leto so se prijatelji in člani Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta tudi letos zbrali pri letni sv. maši v Rodiku, kjer pokojnik na pokopališču čaka vstajenja. Obenem pa se je maša darovala tudi za pokojnega profesorja Zorka Hareja, zborovodjo in ustanovitelja ZCPZ, saj je odšel k večnemu počitku natanko pred letom dni. Rodiški župnik Iztok Mozetič je vodil sveto bogoslužje, pri katerem je pod vodstvom prizadevnega zborovodje Edija Raceta in ob orgelski spremljavi organista prof. Tomaža Simčiča z mogočnim petjem sodeloval združeni zbor ZCPZ iz Trsta. Predsednik ZCPZ, Marko Tavčar, je ob sklepu z izbranimi besedami opozoril na veličino in dediščino obeh pokojnih mojstrov, ki daje zgled in opozarja na zavezo za nadaljnje delovanje na poti, ki so si jo zastavili.

Ob tej priložnosti se je Tavčar spomnil še na openskega rojaka, duhovnika Josipa Vidava, ki je več desetletij vodil rodiško župnijo in deloval ter se razdajal v duhu najbolj žlahtne tradicije primorskega duhovništva, ki je že v času takoj po prvi sv. vojni dojela potrebe tedanjega časa in si omislila organizacijo Zbor svečenikov sv. Pavla ter se odločno postavila proti pritiskom raznarodovalne politike.

Po maši so pevci, med katerimi je bilo tudi precej tistih, ki so prepevali pod vodstvom Vrabca, obiskali pokojnikov grob. Priložnostno je v imenu SSO spregovoril tržaški svetnik Igor Švab in spomnil na vsestransko politično delovanje pokojnega prof. Hareja.

Jba

TRST 27. januar v Rižarni

Poziv k budnosti in ohranjanju spomina

Letošnje slavje ob Dnevu spomina je v Rižarni izzvenelo kot poziv k budnosti. Tržaški župan Roberto Dipiazza in dolinska županja Fulvia Premolin sta v nagovoru podčrtala pomen ohranjanja spomina na strahotno polpreteklo zgodovino in pozvala vse k prepoznavanju nevarnih znakov nestrpnosti v družbi. Braniti se moramo pred brezbrižnostjo, nezanimanjem in neznanjem, da se ne bo zgodovina nikoli ponovila, sta poudarila govornika. Premolinova je opozorila, da prav v času gospodarske in družbene krize najbolj kalijo semena sovraštva, populizma, diskriminacije in avtoritarizmov, zato pa je treba stalno nadzirati dejansko stanje in iskati možna vzporedja s preteklostjo: "Želja po maščevanju je korak pred diskriminacijo"! Dipiazza pa se je z besedo zahvale spomnil tržaške judovske skupnosti, ki je v stoletjih bistveno pripomogla k rasti Trsta, mlade pa je pozval k spoznavanju preteklosti in Rižarno označil za sveto skrinjico trpljenja in spomina.

Foto Kroma

V Rižarni se je zbralo kakih dva tisoč ljudi; veliko je bilo mladine, predvsem šolarjev. Poleg predstavnikov borčevskih organizacij in deportirancev se je v sončnem jutru zbralo tudi veliko predstavnikov oblasti, političnega, kulturnega in družbenega ter verskega krajevnega življenja. Slovesnost je sklenila molitev zastopnikov vseh verskih skupnosti v Trstu. Žal pa moramo zabeležiti, da je bila slovenska molitev tokrat omejena le na nekaj stavkov.

Kratke

Trst / Dom spomina v ul. Cologna

Stavba v ulici Cologna, v kateri je zadnje mesece vojne deloval zloglasni policijski inšpektorat za Julijsko krajino, naj v trajen opomin na kruto polpreteklo zgodovino postane Dom spomina. Ta predlog so složno izoblikovali številne organizacije, društva in ustanove, med katerimi omenjamo društvo Edinost in tržaško univerzo, na posvetu v Narodnem domu v Trstu. O grozodejstvih tolpe Collotti sta spregovorila profesor Claudio Venza in zgodovinarka Claudia Cernigoi, svoja prestresljiva pričevanja pa sta izpovedala Sonja Amf Kocjan in Bogdan Berdon. Dom spomina naj bi postal (prof. Samo Pahor - na sliki - že pripravlja osnutek preureditve prostorov) muzejsko in raziskovalno središče o inšpektoratu in krajevnem antifašističnem gibanju, v ulici Cologna pa naj bi domovala tudi Odsek za zgodovino pri NŠK in deželni inštitut za zgodovino odporniškega gibanja. Za tovrstno ureditev se je pred kratkim zavzel tudi pokrajinski svet, ko je na predlog svetnika Slovenske skupnosti Zorana Sosiča izglasoval resolucijo, po kateri stavba ne gre v prodajo.

Foto IG

Tovorni promet tržaškega pristanišča

Tovorni promet v Tržaškem pristanišču ostaja količinsko skorajda isti in se tudi v minulem letu ni bistveno spremenil. Porast je zelo skromen, in sicer 1,6 odstotka. Na kontejnerskem terminalu so lansko leto pretovorili 281.000 zabojnikov, leta 2009 jih je bilo 277.000, leta 2008 pa za tržaške razmere rekordnih 338.000. Največ tovornih ladij je pristalo in raztovorilo svoj tovor v minulem mesecu maju.

Reforme v zdravstvu

Varčevanje je geslo, ki vse bolj velja tudi na podorčju sociale. V tem smislu je te dni tretja komisija deželnega sveta Furlanije Julijske krajine razpravljala o racionalizaciji zdravstvenega sistema v deželi. Predstavnika ljudstva svobode Dal Mas in Pedicini sta predstavila zakonski osnutek o ustanovitvi enotne deželne sociosanitarne službe in reorganizacijo bolnišnične mreže. Na deželnem ozemlju trenutno deluje kar 18 zdravstvenih podjetij, kar je po mnenju Dal Masa potratno in neučinkovito. V zakonskem osnutku, ki je bil predstavljen tretji komisiji, Dal Mas predlaga med drugim združevanje oddlekov in izboljšanje storitev. Poseben poudarek pa so na tem srečanju namenili teritorialni zdravstveni službi in tako imenovanemu patronažnemu sistemu, zdravstvene oskrbe na domu.

Naj postane
NOVI GLAS
tudi tvoj glas!

NAROČNINA ZA LETO 2011:
za Italijo 45,00 evrov
za Slovenijo 48,00 evrov
za inozemstvo 85,00 evrov

PODPORNA NAROČNINA: 100,00 evrov

Novi naročniki bodo prejeli v dar letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:
- KOLEDAR GMD 2011
- Anamarija Volk Zlobec, Paola Bertolini Grudina: NA POČITNICE GREMO!
- Andrej Arko: DOM

Obiščite nas tudi na naši spletni strani: www.noviglas.eu